

ZATWIERDZAM

ZASTĘPCA KOMENDANTA GŁÓWNEGO
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

A. Przybył
nadbryg. Arkadiusz PRZYBYŁA

**ZASADY ORGANIZACJI
DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH
W KRAJOWYM SYSTEMIE RATOWNICZO-GAŚNICZYM**

Warszawa, *Kwiecień* 2023 r.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Biura Planowania Operacyjnego
M. Langner
st. bryg. mgr inż. Michał LANGNER

SPIS TREŚCI

Część 1. WPROWADZENIE	3
Część 2. ORGANIZACJA DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KSRG ZAKRES PODSTAWOWY	5
2.1 Jednostki realizujące działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym.....	5
2.2 Standard gotowości operacyjnej jednostek	5
2.3 Zakres działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym	6
2.4 Wymagania kwalifikacyjne strażaków i ratowników	6
2.5 Minimalne wyposażenie jednostki	6
2.6 Podstawowe zasady organizacyjne.....	7
2.7 Współdziałanie jednostek realizujących zadania w zakresie podstawowym ze specjalistycznymi grupami poszukiwawczo-ratowniczymi ksrg	8
Część 3. ORGANIZACJA DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KSRG ZAKRES SPECJALISTYCZNY	8
3.1 Jednostki realizujące zadania w zakresie specjalistycznym.....	8
3.2 Standard gotowości operacyjnej SGPR.....	9
3.2.1 Dla poziomu gotowości A	9
3.2.2 Dla poziomu gotowości B	9
3.2.3 Dla poziomu gotowości C	9
3.3 Zakres działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznym.	9
3.3.1 Dla poziomu gotowości A	9
3.3.2 Dla poziomu gotowości B	10
3.3.3 Dla poziomu gotowości C	10
3.4 Standard kwalifikacji i liczebności strażaków ratowników SGPR.....	11
3.4.1 Dla poziomu gotowości A:	11
3.4.2 Dla poziomu gotowości B:	11
3.4.3 Dla poziomu gotowości C:	12
3.5 Wyposażenie minimalne.....	13
3.6 Podstawowe zasady organizacji i funkcjonowania.	13
3.6.1 Zasady organizacji Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych	13
3.6.2 Zasady organizacji działań ratowniczych z udziałem SGPR	16
Część 4. ZADANIA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W ZAKRESIE WYPEŁNIANIA ROLI ORGANIZATORA DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KSRG.....	18
Część 5. Spis załączników	20

Część 1. WPROWADZENIE

Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, zwane dalej „zasadami”, opracowano w celu ujednoczenia zasad planowania i organizacji tej dziedziny ratownictwa podczas działań na terenie kraju. Przygotowanie specjalistycznej grupy poszukiwawczo-ratowniczej USAR Poland do działań poza granicami kraju uregulowane zostało w Zasadach organizacji USAR Poland.

Działania poszukiwawczo-ratownicze prowadzi się w oparciu o przepisy ujęte w załączniku nr 1.

Ze względu na posiadany sprzęt, wyszkolenie i możliwości realizacji zadań wprowadza się następujący podział w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie:

1. **podstawowym** – obejmującym czynności ratownicze wykonywane przez wszystkie jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej, a także przez inne jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne podmioty, deklarujące w gotowości operacyjnej zdolność do realizacji tych zadań, o których mowa w części 2 „Organizacja działań poszukiwawczo-ratowniczych w ksrq zakres podstawowy” pkt. 2.3, w systemie całodobowym i całorocznym;
2. **specjalistycznym** – realizowanym przez specjalistyczne grupy poszukiwawczo-ratownicze organizowane przez Państwową Straż Pożarną i inne podmioty, których wyposażenie i wyszkolenie ratowników pozwala realizować w systemie całodobowym i całorocznym podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze na terenie kraju;
3. **specjalistycznym w pomocy międzynarodowej** – realizowanym przez USAR Poland poza granicami kraju.

Właściwe terytorialnie stanowiska kierowania PSP powiadamiają i dysponują do działań poszukiwawczo-ratowniczych jednostki ochrony przeciwpożarowej, jeśli we właściwych terytorialnie planach ratowniczych została uwzględniona ich gotowość do realizacji zadań poszukiwawczo-ratowniczych. Potwierdzenie gotowości określonej w planach ratowniczych, powinno być realizowane przez właściwe terytorialnie stanowiska kierowania PSP w ramach bieżącej analizy.

Rozwój działalności poszukiwawczo-ratowniczej następować powinien w takim kierunku, aby zdolność do realizacji działań ratowniczych na poziomie podstawowym, stała się powszechna dla wszystkich podmiotów ksrq. Istotne jest także, aby w sieci specjalistycznych jednostek ochrony przeciwpożarowej uwzględnić w planach rozwoju OSP, ZSP, które już realizują zadania poszukiwawczo-ratownicze.

W niniejszych Zasadach przyjęto następujące założenia i pojęcia:

1. Ilekroć jest mowa o **strażakach**, rozumie się przez to strażaków PSP, ZSP, ZSR, OSP;
2. Ilekroć jest mowa o **strażakach ratownikach**, rozumie się przez to strażaków, posiadających kwalifikacje uzyskane po odbyciu specjalistycznych szkoleń;
3. Ilekroć jest mowa o **strażakach ratownikach medycznych**, rozumie się przez to strażaków posiadających kwalifikacje zawodowe ratowników medycznych;

4. Ilekroć jest mowa o **ratownikach**, rozumie się przez to ratowników innych podmiotów ratowniczych;
5. Ilekroć jest mowa o **obszarze chronionym jednostki lub specjalistycznej grupy poszukiwawczo-ratowniczej** – należy przez to rozumieć obszar, niezależny od podziału administracyjnego, na którym siły i środki podmiotu ksrg przybędą do miejsca zdarzenia w najkrótszym czasie;
6. Ilekroć jest mowa o **czasie alarmowania**, rozumie się przez to czas, który upłynął od momentu zaalarmowania do momentu osiągnięcia gotowości do wyjazdu zaalarmowanych zastępów;
7. Ilekroć jest mowa o **niezwłocznym czasie alarmowania**, rozumie się przez to:
 - a. w przypadku jednostki PSP, czas niezbędny wyłącznie na przygotowanie sprzętu i załogi dyżurującej w jednostce do wyjazdu;
 - b. w przypadku innej jednostki ochrony przeciwpożarowej (w tym OSP), czas niezbędny na przybycie strażaków lub ratowników do jednostki oraz przygotowanie sprzętu i załogi do wyjazdu;
8. Ilekroć jest mowa o **czasie dojazdu** do miejsca zdarzenia, rozumie się przez to czas, który upłynął od momentu wyjazdu do momentu przyjazdu na miejsce działań zaalarmowanych zastępów;
9. Ilekroć jest mowa o **czasie podjęcia działań ratowniczych**, rozumie się przez to czas, który upłynął od momentu zaalarmowania do momentu przyjazdu na miejsce działań zaalarmowanych zastępów;
10. Ilekroć jest mowa o **kształceniu zawodowym**, rozumie się przez to kształcenie w zawodzie strażaka, technika pożarnictwa oraz inżyniera pożarnictwa realizowane w szkołach PSP;
11. Ilekroć jest mowa o **SGPR** – należy przez to rozumieć specjalistyczną grupę poszukiwawczo-ratowniczą, utworzoną przez Komendanta Wojewódzkiego (Miejskiego, Powiatowego) PSP na bazie jednej Komendy Miejskiej lub Powiatowej PSP, na bazie jednostek organizacyjnych PSP albo innych podmiotów ratowniczych, np. OSP na podstawie odrębnych regulacji;
12. Ilekroć jest mowa o **USAR Poland** – należy przez to rozumieć specjalistyczną grupę poszukiwawczo-ratowniczą, utworzoną decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, przeznaczoną do działań poza granicami kraju;
13. Ilekroć jest mowa o **obiekcie budowlanym** – należy przez to rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych;
14. Ilekroć jest mowa o **katastrofie budowlanej** – należy przez to rozumieć zdarzenie, podczas którego wystąpiło zniszczenie częściowe lub całkowite obiektu budowlanego istniejącego lub budowanego, w wyniku czego wystąpiło zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia;
15. Ilekroć jest mowa o **strefie zagrożenia** – należy przez to rozumieć przestrzeń narażoną na bezpośrednie działanie zewnętrznych czynników stanowiących zagrożenie dla życia, zdrowia, środowiska lub mienia;
16. Ilekroć jest mowa o **zaginięciu osoby** – należy przez to rozumieć sytuację, w której występuje wysokie prawdopodobieństwo, że w wyniku niekorzystnych zdarzeń osoba (lub kilka osób) utraciła zdolność określenia swojego położenia,

a sytuacja, w której się znajduje, może spowodować nagłe zagrożenie życia lub zdrowia;

17. Wykaz skrótów stosowanych w Zasadach określa załącznik nr 2.

18. Do celów planistycznych należy przyjmować następujące parametry:

- a. minimalny czas alarmowania dla jednostki PSP – 3 min;
- b. minimalny czas alarmowania dla OSP – 10 min;
- c. średnią prędkość poruszania się pojazdu ratowniczego po autostradach oraz drogach ekspresowych – 75 km/h;
- d. średnią prędkość poruszania się pojazdu ratowniczego po drogach wojewódzkich oraz drogach krajowych – 60 km/h;
- e. średnią prędkość poruszania się pojazdu ratowniczego po drogach powiatowych – 50 km/h;
- f. średnią prędkość poruszania się pojazdu ratowniczego po drogach gminnych i pozostałych – 30 km/h;
- g. prędkość przemieszczania się ratowników przy pomocy śmigłowca – przyjmuje się prędkość przelotową śmigłowca dostępnego dla SGPR;
- h. czas gotowości do startu śmigłowca – przyjmuje się wartość wynikającą z dostępu do śmigłowca.

Część 2.

ORGANIZACJA DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KSRG ZAKRES PODSTAWOWY

2.1 Jednostki realizujące działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym

Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym realizują:

1. wszystkie jednostki ratowniczo-gaśnicze (JRG PSP);
2. jednostki ochrony przeciwpożarowej, w szczególności jednostki OSP włączone do ksrq, które zadeklarowały w gotowości operacyjnej zdolność do realizacji tych zadań według posiadanych możliwości organizacyjno-sprzętowych i wykszolenia;
3. inne podmioty ratownicze współpracujące z ksrq, które zadeklarowały w gotowości operacyjnej zdolność do realizacji tych zadań według posiadanych możliwości organizacyjno-sprzętowych i wykszolenia.

Przygotowanie do prowadzenia działań w zakresie podstawowym powinno przede wszystkim uwzględniać bezpieczeństwo ratowników jednostek dysponowanych do działań w pierwszej kolejności lub prowadzących te działania samodzielnie.

Docelowa sieć i plan rozwoju jednostek przygotowanych do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym powinny zostać zawarte w powiatowym planie rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego.

2.2 Standard gotowości operacyjnej jednostek

Gotowość operacyjną określa się jako zdolność do podjęcia działań, polegających na realizacji zadań, określonych w pkt 2.3, przez co najmniej 6 strażaków o kwalifikacjach określonych w pkt 2.4, wyposażonych w sprzęt o standardzie określonym w pkt 2.5, przy zachowaniu niezwłocznego czasu alarmowania.

2.3 Zakres działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym

Do działań w zakresie podstawowym zalicza się:

1. rozpoznanie, w tym identyfikacja zagrożeń oraz określenie wielkości strefy zagrożenia;
2. wstępne ustalenie liczby osób zaginionych;
3. zabezpieczenie, w tym oświetlenie miejsca zdarzenia;
4. lokalizacja osób znajdujących się w miejscach niedostępnych (bez stosowania metody przyrządowej i psów ratowniczych);
5. dotarcie do poszkodowanych z wykorzystaniem posiadanego sprzętu, udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy, ewakuacja osób poszkodowanych i zagrożonych ze strefy zagrożenia;
6. zabezpieczenie konstrukcji w zakresie niezbędnym dla bezpieczeństwa ratowników prowadzących działania ratownicze i dla ewakuacji poszkodowanych z wykorzystaniem posiadanego sprzętu;
7. zabezpieczenie instalacji technicznych w obiekcie i związanych z obiektem;
8. wykonywanie dostępu do zlokalizowanych poszkodowanych z wykorzystaniem posiadanego sprzętu;
9. ewakuacja zwierząt i mienia;
10. współdziałanie z innymi podmiotami ratowniczymi.

2.4 Wymagania kwalifikacyjne strażaków i ratowników

1. Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym mogą prowadzić strażacy, posiadający umiejętności nabyte w ramach kształcenia zawodowego i utrwalane w ramach doskonalenia zawodowego.
2. Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym mogą prowadzić strażacy ratownicy OSP, posiadający umiejętności nabyte w ramach systemu szkolenia strażaków OSP.
3. Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym mogą prowadzić ratownicy, posiadający umiejętności nabyte w ramach szkoleń specjalistycznych wg odrębnych zasad.
4. Przygotowanie OSP oraz innych jednostek do działań poszukiwawczo-ratowniczych powinno uwzględnić konieczność zapewnienia niezbędnej liczby strażaków lub ratowników, zdolnych do prowadzenia czynności z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy w liczbie niezbędnej do zachowania ciągłości działań ratowniczych.

2.5 Minimalne wyposażenie jednostki

Zestawienie minimalnego wyposażenia jednostek w sprzęt i środki techniczne do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym określono w załączniku nr 3.

2.6 Podstawowe zasady organizacyjne

1. Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym w ksrg organizuje właściwy terytorialnie komendant powiatowy lub miejski PSP, uwzględniając współpracę z OSP, a także innymi podmiotami ratowniczymi i służbami zobowiązanymi do prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych.
2. Priorytety organizacyjne działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym, w tym szkoleniowe, powinny dotyczyć gmin, dla których prawdopodobieństwo interwencji jednostki ochrony przeciwpożarowej jest wysokie.
3. Organizacja działań poszukiwawczo-ratowniczych powinna uwzględniać konieczność podjęcia czynności ratowniczych na wszelkich obszarach zurbanizowanych w obszarze chronionym.
4. Aktualną sieć oraz zasady dysponowania jednostek przygotowanych do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych powinien zawierać plan ratowniczy powiatu.
5. Dla każdej jednostki przygotowanej do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych ustala się obszar chroniony, zdefiniowany jako obszar, w której ta jednostka podejmie działania ratownicze w najkrótszym czasie.
6. Docelowa sieć i organizacja jednostek przygotowanych do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym powinny zostać zawarte w powiatowym planie rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, według wzoru określonego przez KG PSP w załączniku nr 4.
7. Minimalna liczba i rozmieszczenie jednostek ochrony przeciwpożarowej zdolnych do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym na terenie powiatu powinna uwzględniać:
 - a. zagrożenie poszczególnych gmin w powiecie;
 - b. rozkład terytorialny zdarzeń wymagających podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych w ostatnich 10 latach;
 - c. lokalizację oraz gotowość operacyjną specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych;
 - d. lokalizację oraz gotowość operacyjną innych podmiotów ratowniczych w zakresie poszukiwawczo-ratowniczym,
 - e. zasięgi obszarów chronionych specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych w sąsiednich powiatach;
 - f. zdolność do podjęcia działań ratowniczych w zakresie podstawowym na obszarze powiatu, obejmującym co najmniej:
 - 80 % populacji zamieszkałej w powiecie;

- 80 % powierzchni zurbanizowanej powiatu.

maksymalnie w czasie:

- 15 min dla powiatów wysokiego poziomu zagrożenia;
- 20 min dla powiatów średniego poziomu zagrożenia;
- 25 min dla powiatów niskiego poziomu zagrożenia;

z prawdopodobieństwem co najmniej 80 %.

8. Plany ratownicze powiatów oraz powiatowe plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego powinny uwzględniać potencjał ratowniczy innych powiatów i muszą być uzgodnione z właściwym komendantem wojewódzkim PSP.
9. Szczegółowe zasady dysponowania SGPR zawarte są w „Ramowych wytycznych Komendanta Głównego PSP do opracowania zasad dysponowania jednostek ochrony ppoż. oraz zasad doraźnego zabezpieczenia operacyjnego terenu powiatu po zadysponowaniu zasobów ratowniczych”.

2.7 Współdziałanie jednostek realizujących zadania w zakresie podstawowym ze specjalistycznymi grupami poszukiwawczo-ratowniczymi ksrg

1. Współdziałanie ze specjalistycznymi grupami poszukiwawczo-ratowniczymi w zależności od sytuacji obejmuje wsparcie przy:
 - a. lokalizacji osób zasypanych z zastosowaniem;
 - metody przyrządowej,
 - psów ratowniczych.
 - b. działaniach specjalistycznych, o których mowa w pkt 4.1 – 4.9 załącznika nr 5.
2. Działania, o których mowa w pkt 1.a mogą być realizowane również przez przewodników z psami ratowniczymi z OSP lub inne podmioty ratownicze współdziałające z ksrg, których zakres współdziałania określa właściwy terytorialnie plan ratowniczy.
3. Do działań poszukiwawczo-ratowniczych z psami ratowniczymi mogą być dysponowani tylko przewodnicy z psami ratowniczymi posiadający ważną specjalność gruzowiskową, poświadczoną właściwym dokumentem wydanym zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. Szczegółowe zadania SGPR i zasady współdziałania określa załącznik nr 5.
5. Jednostka realizującą zadania w zakresie podstawowym odpowiada za przygotowanie lądowiska w przypadku zadysponowania SGPR transportem śmigłowcowym.

Część 3.

ORGANIZACJA DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KSRG ZAKRES SPECJALISTYCZNY

3.1 Jednostki realizujące zadania w zakresie specjalistycznym

Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie specjalistycznym w ksrgr realizują „SGPR” uwzględnione w planach ratowniczych województwa. Działania te są organizowane przez właściwych komendantów z podmiotów ksrgr, a także innych podmiotów ratowniczych, które zadeklarowały gotowość operacyjną do realizacji zadań SGPR oraz spełniają poniższe standardy gotowości, wyszkolenia i wyposażenia, uwzględniając wojewódzkie plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego.

W zależności od możliwości realizowania zadań ratowniczych, liczby strażaków ratowników i ich kwalifikacji oraz wyposażenia technicznego SGPR utrzymują gotowość operacyjną poziomu A, B lub C.

Utrzymywanie gotowości określonego poziomu wymaga spełnienia wszystkich standardów w zakresie: realizowanych zadań ratowniczych, liczebności dostępnych strażaków ratowników i ich kwalifikacji oraz wyposażenia technicznego, określonych dla danego poziomu. W przypadku pojedynczych braków w wyposażeniu technicznym i wyszkoleniu strażaków ratowników, decyzję o zadeklarowaniu odpowiedniego poziomu gotowości podejmuje dowódca grupy, mając na względzie możliwość bezpiecznego wykonywania zadań dla określonego poziomu gotowości.

3.2 Standard gotowości operacyjnej SGPR

3.2.1 Dla poziomu gotowości A

Gotowość operacyjną poziomu A określa się jako zdolność do podjęcia działań, polegających na realizacji zadań, określonych w pkt 3.3.1, przez co najmniej 3 strażaków ratowników o minimalnych kwalifikacjach określonych w pkt 3.4.1, wyposażonych w sprzęt o standardzie określonym w pkt 3.5, przy zachowaniu niezwłocznego czasu alarmowania.

3.2.2 Dla poziomu gotowości B

Gotowość operacyjną poziomu B określa się jako zdolność do podjęcia działań, polegających na realizacji zadań, określonych w pkt 3.3.2, przez co najmniej 3 strażaków ratowników (lub ratowników) z dwoma psami ratowniczymi, posiadającymi ważną specjalność gruzowiskową, wyposażonych w sprzęt o standardzie określonym w pkt 3.5, przy zachowaniu czasu alarmowania nie więcej niż 90 minut.

3.2.3 Dla poziomu gotowości C

Gotowość operacyjną poziomu C określa się jako zdolność do podjęcia działań, polegających na realizacji zadań, określonych w pkt 3.3.3, przez zespół składający się z co najmniej 8 strażaków ratowników o minimalnych kwalifikacjach określonych w pkt 3.4.3 z dwoma psami ratowniczymi, posiadającymi ważną specjalność gruzowiskową, wyposażonych w sprzęt o standardzie określonym w pkt 3.5 przy zachowaniu czasu alarmowania nie więcej niż 90 minut. Dopuszcza się zgłoszenie gotowości operacyjnej poziomu C w sytuacji, gdy w danym dniu grupa nie dysponuje zespołami z psami ratowniczymi przy zachowaniu niezwłocznego czasu alarmowania.

Ponadto gotowość operacyjna poziomu C powinna oznaczać zdolność do podjęcia działań ratowniczych przez co najmniej kolejnych 4 strażaków ratowników, o kwalifikacjach strażaka ratownika SGPR lub strażaka starszego ratownika SGPR, w czasie określonym przez dowódcę SGPR, nie dłuższym niż 180 minut.

3.3 Zakres działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznym

W zakresie specjalistycznym czynności ratownicze obejmują w szczególności:

3.3.1 Dla poziomu gotowości A

1. Lokalizacja osób z zastosowaniem metody przyrządowej, tj. technicznego sprzętu lokalizacyjnego - urządzeń nasłuchowych (geofonu), kamery wziernikowej.
2. Udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

3.3.2 Dla poziomu gotowości B

1. Poszukiwanie osób zaginionych z użyciem psów ratowniczych.
2. Udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

3.3.3 Dla poziomu gotowości C

1. Zadania określone dla działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym.
2. Zadania określone dla poziomu gotowości A i B.
3. Działania techniczne: cięcie, kruszenie, przebijanie się przez: gruzy, ściany, podłogi, kolumny i słupy, stal strukturalną, belki zbrojone i drewno o następujących parametrach:
 - a. betonowe ściany i podłogi – grubości minimum 300 mm;
 - b. betonowe kolumny i słupy – o przekroju minimum 450 mm;
 - c. stal strukturalna – o średnicy minimum 6 mm;
 - d. wzmocnione elementy stalowe – minimum 20 mm;
 - e. drewno – o przekroju (grubości) minimum 600 mm.
4. Wykonywanie przebić pionowych do góry do pustej przestrzeni.
5. Wykonywanie przebić poziomych do pustej przestrzeni.
6. Wykonywanie przebić pionowych w dół do pustej przestrzeni.
7. Wykonywanie olinowania oraz unoszenie i przemieszczanie betonowych elementów strukturalnych i konstrukcyjnych o masie 20 ton, przy zastosowaniu następujących metod i sprzętu:
 - a. unoszenia sprzętem pneumatycznym;
 - b. unoszenia sprzętem hydraulicznym;
 - c. wyciągarki;
 - d. innych urządzeń ręcznych.

8. Wykonywanie olinowania, unoszenia i przemieszczania betonowych elementów strukturalnych i słupów o masie 20 ton, z zastosowaniem dźwigu i/lub innego ciężkiego sprzętu.
9. Wykonywanie stabilizacji elementów konstrukcji budowlanych, przy zastosowaniu między innymi technik:
 - a. podpory bezgwoździowej;
 - b. stabilizacji otworów okiennych i drzwiowych;
 - c. stabilizacji pionowej;
 - d. stabilizacji ukośnej;
 - e. stabilizacji poziomej.
10. Wykonywanie stabilizacji wykopów i zasypów ziemnych.
11. Stosowanie technik alpinistycznych przy:
 - a. ewakuacji ludzi;
 - b. przemieszczaniu elementów w pionie i poziomie.
12. Kontrola bezpieczeństwa działań i statyki zniszczonych konstrukcji budowlanych.
13. Udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy w ograniczonych, małych przestrzeniach w strefie zagrożenia.
14. Szczegółowy zakres zadań grupy poszukiwawczo-ratowniczej i zasady współdziałania określa załącznik nr 5.

3.4 Standard kwalifikacji i liczebności strażaków ratowników SGPR

1. Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie specjalistycznym prowadzą strażacy, posiadający kwalifikacje określone w załączniku nr 6.
2. Na potrzeby funkcjonowania specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych tworzy się następujące kwalifikacje:
 - a. strażak ratownik dowódca grupy;
 - b. strażak ratownik operator urządzeń lokalizacyjnych;
 - c. strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego;
 - d. strażak ratownik sgpr;
 - e. strażak starszy ratownik sgpr;
 - f. strażak ratownik oficer bezpieczeństwa sgpr.
3. Dowódcę grupy utworzonej w ramach PSP wyznacza właściwy komendant powiatowy (miejski), spośród strażaków ratowników jednostki ratowniczo-gaśniczej, posiadającego właściwe kwalifikacje oraz staż w grupie co najmniej 5 lat.
4. Dowódcę grupy utworzonej w ramach OSP wyznacza naczelnik OSP spośród członków OSP posiadających staż w grupie co najmniej 5 lat.

3.4.1 Dla poziomu gotowości A:

SGPR poziomu gotowości A powinna składać się z co najmniej 18 strażaków ratowników w tym:

- 18 strażaków o kwalifikacjach strażak ratownik operator urządzeń lokalizacyjnych, w tym 6 strażaków ratowników posiadających zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi;

i być tak zorganizowana, aby zapewnić wymaganą gotowość operacyjną określoną w pkt 3.2.1 przez co najmniej 3 strażaków ratowników, w tym co najmniej:

- 3 strażaków ratowników operatorów urządzeń lokalizacyjnych, w tym 1 strażak posiadający zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi oraz 1 strażak ratownik dowódca grupy zgodnie z pkt 3.6.2 ppkt 9a.

3.4.2 Dla poziomu gotowości B:

SGPR poziomu gotowości B powinna składać się z co najmniej 9 strażaków ratowników lub ratowników w tym:

- 6 strażaków ratowników przewodników psów ratowniczych lub ratowników przewodników psów ratowniczych z 6 psami ratowniczymi posiadającymi ważną specjalność gruzowiskową, w tym 3 strażaków ratowników lub ratowników posiadających zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi;
- 3 strażaków ratowników dowódców grupy zgodnie z pkt 3.6.2 ppkt 9a;

i być tak zorganizowana, aby zapewnić wymaganą gotowość operacyjną określoną w pkt 3.2.2 przez co najmniej 3 strażaków ratowników lub ratowników, w tym co najmniej:

- 2 strażaków ratowników lub ratowników przewodników psów ratowniczych z 2 psami ratowniczymi posiadającymi ważną specjalność gruzowiskową, w tym 1 strażak ratownik lub ratownik posiadający zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi oraz 1 strażak ratownik dowódca grupy zgodnie z pkt 3.6.2 ppkt 9a.

3.4.3 Dla poziomu gotowości C:

SGPR poziomu gotowości C powinien składać się z co najmniej z 44 strażaków ratowników, w tym:

- 2 strażaków ratowników dowódców grupy;
- 12 strażaków ratowników operatorów urządzeń lokalizacyjnych;
- 6 strażaków ratowników lub ratowników, przewodników z 6 psami ratowniczymi, posiadającymi ważną specjalność gruzowiskową;
- 12 strażaków ratowników sgpr;
- 12 strażaków starszych ratowników sgpr;

w tym 6 strażaków ratowników posiadających zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi oraz 4 strażaków ratowników posiadających kwalifikacje strażaka ratownika oficera bezpieczeństwa sgpr;

i być tak zorganizowana, aby zapewnić wymaganą gotowość operacyjną określoną w pkt 3.2.3, przez co najmniej 8 strażaków ratowników, w tym co najmniej:

- 2 strażaków ratowników operatorów urządzeń lokalizacyjnych;
- 2 strażaków ratowników (lub ratowników) przewodników z 2 psami ratowniczymi, posiadającymi ważną specjalność gruzowiskową, przygotowanych dodatkowo w zakresie wykorzystania transportu śmigłowcowego do przemieszczania;
- 4 strażaków ratowników w tym minimum 2 strażaków starszych ratowników sgpr lub 6 strażaków ratowników, w tym minimum 2 strażaków starszych ratowników sgpr, jeżeli przewodnikami psów są strażacy lub ratownicy z innych podmiotów

ratowniczych, w tym 2 strażaków ratowników posiadających zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi, 1 strażak ratownik dowódca grupy zgodnie z pkt 3.6.2 ppkt 9a oraz 1 strażak ratownik oficer bezpieczeństwa sgpr.

Schemat grupy poszukiwawczo-ratowniczej poziomu C przedstawia tabela 1.

Tabela nr 1 Schemat organizacyjno-etatowy SGPR poziomu gotowości C

Zespół	Podzespół	Funkcja	Wymagane kwalifikacje	Stan etatowy	Pojazdy
Dowodzenia		Dowódca grupy	strażak ratownik dowódca grupy	1	Samochód terenowy + przyczepa + QUAD
		Z-ca dowódcy grupy		1	
Operacyjny	I Poszukiwawczo-ratowniczy	Dowódca I podzespołu przewodnik psa	strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego	1	Samochód podzespołu poszukiwawczo-ratowniczego (SPRp)
		Przewodnik psa ratowniczego		5	
		Pies ratowniczy	ważna specjalność gruzowiskowa	6	
		Operator urządzeń lokalizacyjnych	strażak ratownik operator urządzeń lokalizacyjnych	12	
	II Ratowniczy i wsparcia technicznego	Dowódca II podzespołu	strażak starszy ratownik sgpr	1	2 Samochody podzespołu ratowniczego i wsparcia technicznego (SPRt)
		Z-ca dowódcy II podzespołu		1	
		Ratownik		10	
		Ratownik	strażak ratownik sgpr	12	

3.5 Wyposażenie minimalne

Zestawienie minimalnego wyposażenia w sprzęt, pojazdy i środki techniczne dla działań poszukiwawczo-ratowniczych, w zakresie specjalistycznych czynności ratowniczych, zawarto w załączniku nr 7.

3.6 Podstawowe zasady organizacji i funkcjonowania.

3.6.1 Zasady organizacji Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych

1. Działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie specjalistycznym w ksrgrg organizuje właściwy terytorialnie komendant wojewódzki PSP, uwzględniając współpracę z OSP, a także innymi podmiotami ratowniczymi i służbami zobowiązanymi do prowadzenia działań ratowniczych w tym zakresie.
 2. SGPR należy tworzyć w ramach jednej Komendy Miejskiej (Powiatowej) Państwowej Straży Pożarnej, na bazie maksymalnie trzech JRG PSP oraz OSP włączonych do ksrgrg (na podstawie odrębnych regulacji).
 3. Proces organizacji grup poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznym na terenie województwa powinien być poprzedzony analizą wniosków z analizy zagrożeń i zabezpieczenia operacyjnego województwa.
 4. Docelowa sieć i organizacja jednostek przygotowanych do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznych czynności ratowniczych (załącznik nr 8) powinna zostać zawarta w wojewódzkim planie rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, utworzonym przez właściwego komendanta wojewódzkiego PSP i uzgodnionym z Komendantem Głównym PSP.
 5. Minimalną liczbę i rozmieszczenie SGPR zdolnych do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznym na terenie województwa, powinny uwzględniać:
 - a. stopień zagrożenia poszczególnych gmin w powiecie, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zurbanizowanych;
 - b. rozkład terytorialny zdarzeń, wymagających podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych w ostatnich 10 latach;
 - c. lokalizację, gotowość operacyjną oraz zasięgi obszarów chronionych innych specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych ksrgrg w sąsiednich województwach;
 - d. lokalizację oraz gotowość operacyjną innych podmiotów ratowniczych, w szczególności GOPR, TOPR, Ratownictwa Górniczego;
 - e. zdolność do podjęcia działań ratowniczych w zakresie specjalistycznym na terytorium województwa, obejmującym co najmniej:
 - 80 % populacji zamieszkałej w województwie;
 - 80 % powierzchni zurbanizowanej województwa.
- dla poziomu gotowości A - maksymalnie w czasie:
- 60 min dla powiatów wysokiego poziomu zagrożenia;
 - 120 min dla powiatów średniego poziomu zagrożenia;
 - 120 min dla powiatów niskiego poziomu zagrożenia.
- dla poziomu gotowości B - maksymalnie w czasie:
- 330 min dla powiatów wysokiego poziomu zagrożenia;
 - 330 min dla powiatów średniego poziomu zagrożenia;

- 330 min dla powiatów niskiego poziomu zagrożenia.
- dla poziomu gotowości C - maksymalnie w czasie:
- 330 min dla powiatów wysokiego poziomu zagrożenia;
 - 330 min dla powiatów średniego poziomu zagrożenia;
 - 330 min dla powiatów niskiego poziomu zagrożenia.

z prawdopodobieństwem co najmniej 80 %.

6. Aktualną sieć, organizację oraz zasady dysponowania jednostek przygotowanych do podjęcia działań poszukiwawczo-ratowniczych powinny zawierać wojewódzkie i powiatowe plany ratownicze.
7. SGPR tworzą właściwi kierownicy podmiotów ksrq lub innych podmiotów, na podstawie wojewódzkiego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, w drodze:
 - a. rozkazu, w przypadku jednostek organizacyjnych PSP;
 - b. uchwały zarządu, w przypadku OSP;
 - c. decyzji lub uchwały zarządu, w przypadku innych podmiotów.
8. W przypadku SGPR działających na bazie kilku podmiotów ksrq spoza jednego powiatu, grupę tworzy komendant wojewódzki PSP.
9. SGPR utrzymują właściwi kierownicy podmiotów ksrq lub innych podmiotów, których siły i środki wchodzi w skład grupy.
10. Właściwy komendant wojewódzki PSP uczestniczy w procesie utrzymania gotowości SGPR, utworzonych na bazie podmiotów ksrq oraz podejmuje działania zapewniające właściwe wyposażenie i wyszkolenie członków tych grup.
11. Każda SGPR na terenie województwa ma określony w szczególności:
 - a. plan organizacyjny oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej;
 - b. obszar chroniony zdefiniowany jako obszar, w którym ta SGPR podejmie działanie ratownicze w najkrótszym czasie, uzgodniony z właściwymi komendantami powiatowymi i wojewódzkimi PSP.
12. Plan organizacyjny oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGPR winien zawierać w szczególności:
 - a. miejsce stacjonowania (rejon koncentracji) i strukturę organizacyjną danej SGPR, pozwalające na jej dysponowanie i realizację działań ratowniczych w zakresie specjalistycznym;
 - b. harmonogram szkoleń, w oparciu o wymogi kwalifikacyjne przyjęte w niniejszych zasadach;
 - c. harmonogram zakupów i utrzymania sprzętu ratowniczego dla poszczególnych poziomów gotowości danej SGPR wraz ze wskazaniem koordynatora tego przedsięwzięcia, a także źródeł finansowania;
 - d. szczegółowe zasady alarmowania i dysponowania grupy;
 - e. roczny plan doskonalenia SGPR, stanowiącego element planu doskonalenia jednostki ochrony przeciwpożarowej w strukturze, w której ta grupa funkcjonuje;

- f. dokumentację włączenia SGPR do ksrg – w przypadku, gdy SGPR należy do jednostki ochrony przeciwpożarowej spoza PSP.

Plan organizacyjny oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGPR musi być uzgodniony z właściwymi komendantami PSP tworzącymi SGPR.

13. Właściwy dla miejsca stacjonowania SGPR komendant wojewódzki PSP:
 - a. tworzy grupę w przypadku, o którym mowa w pkt 3.6.1, ppkt 8.
 - b. wyznacza termin wprowadzenia SGPR do podziału bojowego i uruchomienia jej funkcjonowania w ksrg oraz realizowania działań ratowniczych w zakresie specjalistycznym;
 - c. ustala zasady monitorowania gotowości operacyjnej SGPR;
 - d. zapewnia aktualizację wojewódzkiego planu ratowniczego w szczególności w zakresie zasad dysponowania do działań sił i środków ksrg oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej;
 - e. zapewnia aktualizację dokumentacji organizacji odwodu operacyjnego;
 - f. współuczestniczy w utrzymaniu grupy.
14. Komendant Główny PSP może na wniosek komendanta wojewódzkiego PSP, w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na odstępstwo od minimalnych wymogów określonych w zasadach organizacji SGPR.
15. Zasady funkcjonowania psów ratowniczych w PSP określa załącznik nr 9.

3.6.2 Zasady organizacji działań ratowniczych z udziałem SGPR

1. Właściwe terytorialnie stanowiska kierowania PSP wszystkich szczebli codziennie analizują gotowość operacyjną SGPR w województwie oraz miejsca ich stacjonowania i obszary chronione.
2. SGPR zobligowana jest do podjęcia działań niezwłocznie po zadysponowaniu i przybyciu na miejsce zdarzenia zgodnie z utrzymywanym poziomem gotowości.
3. Dowódca SGPR lub wskazany do dowodzenia strażak ratownik formuje skład zespołu wyjazdowego po zaalarmowaniu i otrzymaniu informacji o charakterze i wielkości zdarzenia oraz po konsultacji z KDR prowadzącym działania lub SKKM/SKKP właściwym dla miejsca zdarzenia.
4. Dowodzący działaniami ratowniczymi SGPR może każdorazowo powiększyć jej skład, potrzebny do wykonania zadań lub zgłosić do KDR potrzebę zadysponowania kolejnej SGPR.
5. Do wsparcia działań ratowniczych prowadzonych przez SGPR mogą być dysponowane Specjalistyczne Grupy Ratownictwa Technicznego, które realizują zadania zgodnie z posiadaniem przygotowaniem oraz w oparciu o posiadany sprzęt ratowniczy.
6. Podczas działań ratowniczych do prac poszukiwawczych w zakresie ratowania życia, w których SGPR dysponowane było transportem lotniczym, gdzie można uwzględnić tylko 2 ratowników ksrg, jeden przewidziany będzie do dowodzenia działaniami grupy.
7. W procesie organizowania działań ratowniczych, o których mowa w pkt 9 podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze muszą być skoordynowane z działaniami innych podmiotów ratowniczych i służb (w zależności od ich aktualnej gotowości operacyjnej), przez:

- a. właściwe terytorialnie stanowisko kierowania PSP;
 - b. Kierującego Działaniem Ratowniczym – na miejscu zdarzenia.
8. Kierujący Działaniem Ratowniczym powinien zapewnić niezbędne warunki do podjęcia działań przez SGPR.
9. Dowodzącym działaniami ratowniczymi SGPR jest odpowiednio:
- a. dowódca SGPR lub jego zastępca lub wyznaczony przez dowódcę SGPR strażak ratownik;
 - b. wyznaczony przez KDR dowódca strażak ratownik, w przypadku prowadzenia działań ratowniczych przez więcej niż jedną SGPR.
10. Dowodzący działaniami ratowniczymi SGPR sporządza „Informację o działaniach ratowniczych przeprowadzonych przez specjalistyczną grupę poszukiwawczo-ratowniczą” i przekazuje ją Kierującemu Działaniem Ratowniczym.
11. Dysponowanie SGPR do działań innych niż ratownicze i szkoleniowe wymaga zgody komendanta powiatowego (miejskiego) PSP, komendanta szkoły PSP lub komendanta wojewódzkiego PSP, który powołał grupę.

3.6.3 Wskazania w zakresie ćwiczeń i innych form doskonalenia zawodowego dla SGPR

1. Należy prowadzić cykliczne ćwiczenia doskonalące lub inne formy doskonalenia zawodowego:
 - a. z podmiotami ratowniczymi włączonymi i współdziałającymi z kserg realizującymi zadania poszukiwawczo-ratownicze, działającymi na terenie województwa, raz w roku dla każdej SGPR;
 - b. ze specjalistycznymi SGPR poziomu gotowości C, raz na dwa lata dla każdej SGPR poziomu A i B.
 - c. ze specjalistyczną SGPR poziomu gotowości C, raz w roku dla każdej SGPR poziomu gotowości C.
2. Doskonalenie zawodowe jest realizowane w oparciu o roczne i miesięczne plany doskonalenia zawodowego. W opracowywanych planach należy uwzględnić osobną część przeznaczoną na doskonalenie przewodników psów.
3. Zajęcia z doskonalenia zawodowego SGPR organizuje dowódca SGPR.
4. W trakcie doskonalenia zawodowego i ćwiczeń w zakresie współdziałania ze specjalistycznymi grupami poszukiwawczo-ratowniczymi PSP i innymi podmiotami ratowniczymi włączonymi i współdziałającymi z kserg, należy uwzględnić następujące elementy:
 - a. prowadzenie rozpoznania miejsca zdarzenia i obszarów jego otaczających;
 - b. ocenę stanu konstrukcji ze szczególnym uwzględnieniem jej stabilności, naprężeń i zagrożeń wtórnych;
 - c. zasady wyboru i stosowania różnych metod lokalizacji osób zasypanych i zaginionych;
 - d. współpracę z przewodnikami z psami ratowniczymi w zakresie specyficznych uwarunkowań związanych z wykorzystaniem psów ratowniczych;

- e. współpracę z operatorami urządzeń lokalizacyjnych w zakresie specyficznych uwarunkowań z wykorzystaniem metody przyrządowej;
 - f. wykonywanie dostępu do uszkodzonych poprzez wykonywanie dojsć, przebić i przekopów, z zastosowaniem sprzętu ratowniczego oraz z zastosowaniem technik ratownictwa wysokościowego;
 - g. specyfikę udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy uszkodzonym w miejscu ich odnalezienia;
 - h. specyfikę ewakuacji uszkodzonych z obiektów po katastrofie budowlanej;
 - i. ćwiczenia z zakresu lokalizacji i oznaczania uszkodzonych przez psy.
5. Do współdziałania w zakresie zadań, o których mowa w pkt 4.c., należy włączać tylko SGPR poziomu gotowości A.
 6. Do współdziałania w zakresie zadań, o których mowa w pkt 4.b, 4.f, 4.g i 4.h, można włączać w miarę możliwości podmioty ratownicze specjalizujące się w ratownictwie górniczym oraz jednostki Państwowego Ratownictwa Medycznego w zakresie zadań, o których mowa w pkt 4.g i 4.h.
 7. Doskonalenie zawodowe przewodników psów ratowniczych prowadzi się poprzez:
 - a. Zajęcia zorganizowane w jednostkach ratowniczo-gaśniczych,
 - b. Udział w warsztatach tematycznych i innych formach szkoleniowych,
 - c. Udział w ćwiczeniach ratowniczych i manewrach związanych z działaniami poszukiwawczo-ratowniczymi.
 8. Czas niezbędny na realizację doskonalenia pracy psów ratowniczych należy indywidualnie dopasowywać do potrzeb i problemów związanych z danym przewodnikiem.
 9. Instruktorzy psów ratowniczych są zobowiązani do uczestnictwa co najmniej raz w przeciągu dwóch lat w ćwiczeniach lub warsztatach unifikacyjnych z zakresu szkolenia psów ratowniczych, organizowanych przez SA PSP w Krakowie.
 10. SGPR poziomu B i C co najmniej raz w roku zobowiązane są do udziału w ćwiczeniach praktycznych.

Część 4.

ZADANIA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W ZAKRESIE WYPEŁNIANIA ROLI ORGANIZATORA DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KSRG

1. Działania poszukiwawczo-ratownicze w ksrq organizują właściwi terytorialnie komendanci PSP, w oparciu o plan ratowniczy oraz plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, uwzględniając współpracę z innymi podmiotami ratowniczymi i służbami zobowiązanymi do prowadzenia działań ratowniczych.
2. Planowanie przedsięwzięć na potrzeby rozwoju działań poszukiwawczo-ratowniczych w ksrq, poprzedzone jest analizą wniosków, wynikających z analizy zagrożeń i ryzyka, dokonanej zgodnie z obowiązującym

rozporządzeniem Ministra Właściwego do Spraw Wewnętrznych w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, a także z analizy zabezpieczenia operacyjnego podległego obszaru oraz sieci wszystkich podmiotów ratowniczych, zdolnych do realizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych.

3. Komendanci powiatowi (miejscy) PSP sporządzają powiatowe plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, w których uwzględniają zadania z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.
4. Komendanci powiatowi (miejscy) PSP sporządzają plany ratownicze powiatu, w których uwzględniają aktualne możliwości realizacji zadań z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.
5. Plany powiatowe rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego i plany ratownicze powiatu muszą być uzgodnione z komendantem wojewódzkim PSP.
6. Komendanci wojewódzcy PSP sporządzają wojewódzkie plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, w których uwzględniają zadania z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.
7. Komendanci wojewódzcy PSP sporządzają plany ratownicze województwa, w których uwzględniają aktualne możliwości realizacji zadań z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.
8. Plany wojewódzkie rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego i plany ratownicze województw muszą być zaopiniowane przez Komendanta Głównego PSP.
9. Komendant Główny PSP sporządza krajowy plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, w którym uwzględnia zadania z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.
10. Plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego i plany ratownicze podlegają aktualizacji przez właściwych komendantów PSP, co najmniej raz w roku.
11. Nadzór nad realizacją ustaleń planów sprawują właściwi komendanci PSP.
12. Komendant powiatowy (miejski) PSP przystępując do aktualizacji planów powiatowych, analizuje specyfikę obszaru chronionego poszczególnych jednostek ochrony przeciwpożarowej, wskazuje rodzaje zagrożeń o najwyższym poziomie, jak również obiekty, wymagające użycia dużej ilości sił i środków ratowniczych lub zastosowania specjalistycznego sprzętu oraz technik.
13. Komendant wojewódzki PSP uwzględnia w planie rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego wnioski komendantów powiatowych PSP w tym zakresie oraz analizuje zasadność tworzenia w PSP SGPR lub włączenia do kstrg innych podmiotów ratowniczych tworzących te grupy.
14. Właściwi komendanci PSP prowadzą monitoring bieżącej gotowości operacyjnej SGPR.
15. Komendant wojewódzki PSP wyznacza wojewódzkiego koordynatora PSP ds. działań poszukiwawczo-ratowniczych, do koordynacji zadań z zakresu planowania i organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych na obszarze województwa oraz do nadzoru nad realizacją tych zadań we współpracy z właściwym koordynatorem z poziomu:
 - a. BPO KG PSP – w zakresie planowania i organizacji ratownictwa;

- b. Biura Edukacji KG PSP – w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego;
- c. Biura Logistyki KG PSP – w zakresie zakupów sprzętu i utrzymania gotowości wyposażenia.

Część 5. Spis załączników

Załącznik nr 1	Wykaz przepisów związanych z działaniami poszukiwawczo-ratowniczymi
Załącznik nr 2	Słownik skrótów stosowanych w zasadach
Załącznik nr 3	Zestawienie minimalnego wyposażenia w sprzęt i środki techniczne do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowych czynności ratowniczych
Załącznik nr 4	Plan rozwoju sieci jednostek przygotowanych do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowych czynności ratowniczych
Załącznik nr 5	Szczegółowe zadania SGPR i zasady współdziałania
Załącznik nr 6	Zasady organizacji szkoleń z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.
Załącznik nr 7	Zestawienie minimalnego wyposażenia w sprzęt, pojazdy i środki techniczne do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznych czynności ratowniczych
Załącznik nr 8	Plan rozwoju sieci jednostek przygotowanych do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznych czynności ratowniczych
Załącznik nr 9	Psy ratownicze w Państwowej Straży Pożarnej
Załącznik nr 10	Testy psów
Załącznik nr 11	Zasady oznakowania terenu działań oraz obiektów

Wykaz przepisów związanych z działaniami poszukiwawczo-ratowniczymi

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1969, z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1737).
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1793).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych (Dz.U. z 2022 r. poz. 20).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1681).
6. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 1994 r. Nr 89 poz. 414, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1997 r. nr 98 poz. 602, z późn. zm.).

Słownik skrótów stosowanych w zasadach

1. **BPO** – Biuro Planowania Operacyjnego Komendy Głównej PSP
2. **FCI** – *fr. Fédération Cynologique Internationale* – Międzynarodowa Federacja Kynologiczna.
3. **GOPR** – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.
4. **GPS** – *ang. Global Positioning System* – system nawigacji satelitarnej.
5. **JRG** – Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza.
6. **KCKR** – Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa.
7. **KDR** – Kierujący Działaniem Ratowniczym.
8. **KG PSP** – Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej.
9. **KM (KP) PSP** – Komenda Miejska (Komenda Powiatowa) Państwowej Straży Pożarnej.
10. **ksrg** – krajowy system ratowniczo-gaśniczy.
11. **KW PSP** – Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej.
12. **MSWiA** – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.
13. **OSP** – Ochotnicza Straż Pożarna.
14. **SA PSP** – Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej.
15. **GPR (SGPR)** – Specjalistyczna Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza przeznaczona w ramach Centralnego Odvodu Operacyjnego do działań na terenie kraju.
16. **SK KM (SK KP)** – stanowisko kierowania komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej.
17. **TOPR** – Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.
18. **USAR Poland** – (*ang. Urban Search and Rescue*) Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza utworzona do działań poza granicami kraju.
19. **ZSP** – Zakładowa Straż Pożarna.
20. **ZSR** – Zakładowa Służba Ratownicza.

**Zestawienie minimalnego wyposażenia w sprzęt i środki techniczne
do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowych czynności
ratowniczych**

L.p.	Nazwa wyposażenia	J.m.	Liczba, wielkość, typ
1	2	3	4
1	Mobilny zestaw głośnomówiący (megafon) o mocy min. 10 W.	szt.	1
2	Urządzenie sygnalizacyjne do ogłaszania sygnałów alarmowych w strefie zagrożenia - gwizdek, sygnalizator akustyczny, sprężone powietrze z trąbką itp.	szt.	2
3	Przenośny, akumulatorowy system oświetleniowy o źródle światła LED i strumieniu świetlnym min. 5000 lumenów z możliwością podłączenia prądu zmiennego 230V.	kpl.	1
4	Detektor prądu przemiennego AC.	szt.	1
5	Sprzęt do znakowania budynków oraz uszkodzonych min. 3 kolory – np. farba w sprayu, kreda, marker.	kpl.	1
6	Taśma ostrzegawcza w rolkach min. 100 m.	szt.	5
7	Stojak do taśmy ostrzegawczej z podstawką.	szt.	6
8	Stożek ostrzegawczy uliczny (tzw. pacholek).	szt.	6
9	Parawan ochronny „STRAŻ”.	szt.	1
10	Mata sprzętowa o wymiarach min. 3x3 m.	szt.	1
11	Podręczna tablica suchościeralna formatu min. A4 wraz z markerami w różnych kolorach.	kpl.	1
12	Rękawice techniczne.	par	6
13	Sprzęt izolujący drogi oddechowe – półmaski filtrujące zgodne z PN-EN 149 poziom ochrony min. P2.	szt.	12
14	Sygnalizator bezruchu.	szt.	4
15	Ochronniki uszu (np. słuchawki ochronne, słuchawki aktywne lub stopery).	kpl.	4
16	Elektronarzędzia o napędzie akumulatorowym lub sieciowym.	kpl.	1
17	Szlifierka kątowna z tarczą 230 mm i mocy min. 1000 W z zestawem zapasowych elementów zużywających się podczas pracy. Urządzenie o stopniu ochrony min. IPX4 (IP44). Szlifierka z napędem elektrycznym zabezpieczona wyłącznikiem różnicowoprądowym 230V IP54 zintegrowanym z wtyczką. Dopuszcza się narzędzie zasilane akumulatorowo.	szt.	1
18	Młoto-wiertarka o mocy min. 1000 W z osprzętem i kompletem końcówek roboczych. Dopuszcza się narzędzie zasilane akumulatorowo.	szt.	1
19	Wiertarko-wkrętarka akumulatorowa o napięciu zasilania min. 14 V.	szt.	1
20	Piła szablsta zasilana akumulatorowo lub napięciem 230 V do zastosowań w ratownictwie z zestawem zapasowych elementów zużywających się podczas pracy.	szt.	1
21	Przenośny reflektor o stopniu ochrony min. IP 55.	szt.	2
22	Zestaw akumulatorów w ilości i o mocy dostosowanej do posiadanych elektronarzędzi akumulatorowych.	kpl.	1
23	Agregat prądowórczy o mocy dostosowanej do posiadanych narzędzi.	szt.	1

24	Przedłużacz elektryczny 230 V o długości min. 20 m na zwijadle z rozdzielaczem (1f/1f+1f+1f), system Schuko o stopniu ochrony IP 68 oraz przewodem przeznaczonym do pracy w niskich temperaturach.	kpl.	2
25	Nożyce do cięcia prętów i drutu o średnicy min. 10 mm.	szt.	1
26	Pilarka łańcuchowa do drewna z prowadnicą o długości min. 370 mm, napędzie spalinowym lub akumulatorowym, wraz z zapasową prowadnicą i łańcuchem.	szt.	1
27	Piła tarczowa do stali i betonu o napędzie spalinowym wraz z zapasowymi tarczami ściernymi (stal, beton - min. po 3 szt.) i ratowniczymi (min. 1 szt.). Średnica tarczy min. 350 mm. ze sprzętem pozwalającym ciąć na mokro. Dopuszcza się narzędzie zasilane akumulatorowo.	szt.	1
28	Ratownicza pilarka łańcuchowa o napędzie spalinowym lub akumulatorowym, z prowadnicą i łańcuchem umożliwiającym cięcie różnorodnych materiałów.	kpl.	1
29	Łom wielofunkcyjny narzędzie typu Halligan o długości 76 cm.- siekiera z funkcją pobijania o max. dł. 95 cm	szt.	1
30	Siekiera 2 kg.	szt.	1
31	Topór ciężki.	szt.	1
32	Młot 5 kg.	szt.	1
33	Szpadel.	szt.	1
34	Łom prosty o długości min. 130 cm.	szt.	1
35	Łopata.	szt.	1
36	Szufla.	szt.	1
37	Kilof.	szt.	1
38	Przecinak ręczny.	szt.	1
39	Przebijak ręczny.	szt.	1
40	Bosak lekki.	szt.	1
41	Bosak podręczny.	szt.	1
42	Ołówek stolarski.	szt.	4
43	Zestaw narzędzi ślusarskich.	kpl.	1
44	Ściągacz linowy (przeciągarka ręczna) o sile uciągu min. 1600 kg wraz z liną min. 20 mb.*	kpl.	1
45	Podpory gotowe umożliwiające regulację długości w zakresie od 1m do 3m z kompletem końcówek roboczych.**	zestaw	2
46	Klocki i kliny do stabilizacji umożliwiające wykonanie stabilizacji do wysokości 1m (zestaw składa się z 30 kantówek o wymiarach 10x10x100cm oraz 15 par klinów o wymiarach 10x5x30cm).**	zestaw	1

Uwagi:

* - sprzęt zalecany.

** - sprzęt zalecany (jeden na powiat).

Liczba	Miłto-wiertarka o mocy min. 1000 W z osprzętem i kompletem końcówek roboczych. Dopuszcza się narzędzie zasiane akumulatorem														
Braki															
Liczba	Wiertarko-wkrętarka akumulatorem o napięciu zasilania min. 14 V.														
Braki															
Liczba	Pila szablasiasta zasiana akumulatorem lub napięciem 230 V do zastosowań w raźniowicie z zestawem zapasowych elementów zużyjących się podczas pracy.														
Braki															
Liczba	Przenośny reflektor o stopniu ochrony min. IP 55.														
Braki															
Liczba	Zestaw akumulatorów w ilości i o mocy dostosowanej do posiadanych elektronarzędzi akumulatorem.														
Braki															
Liczba	Agregat prądowkręcy o mocy dostosowanej do posiadanych narzędzi														
Braki															
Liczba	Przedłużacz elektryczny 230 V o długości min. 20 m na zwłajdzie z rozdzielnikiem (1f/1f+1f+1f) system Schuko o stopniu ochrony IP 68 oraz przewodem przeznaczonym do pracy w niskich temperaturach.														
Braki															
Liczba	Nożyce do cięcia prętów i drutu o średnicy min. 10 mm.														
Braki															
Liczba	Płatka łahcuchowa do drewna z przewodniczą o długości min. 370 mm, napędzie spalinowym lub akumulatorem, wraz z zapasową przewodniczą łahcuchem.														
Braki															
Liczba	Płta łarczowa do stali i betonu o napędzie spalinowym wraz z zapasowymi łarczami ściernymi (stal, beton - min. po 3 szt.) i raźniowicie (min. 1 szt.). Średnica łarczy min. 350 mm, ze sprzężeniem pozwalającym ciąć na mokro. Dopuszcza się narzędzie zasiane akumulatorem.														
Braki															
Liczba	Raźniowica pilarka łahcuchowa o napędzie spalinowym lub akumulatorem, z przewodniczą łahcuchem umożliwającym cięcie różnorodnych materiałów.														
Braki															
Liczba	Łom wielofunkcyjny narzędzie typu Halligan o długości 76 cm.														
Braki															
Liczba	Siekiera 2 kg.														
Braki															
Liczba	Topór ciężki.														
Braki															
Liczba	Młot 5 kg.														
Braki															
Liczba	Szpadel.														
Braki															
Liczba	Łom prosły o długości min. 130 cm.														
Braki															
Liczba	Łopata.														
Braki															
Liczba	Suffia.														
Braki															
Liczba	Kłof.														
Braki															
Liczba	Przećniak ręczny.														
Braki															
Liczba	Przebljak ręczny.														
Braki															
Liczba	Bosak lekki.														
Braki															
Liczba	Bosak podręczny.														
Braki															
Liczba	Ołówek stolarski.														
Braki															
Liczba	Zestaw narzędzi ślusarskich.														
Braki															
Liczba	Ściągacz linowy (przećniarka ręczna) o sile uciągu min. 1600 kg wraz z liną min. 20 mb.*														
Braki															
Liczba	Podpory gotowe umożliwiające regulację długości w zakresie od 1m do 3m z kompletem końcówek roboczych.**														
Braki															
Liczba	Kłocki i kliny do stabilizacji umożliwiającej wykonanie stabilizacji do wysokości 1m (zestaw składa się z 30 kłoczków o wymiarach 10x10x100cm oraz 15 par klinów o wymiarach 10x5x30cm).**														
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															
Liczba															
Braki															

Działania poszukiwawczo-raftownicze

* - sprzęt zaletany,
** - sprzęt zaletany (jedyn na powiat).

Szczegółowe zadania SGPR i zasady współdziałania

1. Bezpośrednio po przybyciu SGPR lub części SGPR na teren akcji, dowódca grupy lub zastępca dowódcy zgłasza się w sztabie akcji i informuje o ilości przybyłych sił i środków SGPR, w tym o liczbie psów oraz rodzaju i liczbie technicznych urządzeń lokalizacyjnych, jak również o dodatkowym wyposażeniu specjalistycznym. Określa także ilość czasu niezbędną dla SGPR do chwili osiągnięcia pełnej gotowości wejścia do działań. Czas przygotowania do działań uzależniony jest od czasu trwania transportu, przebytej odległości oraz warunków atmosferycznych, a co za tym idzie od kondycji psychofizycznej ratowników oraz psów w chwili przybycia na miejsce zdarzenia.
2. Jeżeli SGPR przybyła na miejsce zdarzenia równocześnie z pierwszym rzutem sił ratowniczych lub niewiele później, to po przeprowadzeniu rozpoznania oraz identyfikacji występujących zagrożeń w tym ocenie stabilności konstrukcji i przed rozpoczęciem technicznych czynności poszukiwawczych i ratowniczych, psy powinny być wprowadzone na gruzowisko jak najwcześniej, bezpośrednio po zlikwidowaniu występujących zagrożeń wtórnych (tj. pożary, wypływ gazu z uszkodzonej instalacji, instalacja elektryczna pod napięciem itp.).
3. Bezpośrednio po przybyciu SGPR i zgłoszeniu tego faktu w sztabie lub KDR, należy wyznaczyć, w porozumieniu z kierownictwem akcji, miejsce rozlokowania SGPR.
4. SGPR prowadzi działania ratownicze wykonując następujące zadania:
 - 4.1 Rozpoznanie sytuacji na miejscu zdarzenia przez SGPR, co oznacza:
 - 4.1.1 rozpoznanie bezpośrednie w oparciu o własne doświadczenie i przez wywiad z innymi służbami, świadkami i mieszkańcami itp.;
 - 4.1.2 rozpoznanie wstępne: rozmiar zdarzenia, stan zniszczeń i uszkodzeń budynku, topografia, struktura zabudowy i obiektów budowlanych, systemy komunikacyjne, infrastruktura, itp.;
 - 4.1.3 rozpoznanie właściwe: osoby zaginione, rodzaj zagrożeń, stabilność konstrukcji, zasięg zniszczeń - ich rodzaj oraz skutki, występowanie dodatkowych zagrożeń, potrzeby związane z akcją ratowniczą, dotychczasowe działania ratownicze i poszukiwawcze, określenie zadań priorytetowych i bieżących.
 - 4.2 Dokumentowanie i meldowanie o wynikach rozpoznania do sztabu akcji lub bezpośrednio do KDR.
 - 4.3 Współdziałanie z innymi SGPR, jednostkami PSP, innymi podmiotami oraz innym służbami i organizacjami, w oparciu o decyzję KDR.
 - 4.4 Wsparcie dowodzenia – doradzanie KDR i podmiotom ratowniczym w zakresie prowadzenia akcji, a w szczególności z obszaru działań poszukiwawczo-ratowniczych..
 - 4.5 Kalkulacja sił i środków – decydowanie o wielkości sił i środków (własnych i innych) do zastosowania w działaniach poszukiwawczych i o przyjętej taktyce poszukiwawczej.
 - 4.6 Oznakowywanie i dokumentowanie stref przeszukanych zgodnie z załącznikiem nr 11.
 - 4.7 Lokalizację osób zasypanych z wykorzystaniem w tym celu psów ratowniczych oraz technicznych urządzeń lokalizacyjnych, co oznacza ustalenie wszystkich możliwych metod poszukiwania z wykorzystaniem:

- a. metody bezprzyrządowej;
 - b. metody przyrządowej;
 - c. psów ratowniczych.
- 4.8 Zarządzanie bezpieczeństwem działań w strefie zagrożenia poprzez wyznaczonego oficera bezpieczeństwa, zgodnie z założeniami metodyki bezpieczeństwa działań.
 - 4.9 Prowadzenie specjalistycznych działań ratowniczych, tj. wykonywanie dostępu i dotarcie do uszkodzonych poprzez wykonywanie dojsć, przebić i przekopów, z zastosowaniem specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz z zastosowaniem technik ratownictwa wysokościowego, stabilizacja i zabezpieczenie konstrukcji budynku, wykonywanie medycznych działań ratowniczych (zgodnie z zakresem określonym w Zasadach organizacji ratownictwa medycznego w ksrg).
 - 4.10 Działania organizacyjne w rejonie zdarzenia (współpraca, pomoc, zapobieganie panice).
 - 4.11 W razie potrzeby udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy, w tym ewakuację i przekazanie uszkodzonych jednostkom ochrony zdrowia.
5. Zakres obowiązków i uprawnień dowódcy Specjalistycznej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej na miejscu akcji:
 - 5.1 W przypadku prowadzenia działań ratowniczych oraz podziału terenu akcji na odcinki bojowe, dowódca SGPR powinien być dowódcą odcinka tzw. specjalistycznego (działania w strefie zagrożenia polegające na lokalizacji, wykonaniu dostępu oraz ewakuacji osób uszkodzonych).
 - 5.2 dowódca SGPR decyduje jakie działania poszukiwawczo-ratownicze należy podjąć w obszarze zniszczeń, określa priorytety, zasady oraz warunki prowadzenia działań;
 - 5.3 w przypadku wspomagania przez SGPR działań organizowanych i prowadzonych przez inne służby, SGPR podporządkowuje się KDR z ramienia tych służb, np.;
 - 5.3.1 w działaniach poszukiwawczych w terenie, w tym na akwenach – dowódcy z ramienia Policji;
 - 5.3.2 w działaniach na terenach kopalni – Kierownikowi Akcji Ratowniczej (Kierownikowi Ruchu Zakładu Górniczego);
 - 5.3.3 w działaniach poszukiwawczych w górach i na lawinisku – dowódcy z ramienia Ratownictwa Górskiego GOPR i TOPR.
 - 5.3.4 w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych na terenach podległych MON – dowódcy z ramienia Wojska Polskiego.
 - 5.4 Kierujący Działaniem Ratowniczym wydaje polecenia dowódcy Specjalistycznej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej, który decyduje, w jaki sposób Grupa lub podzespoły SGPR mają wykonać wyznaczone zadanie.
 - 5.5 Dowódca SGPR w celu efektywnego wykonania postawionych przed Grupą zadań, ma prawo:
 - 5.5.1 określić wielkość strefy zagrożenia, wyznaczyć obszary zamknięte (miejsca niebezpieczne);
 - 5.5.2 podzielić wyznaczony obszar poszukiwań na mniejsze sektory i określić kolejność przeszukiwania poszczególnych sektorów;
 - 5.5.3 określić sposoby i kolejność stosowanych metod poszukiwania;
 - 5.5.4 wnioskować o dodatkowe siły i środki niezbędne do sprawnego wykonania zadania;

- 5.5.5 zażądać usunięcia lub zabezpieczenia elementów stwarzających szczególne zagrożenie dla ratowników i psów poszukiwawczych, a także wtórnych zagrożeń;
 - 5.5.6 zażądać wyłączenia maszyn lub urządzeń na terenie działań ratowniczych i w bezpośrednim jego sąsiedztwie pod warunkiem, że nie spowoduje to wystąpienia dodatkowych zagrożeń;
 - 5.5.7 zażądać wycofania ekip ratowniczych i obserwatorów z obszaru poszukiwań na dystans, który nie będzie powodował zakłóceń w pracy psów i urządzeń technicznych;
 - 5.5.8 zażądać wstrzymania ruchu kołowego oraz pracy urządzeń i instalacji w promieniu umożliwiającym prawidłową pracę urządzeń nasłuchowych;
 - 5.5.9 wstrzymać działania poszukiwawcze SGPR w sytuacji wystąpienia zbytniego zagrożenia dla ratowników lub psów oraz w przypadku zbytniego zmęczenia psów lub ich kontuzjowania;
 - 5.5.10 na podstawie wyników działań poszukiwawczych określić priorytety oraz kolejność i sposoby dotarcia i ewakuacji;
 - 5.5.11 zastosować poszukiwania potwierdzające z wykorzystaniem drugiego i kolejnego psa;
 - 5.5.12 w konsultacji ze sztabem akcji dążyć do zapewnienia na miejscu akcji właściwej pomocy weterynaryjnej;
 - 5.5.13 doradzać kierownictwu akcji w zakresie taktyki działań i potrzeb sprzętowych.
6. Działania przygotowawcze przed wprowadzeniem zastępów poszukiwawczych w obszar poszukiwań:
- 6.1 dowódca grupy lub dowódca zespołu operacyjnego wraz z oficerem bezpieczeństwa sgpr, po przydzieleniu mu przez KDR rejonu poszukiwań, powinni przeprowadzić rozpoznanie wyznaczonego terenu, występujących zagrożeń i utrudnień, technicznych aspektów gruzowiska itp.;
 - 6.2 w przypadku, gdy rejon poszukiwań jest bardzo duży, istnieje wysokie ryzyko, że niektóre części tego rejonu zostaną pominięte i zapomniane, rejon poszukiwań należy podzielić na ponumerowane sektory. Granice pomiędzy tymi sektorami powinny być, jeżeli jest to możliwe, oparte o naturalne linie tj. ulice, chodniki, ściany domów, a w budynkach piętrowych – poszczególne kondygnacje.
7. W trakcie działań poszukiwawczo-ratowniczych Dowódca SGPR może rekomendować KDR wykorzystanie sił i środków do prowadzenia działań w ramach wsparcia (współdziałania) tj.:
- 7.1 Wsparcie przy poszukiwaniach metodą bezprzyrządową lub przyrządową;
 - 7.2 Wykonywanie dostępu do uszkodzonego, gdzie wystarczające jest wykorzystanie sprzętu dedykowanego do działań na poziomie podstawowym;
 - 7.3 Wykonywanie ręcznego odgruzowywania lub usuwania elementów gruzowiska;
 - 7.4 Obsługę sprzętu specjalistycznego niezbędnego w wykonywaniu specjalistycznych działań poszukiwawczo-ratowniczych (np. obsługa drabiny, podnośnika, dźwigu, itp.);
 - 7.5 Ewakuację i transport uszkodzonego;
 - 7.6 Inne działania techniczne w strefie zagrożenia, związane z likwidacją zagrożeń;
 - 7.7 Wsparcie logistyczne działań SGPR.

ZASADY ORGANIZACJI SZKOLEŃ Z ZAKRESU DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH

I. ORGANIZACJA SZKOLEŃ

1. Szkolenie strażaków z jednostek ratowniczo-gaśniczych realizujących działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie podstawowym prowadzone jest przez szkoły PSP w ramach kształcenia kwalifikacyjnego lub ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich PSP w oparciu o program szkolenia z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych realizowanych przez kserg w zakresie podstawowym, zatwierdzony przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.
2. Szkolenie z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych realizowanych przez kserg w zakresie podstawowym jest szkoleniem doskonalącym, przeznaczonym dla strażaków jednostek kserg, którzy ukończyli szkolenie kwalifikacyjne.
3. Szkolenie instruktorów ze szkół PSP oraz ośrodków szkolenia komend wojewódzkich PSP realizujących szkolenia dla instruktorów doskonalenia zawodowego z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym prowadzi szkoła PSP wyznaczona przez Komendanta Głównego PSP w ramach przydzielonej dziedziny ratownictwa w oparciu o program tego szkolenia z uwzględnieniem przygotowania metodycznego.
4. Szkolenia instruktorów doskonalenia zawodowego realizowane są przez szkoły PSP oraz ośrodki szkolenia komend wojewódzkich PSP zgodnie z programem szkolenia z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych realizowanych przez KSERG w zakresie podstawowym z uwzględnieniem przygotowania metodycznego.
5. Szkolenia członków specjalistycznej grupy poszukiwawczo-ratowniczej (sgpr), związane są z uzyskiwaniem kwalifikacji:
 - a) strażaka ratownika dowódcy grupy;
 - b) strażaka ratownika oficera bezpieczeństwa sgpr;
 - c) strażaka ratownika starszego ratownika sgpr;
 - d) strażaka ratownika operatora urządzeń lokalizacyjnych;
 - e) strażaka ratownika sgpr;
 - f) strażaka ratownika przewodnika psa ratowniczego.
6. Szkolenia specjalistyczne członków sgpr niezbędne do uzyskania danej kwalifikacji realizowane są na podstawie programów szkoleń specjalistycznych z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych realizowanych przez kserg, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

7. System szkolenia obejmuje szkolenia kwalifikacyjne strażaków ratowników sgpr oraz szkolenia dodatkowe:

a) szkolenia kwalifikacyjne strażaków ratowników sgpr

LP	NAZWA SZKOLENIA	OZNAKOWANIE
1.	Szkolenie ratownika sgpr	SPRPD
2.	Szkolenie z zakresu obsługi elektronicznych urządzeń do lokalizacji osób zasypanych.	SPRLOK
3.	Szkolenie z zakresu stabilizacji naruszonych konstrukcji	SPRSTAB
4.	Szkolenie z zakresu podnoszenia i przemieszczania konstrukcji i elementów budowlanych.	SPRPPU
5.	Szkolenie z zakresu stabilizacji wykopów i zasypów ziemnych	SPRWYK
6.	Szkolenie z zakresu topografii i systemu globalnej lokalizacji satelitarnej GPS	SPRGPS
7.	Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa działań podczas katastrof budowlanych	SPRBEZP
8.	Szkolenie przewodników psów	SPRPSY
9.	Szkolenie z zakresu pomocy przed weterynaryjnej psów	SPRWET
10.	Szkolenie z zakresu technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych	SPRTPP
11.	Szkolenie instruktorów psów ratowniczych	SPRINST

b) szkolenia dodatkowe strażaków ratowników sgpr gotowości poziomu C

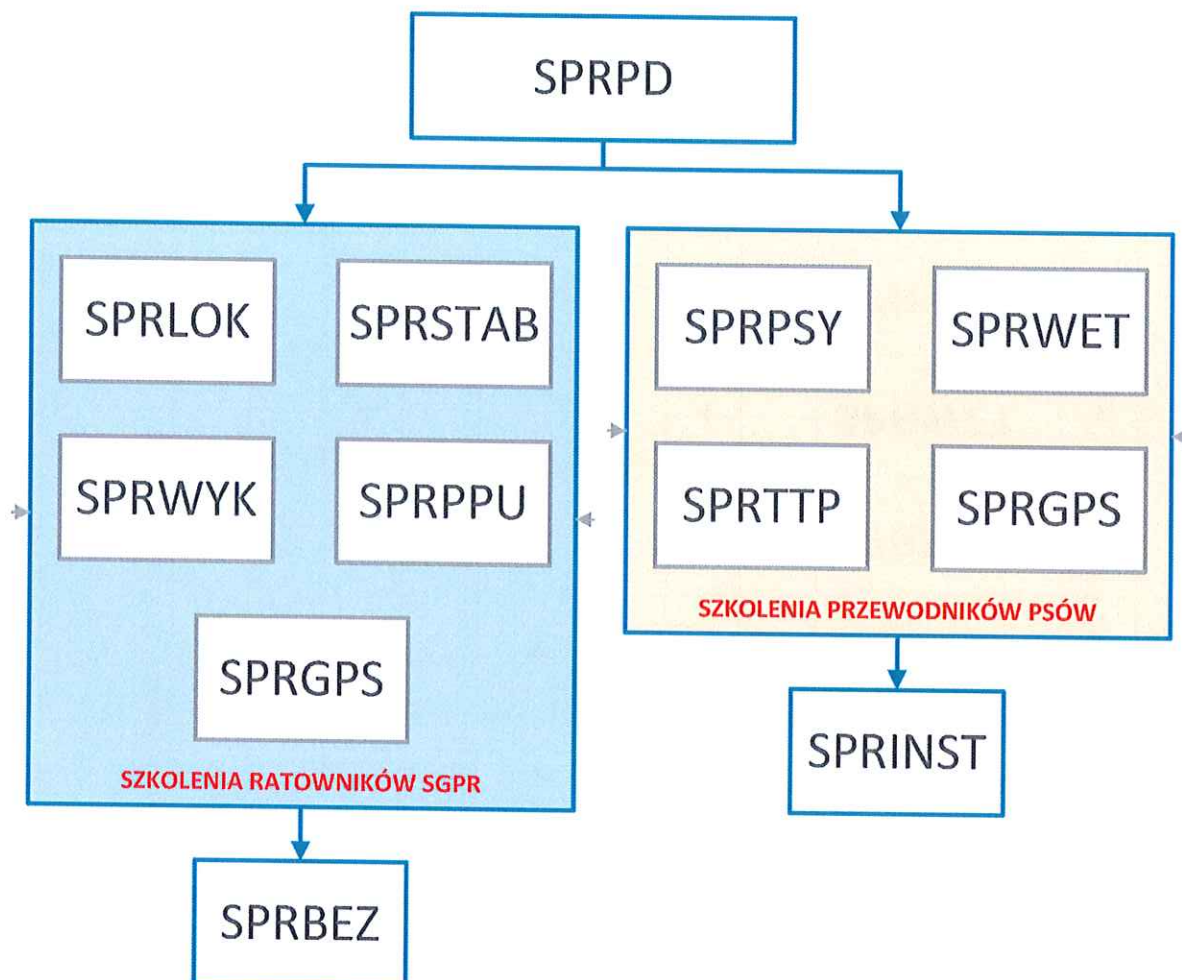
LP	NAZWA SZKOLENIA	Minimalna liczba wyszkolonych
1.	Szkolenie specjalistyczne ratowników wysokościowych KSRG	12
2.	Szkolenie specjalistyczne z zakresu dowodzenia działaniami ratowniczymi specjalistycznej grupy ratownictwa wysokościowego	6
3.	Szkolenie w zakresie hakowego-sygnalisty dla strażaków PSP lub uprawnienia obsługi żurawi	12
4.	Szkolenie doskonalące dla strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP z zakresu zarządzania stresem oraz organizacji i udzielania wsparcia psychologicznego	4
5.	Szkolenie z zakresu cięcia płomieniowego	12
6.	Kwalifikacje ratownika medycznego w rozumieniu ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym	3

8. System wymagań kwalifikacyjnych strażaków ratowników sgpr określa tabela nr 1.

Poziom gotowości grupy	Kwalifikacje	Szkolenia kwalifikacyjne ratowników SGPR										Uwagi											
		SPRPD	SPRLOK	SPRSTAB	SPRPPU	SPRWYK	SPRBEZP	SPRPSY	SPRWET	SPRTPP	SPRGPS												
A	Strażak ratownik operator urządzeń lokalizacyjnych		+																				
B	Strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego																						Posiadany egzamin gruzowiskowy klasy I
C	Strażak ratownik dowódca grupy	+	+	+	+	+	+	+	+														
	Strażak ratownik oficer bezpieczeństwa sgpr	+	+	+	+	+	+	+	+														Uzyskanie kwalifikacji oficera bezpieczeństwa wg właściwego programu szkolenia
	Strażak ratownik operator urządzeń lokalizacyjnych	+	+																				
	Strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego	+																					Posiadany egzamin gruzowiskowy klasy I
	Strażak ratownik sgpr	+																					
	Strażak starszy ratownik sgpr	+	+	+	+	+	+	+	+														3 lat stażu w sgpr

Tabela nr 1 System wymagań kwalifikacyjnych strażaków ratowników sgpr

9. Schemat nabywania kwalifikacji strażaków ratowników sgpr gotowości poziomu C przedstawia rys. nr 1

Rys. nr 1. Schemat nabywania kwalifikacji strażaków ratowników sgpr gotowości poziomu C

10. Dowódca SGPR prowadzi Indywidualną kartę strażaka ratownika SGPR określoną we wzorze nr 1.

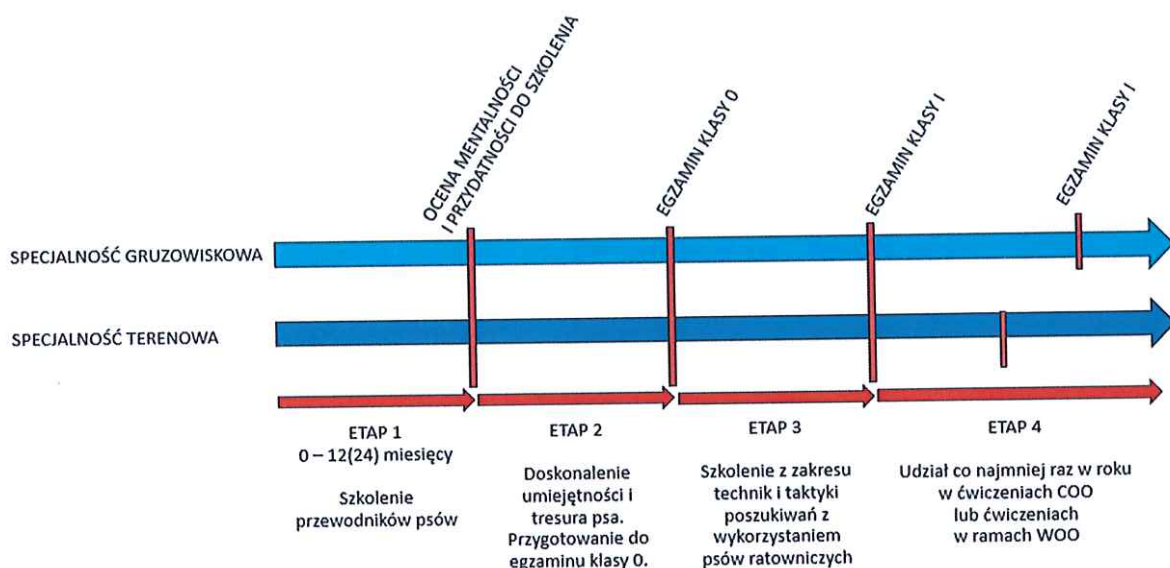
II. ZASADY UZYSKIWANIA KWALIFIKACJI

1. Dowódca grupy utrzymuje właściwy stan osobowy ratowników według wymaganych dla danego poziomu gotowości kwalifikacji ratowniczych sgpr.
2. Ewidencję posiadanych przez ratowników kwalifikacji, zawierających informację na temat ukończonych szkoleń oraz dokumentację doskonalenia zawodowego sgpr prowadzi dowódca grupy.
3. Uzyskanie wymaganej kwalifikacji ratowniczej sgpr jest uwarunkowane ukończeniem właściwych szkoleń specjalistycznych oraz spełnieniem czasookresu działalności w sgpr wymaganych dla danej kwalifikacji.
4. Szkolenie ratownika sgpr jest obowiązkowym szkoleniem do uzyskania kwalifikacji strażaków ratowników grup poziomu gotowości C. Ukończenie przedmiotowego szkolenia jest warunkiem dopuszczenia do kolejnych szkoleń specjalistycznych.
5. Szkolenie z zakresu obsługi elektronicznych urządzeń do lokalizacji osób zasypanych (SPRLOK) jest obowiązkowym szkoleniem dla wszystkich strażaków ratowników sgpr grup gotowości poziomu A.
6. Szkolenie z zakresu technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych (SPRTTP) jest obowiązkowym szkoleniem do uzyskania kwalifikacji przewodników psów ratowniczych funkcjonujących w ramach sgpr gotowości poziomu B.
7. Szkolenie z zakresu obsługi elektronicznych urządzeń do lokalizacji osób zasypanych oraz szkolenie z zakresu taktyk i technik poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych, składa się z dwóch części. Strażacy ratownicy sgpr (poziom gotowości C) są zwolnieni z uczestnictwa w I części szkolenia.
8. Szczegóły związane z zasadami uczestnictwa, wymogami oraz nabywanymi kwalifikacjami ratowniczymi w sgpr określają właściwe programy szkolenia.
9. Kwalifikacje strażaka starszego ratownika sgpr otrzymuje się po ukończeniu wymaganych szkoleń zgodnie z tabelą nr 1 oraz po co najmniej trzyletnim okresie stażu w SGPR.
10. Dla strażaka starszego ratownika wyznaczonego do kierowania podzespołem poszukiwawczo-ratowniczym wymagane jest dodatkowo szkolenie z zakresu technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych.
11. Niezależnie od wymaganych do uzyskania danej kwalifikacji sgpr szkoleń, możliwe jest kierowanie strażaków ratowników sgpr na inne szkolenia, według potrzeb określonych przez dowódcę grupy.
12. Niezależnie od szkoleń kwalifikacyjnych należy zapewnić przygotowanie do realizacji zadań przewidzianych dla sgpr w ramach dodatkowego przeszkolenia strażaków ratowników sgpr według tabeli w pkt 7b (szkolenia dodatkowe).

13. Dodatkowo należy zapewnić przeszkolenie wymagane do obsługi sprzętu i wyposażenia specjalistycznego będącego na wyposażeniu sgpr (np. żuraw, ładowarka, BSP itp.)
14. Szkolenia z zakresu ratownictwa wysokościowego dla strażaków ratowników sgpr realizowane są zgodnie z obowiązującymi programami szkolenia w tej dziedzinie ratownictwa.
15. W szkoleniach specjalistycznych z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych mogą uczestniczyć, na zasadzie dobrowolności, członkowie podmiotu włączonego do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego lub podmiotu, z którym zawarto umowę cywilnoprawną, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, z grup poszukiwawczo-ratowniczych, na podstawie skierowania na szkolenie z właściwego podmiotu, po spełnieniu wymagań określonych w programach szkolenia oraz innych wymagań określonych przez organizatora szkolenia.

III. SZCZEGÓŁOWE ZASADY SZKOLENIA STRAŻAKÓW RATOWNIKÓW PRZEWODNIKÓW PSÓW W PSP

1. Proces szkolenia strażaków ratowników przewodników psów w Państwowej Straży Pożarnej realizowany jest według zasad, o których mowa w § 8 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 20).
2. Kandydatów na strażaków ratowników przewodników psów wybiera się spośród strażaków lub członków sgpr. O kandydaturze decyduje dowódca SGPR w porozumieniu z właściwym dla kandydata kierownikiem jednostki organizacyjnej PSP, po zasięgnięciu opinii instruktora psów ratowniczych, prowadzącego szkolenie psów ratowniczych SGPR. W przypadku strażaka ratownika sgpr, przed przydzieleniem psa wskazane jest odbycie szkolenia przewodników psów.
3. Schemat procesu szkolenia przewodników psów ratowniczych określa rys nr 2.
4. Nabywanie kwalifikacji strażaków ratowników przewodników psów z grup gotowości poziomu B i C odbywa się według zasad określonych na rysunku nr 1 oraz w tabeli nr 1.
5. Strażacy ratownicy przewodnicy psów, w przypadku przydzielenia kolejnego psa, mają uznane szkolenie z zakresu technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych.

Rys. nr 2. Schemat procesu szkolenia przewodników psów ratowniczych .

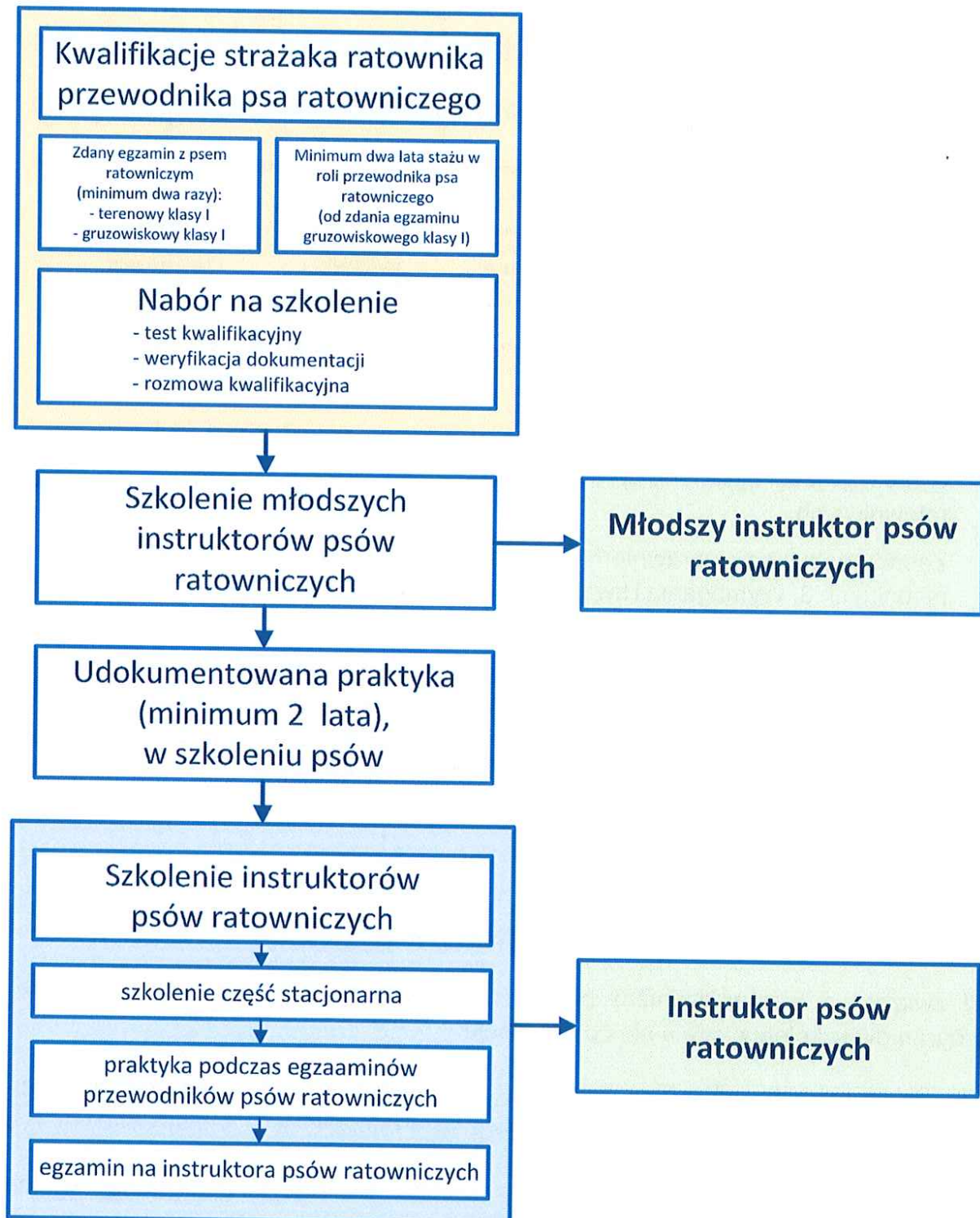
6. Kwalifikacje strażaka ratownika przewodnika psa ratowniczego otrzymuje się na okres ważności egzaminu uprawniającego przewodnika i psa do udziału w akcjach ratowniczych.
7. Zasady nabywania uprawnień instruktora psów ratowniczych określa schemat na rysunku nr 3. Wymagania i kwalifikacje określają szczegółowo właściwe programy szkolenia.
8. Warunkiem utrzymania uprawnień instruktora psów ratowniczych, jest co najmniej raz na dwa lata udział w warsztatach doskonaląco-unifikujących organizowanych w ramach nadzoru dydaktycznego nad szkoleniami z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych przez Szkołę Aspirantów PSP w Krakowie. Warsztaty doskonaląco-unifikujące powinny być organizowane przynajmniej raz w roku.

IV. DOSTOSOWANIE DO WYMAGAŃ KWALIFIKACYJNYCH

W związku z wprowadzeniem nowych wymagań kwalifikacyjnych i aktualizacją programów szkolenia ustala się co następuje:

1. Szkolenie ratownika sgpr zastępuje dotychczasowe szkolenie specjalistyczne z zakresu organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych i technik ratowniczych w działaniach sgpr.
2. Dotychczas uzyskane kwalifikacje, nabyte w drodze ukończenia szkoleń specjalistycznych przed wprowadzeniem zmian, zachowują swoją ważność.

3. Na uzupełnienie kwalifikacji starszego ratownika, w oparciu o dodatkowe szkolenia specjalistyczne, przyjmuje się okres 5 lat od wprowadzenie do użytku służbowego przedmiotowego załącznika.

Rys. nr 3. Schemat nabywania uprawnień Instruktora psów ratowniczych .

Indywidualna karta strażaka ratownika SGPR

Dane:

Imię -

Nazwisko -

Nr identyfikacyjny PSP -

Jednostka organizacyjna PSP -

Przydział służbowy

Data wstąpienia do SGPR		
Nazwa SGPR		
Podpis D-cy SGPR		
Data wystąpienia z SGPR		
Podpis D-cy SGPR		

Szkolenia

Szkolenie	Numer zaświadczenia	Data ukończenia	Podpis D-cy SGPR
SPRPD			
SPRLOK			
SPRSTAB			
SPRPPU			
SPRWYK			
SPRGPS			
SPRBEZP			
SPRPSY			
SPRWET			
SPRTTP			
SPRINST			

Kwalifikacje

Kwalifikacje	Data nadania kwalifikacji	Podpis D-cy SGPR
Strażak ratownik sgpr		
Strażak ratownik operator urządzeń lokalizacyjnych		
Strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego		
Strażak starszy ratownik sgpr		
Strażak ratownik dowódca zespołu sgpr;		
Strażak ratownik oficer bezpieczeństwa sgpr		

Zestawienie minimalnego wyposażenia w sprzęt, pojazdy i środki techniczne dla działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznych czynności ratowniczych

Lp.	Wyszczególnienie		Wskazane ilości dotyczą liczby sztuk, chyba że dla danej pozycji wskazano indywidualnie inaczej		
			Grupa poziomu gotowości:		
			A	B	C
1	Wyposażenie indywidualne ratownika SGPR				
1.1	Kask ochronny z goglami ochronnymi i latarką nahełmową	kompatybilne z ochronnikami słuchu	1	1	1
1.2	Latarka czołówka LED	regulowana jasność od 200 do 2500 lumenów; z dwoma wymiennymi akumulatorami o pojemności min 3000 mAh oraz ładowarką; obudowa min. IPX8	-	1 kpl.	1 kpl.
1.3	Kombinezon roboczy jednoczęściowy	napis na plecach USAR Poland/Państwowa Straż Pożarna przypinany na rzepy	1	2	2
1.4	Ubranie wiatro i wodoodporne, membranowe, przeznaczone do pracy w strefie roboczej		-	1	1
1.5	Bielizna termoaktywna lato	wersja z cienkiego materiału, dopuszczalna w wersji długi rękaw, długa nogawka albo krótki rękaw, krótka nogawka	1 kpl.	1 kpl.	1 kpl.
1.6	Bielizna termoaktywna zima	wersja z długim rękawem i długimi nogawkami, materiał zapewniający komfort pracy w niskich temperaturach	1 kpl.	1 kpl.	1 kpl.
1.7	Koszulka typu „T-shirt”	w kolorze zgodnym z nowym umundurowaniem z napisem "Specjalistyczna Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza"	1	1	1
1.8	Obuwie specjalne wysokie		1	1	1
1.9	Obuwie specjalne niskie		-	-	1
1.10	Buty trekkingowe wysokie z warstwą membranową oraz podeszwą antypoślizgową		-	1	1
1.11	Kominiarka termoaktywna		1	1	1
1.12	Komin termoaktywny		-	1	1
1.13	Rękawice specjalne	do działań ratowniczych w warunkach zimowych	-	1	1
1.14	Rękawice polarowe	do wykorzystania poza strefą roboczą	-	1	1
1.15	Ochronniki słuchu		-	-	1
1.16	Nakolanniki		1	1	1
1.17	Rękawice do ratownictwa technicznego		1	1	1
1.18	Pas specjalny przystosowany do przypięcia wyposażenia osobistego		-	1	1
1.19	Kieszenie/zasobniki przystosowane do wyposażenia	przystosowane do przypięcia do pasa albo kamizelki	-	1	1
1.20	Urządzenie wielofunkcyjne - tj. min. nóż, kombinerki, śrubokręt płaski, śrubokręt krzyżakowy		-	-	1
1.21	Plecak podręczny dobowy (na wyposażenie do strefy roboczej)		1	1	1
1.22	Plecak transportowy lub plecako-torba do transportu całego wyposażenia strażaka ratownika		-	1	1
1.23	Worek transportowy		-	1	1
1.24	Karabinek	minimalny wytrzymałość 22 kN wg PN EN 362	-	1	1
2	Wyposażenie przewodnika psa ratowniczego				
2.1	Kamizelka przewodnika lub zestaw zasobników do kamizelki taktycznej	dostosowane do wyposażenia psa	-	1 kpl.	1 kpl.
2.2	Plecak na wyposażenie psa	dostosowane do wyposażenia psa	-	1	1
2.3	Spodnie przeciwdeszczowe membranowe	trekkingowe	-	1	1
2.4	Kurtka przeciwdeszczowa membranowa	trekkingowe	-	1	1
2.5	Rękawice polarowe	inne niż w pkt 1	-	1	1
2.6	Rękawice z membraną	inne niż w pkt 1	-	1	1
2.7	Czapka z wełny merynosa		-	1	1
2.8	Urządzenie nawigacji satelitarnej z obrozą namierzającą psa		-	1	1
3	Wyposażenie psa ratowniczego				
3.1	Obroża zwykła		-	2	2
3.2	Obroża szybkorozpinalna		-	1	1
3.3	Smycz krótka (1,5m)		-	1	1
3.4	Smycz długa (3m)		-	1	1
3.5	Smycz z karabinkiem typu kong frog (1,5m)		-	1	1
3.6	Kaganiec		-	1	1
3.7	Miska stalowa lub ceramiczna		-	4	4
3.8	Szorki identyfikacyjne		-	1	1
3.9	Szelki dla psa		-	1	1
3.10	Zabawki (aport, piłka, szarpak)		-	3 kpl.	3 kpl.
3.11	Miska składana		-	2	2
3.12	Pojemnik do pojenia psa		-	1	1
3.13	Pojemnik zamykany do transportu karmy		-	1	1
3.14	Kenel transportowy (zgodny z IATA)		-	1	1
3.15	Kłatka składana (druceana lub miękka)		-	1	1
3.16	Okrycie kłatki składanej		-	1	1
3.17	Mata albo kamizelka chłodząca		-	1	1
3.18	Kamizelka ocieplająca dla psa		-	1	1
3.19	Zasobnik na smakołyki		-	1	1
3.20	Buty dla psa z podeszwą antypoślizgową na grzyzy		-	1 kpl. (4 szt.)	1 kpl. (4 szt.)
3.21	Taktyczne gogle dla psa		-	1	1
3.22	Oslona przeciwsłoneczna o wymiarach min. 400 x 600		-	1 *)	1 *)
3.23	Taktyczna kamera dla psa		-	1 **)	1 **)

4	Wyposażenie w sprzęt, pojazdy i środki techniczne zintegrowane funkcjonalnie na potrzeby ratownictwa				
4.1	Samochód do transportu zespołu ratowniczego i wyposażenia (SLRR)		1	-	1
4.2	Quad + przyczepa		-	-	1
4.3	Samochód podzespołu poszukiwawczo-ratowniczego (SPRp)		-	1*3)	1*4)
4.4	Samochód podzespołu ratowniczego i wsparcia technicznego (SPRt)		-	-	2*5)
5	Sprzęt lokalizacyjny				
5.1	Urządzenie nasłuchowe – geofon	minimalna ilość sensorów 6 szt. *6)	-	-	1
5.2	Kamera wziernikowa	na lancy teleskopowej do 5m	-	-	1
5.3	Zestaw rozpoznawczy	w skład wchodzą: kamera wziernikowa oraz geofon o minimalnej liczbie 2 sensorów	1	-	1
5.4	Kamera inspekcyjna na giętkim przewodzie	obligatoryjnie na poziomie C kamera inspekcyjna z możliwością sterowania głowicą w jednej płaszczyźnie	1	-	1
5.5	Kamera termowizyjna		-	-	1
5.6	Lornetka		1	1	1
5.7	Bezzałogowy statek powietrzny	o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 2 kg, wraz z oprogramowaniem fotogrametrycznym i dostosowanym do jego obsługi komputerem przenośnym o wzmocnionej konstrukcji i o podwyższonej ochronie na pył i wodę (dopuszczalny komputer z pkt 22.4); zestaw przeznaczony do działań SGPR	-	1	1
6	Sprzęt z napędem hydraulicznym				
6.1	Stacja mocy	z kompletem przewodów o długości do 15 m i regulowanym przepływem oleju	-	-	1
6.2	Młot udarowy lekki		-	-	1
6.3	Młot udarowy średni		-	-	1
6.4	Wiertnica rdzeniowa		-	-	1
6.5	Piła tarczowa		-	-	1
6.6	Piła łańcuchowa do betonu		-	-	1
6.7	Osprzęt i materiały eksploatacyjne	do sprzętu o napędzie hydraulicznym	-	-	1 kpl.
7	Sprzęt z napędem spalinowym				
7.1	Pilarka łańcuchowa do drewna	w tym jedna o długości prowadnicy co najmniej 40 cm	-	-	2
7.2	Pilarka ratownicza	zamienne dopuszczalna pilarka ratownicza o napędzie elektrycznym akumulatorowym	-	-	1
7.3	Piła tarczowa	w tym jedna o średnicy powyżej 400 mm	-	-	2
7.4	Piła bruzdownica	dwutarczowa	-	-	1
7.5	Zbiornik na wodę z pompą do pił	parametry dostosowane do urządzeń tarczowych	-	-	1
7.6	Pilarka łańcuchowa do materiałów budowlanych	o długości prowadnicy 40 cm (16")	-	-	1
7.7	Zbiornik na wodę z pompą do pilarki	parametry dostosowane do urządzenia łańcuchowego	-	-	1
7.8	Osprzęt i materiały eksploatacyjne	do sprzętu o napędzie spalinowym	-	-	1 kpl.
8	Sprzęt do cięcia termicznego				
8.1	Palnik gazowy	cięcie mat. o grubości min. 5 cm	-	-	1*7)
8.2	Lanca tlenowa	cięcie mat. o grubości 5 cm	-	-	
8.3	Zapasz gazu roboczego 40 l	gaz dopasowany do posiadanego sprzętu	-	-	1
9	Elektronarzędzia	zasilane sieciowo lub akumulatorowo			
9.1	Piła łańcuchowa do drewna		-	-	1
9.2	Piła szablsta		-	-	1
9.3	Szliferka kątowna	w tym jedna o średnicy tarczy powyżej 200 mm	-	-	2
9.4	Wiertarka z udarem		-	-	1
9.5	Wkrętarka		-	-	1
9.6	Młot udarowo-obrotowy	zalecany min. udar 8 J	1	-	1
9.7	Młot udarowy	zalecany min. udar 20 J	-	-	1
9.8	Wiertnica rdzeniowa ze statywem o zmiennym kącie prowadzenia		1	-	1
9.9	Zbiornik na wodę z pompą do wiertnicy	dostosowane do wiertnicy	1	-	1
9.10	Klucz udarowy z wyposażeniem	o minimalnym momencie 1000 Nm	-	-	1
9.11	Osprzęt i materiały eksploatacyjne	do posiadanych elektronarzędzi	1 kpl.	-	1 kpl.
9.12	Piła bruzdownica	dwutarczowa	-	-	1
10	Zestaw stabilizacji aktywnej				
10.1	Rozpornica hydrauliczna	możliwość podnoszenia do 10 ton i przedłużania do 4,5 m, blokowane przeciwnakrętka	-	-	8
10.2	Pompa hydrauliczna ręczna	pojemność oleju i ciśnienie dostosowane do rozpornicy	-	-	8
10.3	Rozpornice mechaniczne	o udźwigu do 10 ton; rozpornice powinny zapewniać wykonanie stabilizacji w ciasnych przestrzeniach	-	-	8
10.4	Przedłużki dla rozpornic	w liczbie i asortymencie zapewniających budowę podpór stabilizujących o długości min. 4 m	-	-	8 kpl.
10.5	Końcówki przegubowe	do pracy rozpornicy dla kątów 60° - 90°	-	-	8
10.6	Końcówki kątowne	do pracy rozpornicy dla kątów 30° - 60°	-	-	8
10.7	Końcówki krzyżowe	krawędziowe	-	-	8
10.8	Końcówki do belek drewnianych	dla belek o wymiarach 10x10, 15x15	-	-	8
10.9	Zestaw dodatkowego asortymentu zwiększającego możliwości wykorzystania podpór systemowych		-	-	1 kpl.
10.10	Podstawy pod rozpornice		-	-	8
11	Sprzęt pneumatyczny				
11.1	Poduszka wysokociśnieniowa	o różnych wielkościach, w tym 1 szt. o maksymalnej sile podnoszenia 10 kN oraz 2 szt. o minimalnej sile podnoszenia 400 kN	-	-	6
11.2	Osprzęt do poduszek	osprzęt (w tym węże o długości min 8 m w różnych kolorach) do zasilania poduszek pneumatycznych wysokociśnieniowych z poz. 11.1 z butli sprężonego powietrza lub kompresora (możliwość napełniania min. dwóch poduszek jednocześnie) - zestaw	-	-	1*8)
11.3	Poduszki wysokociśnieniowe - zestaw wysokiego podnoszenia	zestaw co najmniej 3 poduszek wysokociśnieniowych umożliwiających jednoczesną pracę jednej, dwóch lub trzech poduszek na sobie w celu zwiększenia wysokości podnoszenia; zestaw zalecany w przypadku gdy poduszki z pkt. 11.1 nie spełniają podanego warunku	-	-	1
11.4	Osprzęt do poduszek	osprzęt (w tym węże o długości min 8 m w różnych kolorach) do zasilania poduszek pneumatycznych wysokociśnieniowych z poz. 11.3 z butli sprężonego powietrza lub kompresora (możliwość napełniania min. trzech poduszek jednocześnie) - zestaw	-	-	1*8)

11.5	Butle powietrzne	pojemność min 6l, ciśnienie max. 300 bar	-	-	4
11.6	Łącznik butli	łączenie dwóch butli	-	-	1
12	Sprzęt techniczny do podnoszenia, ciągnięcia, rozpięcia				
12.1	Agregat hydrauliczny	jeśli wymagana do zasilania urządzeń pompa do jednoczesnego zasilania dwóch urządzeń, max masa pompy 15 kg	-	-	1
12.2	Rozpięracz szczękowy	minimalna siła rozpięcia – 6 ton, maksymalna waga – 25 kg	-	-	1
12.3	Rozpięracz kolumnowy	minimalna siła w całym zakresie – 16 ton, maksymalna waga - 17 kg	-	-	1
12.4	Nożyce	nożyce z ostrzami ogólnego stosowania, kategorii – H, minimalna siła ciągnięcia – 38 ton, maksymalna waga – 15 kg	-	-	1
12.5	Mini nożyce	ciągnięcie pręta o przekroju do 16 mm	-	-	1
12.6	Klin hydrauliczny	minimalna siła rozpięcia 24 tony, maksymalna waga - 10 kg	-	-	1
12.7	Pompa ręczna	dopasowana do zasilania stosowanych urządzeń; w przypadku narzędzi hydraulicznych zasilanych akumulatorowa pompa niewymagana	-	-	1
12.8	Podnośniki hydrauliczne	o nośności 50 ton, wysokość podnoszenia do 10 cm	-	-	4
12.9	Pompa ręczna podnośników		-	-	4
12.10	Podnośniki hydrauliczne ręczne	o nośności 15 ton.	-	-	4
12.11	Zestaw do zasilania sieciowego dla urządzeń akumulatorowych	w przypadku urządzeń o zasilaniu akumulatorowym należy zapewnić dodatkowe wyposażenie umożliwiające zasilanie urządzenia prądem elektrycznym z sieci albo agregatu/generatora prądu elektrycznego; zaleca się aby narzędzia hydrauliczne zasilane akumulatorowo były kompatybilne z posiadanymi elektronarzędziami	-	-	1
12.12	Urządzenie do kruszenia betonu	zalecane urządzenie kompatybilne z posiadanymi już elementami zestawu hydraulicznego	-	-	1
12.13	Zestaw klocków stabilizacyjnych	kliny i klocki w konfiguracji do zabezpieczenia pracy sprzętem pneumatycznym i hydraulicznym	-	-	1
13	Sprzęt oświetleniowy				
13.1	Sprzęt oświetleniowy przenośny	z regulacją wysokości źródła światła, w tym jedna szt. w wykonaniu Ex; w przypadku sprzętu o zasilaniu sieciowym doposażyć w odpowiednie przedłużacze	-	-	4 * ⁹⁾
13.2	Zestaw oświetleniowy dookoły wielkoobszarowy		-	-	1
13.3	Latarka ręczna	W wykonaniu Ex zgodnie z ATEX z zapasową baterią i ładowarką	3 * ¹⁰⁾	3 * ¹⁰⁾	8 * ¹⁰⁾
14	Sprzęt ciesielski				
14.1	Piła ukośnica	średnica piły 305 mm	-	-	1
14.2	Stół przenośny do piły		-	-	1
14.3	Piła tarczowa ręczna	o głębokości cięcia min. 50 mm, o zasilaniu akumulatorowym albo sieciowym	-	-	1
14.4	Piła ręczna płatnica dł. 30 cm		-	-	3
14.5	Dalmierz laserowy	minimalny zasięg pomiaru 50 m	-	-	2
14.6	Miara stolarska min. 1 m		-	-	3
14.7	Taśma miernicza 5-10 m		-	-	3
14.8	Kątomierz nastawny		-	-	1
14.9	Poziomice różnej długości		-	-	4
14.10	Kątomierz elektroniczno-laserowy		-	-	1
14.11	Gwoździarka bezprzewodowa z zapasem gwoździ min. 2000 szt.	na gwoździe o rozmiarze do 90 mm	-	-	2
14.12	Młotek stolarski		-	-	5
14.13	Pas ciesielski		-	-	5
14.14	Gwoździe 10 kg	gwoździe o długości 60 mm	-	-	1
14.15	Gwoździe 10 kg	gwoździe o długości 90 mm	-	-	1
14.16	Przyrząd do wyciągania gwoździ		-	-	3
14.17	Ołówek stolarski		-	-	30
14.18	Siekiera	waga do 800 g	-	-	2
14.19	Łopátka - saperka		-	-	2
14.20	Namiot do budowy stanowiska ciesielskiego	do zabezpieczenia stanowiska cięcia piłą	-	-	1
15	Podręczny sprzęt burzący				
15.1	Uniwersalne narzędzie ratownicze techniczne		-	-	1
15.2	Uniwersalne narzędzie ratownicze budowlane		-	-	1
15.3	Urządzenie do wbijania prętów		-	-	1
15.4	Łom prosty	o długości 130 cm	-	-	1
15.5	Młot ręczny	waga 10 kg	-	-	2
15.6	Młotek ręczny	inny niż ciesielski, waga w zakresie 0,5 - 2,0 kg	-	-	4
15.7	Szpadel		-	-	2
15.8	Kilof		-	-	2
15.9	Przecinak ręczny		-	-	1
15.10	Przebijak ręczny		-	-	1
15.11	Nożyce do prętów i drutu	przeznaczone do różnych średnic prętów i drutów	-	-	2
15.12	Piłka do metalu		-	-	1
15.13	Brzeszczoty zapasowe		-	-	1
15.14	Łopátka - szufla		-	-	2
15.15	Pojemnik do wyciągania gruzu		-	-	4
15.16	Wciągarka łańcuchowa ręczna		-	-	2
15.17	Wciągarka ręczna linowa		-	-	1
16	Sprzęt ewakuacyjny				
16.1	Sprzęt ratownictwa wysokościowego	sprzęt zgodnie z zestawieniem sprzętu określonego do działań ratownictwa wysokościowego w zakresie specjalistycznym, wymienionym w aktualnie obowiązującym dokumencie Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w ksrp z pominięciem pozycji już określonych albo zbliżonych do sprzętu wymienionego w tej tabeli oraz bez SRWys	-	-	Jak dla SGRW poziomu A 1 kpl.
16.2	Zestaw wyposażenia indywidualnego ratownika wysokościowego	wyposażenie zgodne z minimalnym wyposażeniem indywidualnym ratownika wysokościowego określonym w aktualnie obowiązującym dokumencie Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w ksrp z wyłączeniem pozycji dotyczących kombinizonów, odzieży treningowej, obuwia, kominarki, torby na wyposażenie osobiste i innego tożsamego z określonym w pkt. 1 wyposażeniem indywidualnym ratownika SGPR	-	-	6 kpl.
17	Sprzęt medyczny				
17.1	Zestaw ratownictwa medycznego R1	zgodnie z Zasadami Ratownictwa Medycznego	1	1	1
17.2	Plecak ratownika medycznego	zgodnie z Zasadami Ratownictwa Medycznego	-	-	1
17.3	Defibrylator AED		-	-	1
17.4	Deska ortopedyczna dziecięca		-	-	1
17.5	Nosze podbierakowe		-	-	1

17.6	Zapasy materiałów opatrunkowych	w tym folie NRC	-	-	1
17.7	Rękawiczki nitrylowe	zapasy	-	-	100
17.8	Butla z tlenem medycznym	zapasy do zestawu R1	-	-	1
17.9	Worki na odpady medyczne		-	-	10
18	Sprzęt zabezpieczenia działań				
18.1	Aparat powietrzny nadciśnieniowy	aparatus maska	-	-	4
18.2	Aparatus powietrzny przewodowy	z przewodem o długości min 50 m, dla zasilania dwóch ratowników, aparaty ucieczkowe dla ratowników	-	-	1
18.3	Wentylator elektryczny nawiewno-wyciągowy	w tym jeden w wykonaniu przeciwwybuchowym wg ATEX z elastycznym przewodem	-	-	2
18.4	Maska dla osób ewakuowanych	kompatybilne z aparatem przewodowym	-	-	4
18.5	Detektor bezruchu	wyposażone w klucz	-	-	8
18.6	Gaśnice proszkowe 6 kg		-	-	3
18.7	Tuba akustyczna	megafon	1	1	1
18.8	Farba w aerozolu	różne kolory, w tym fluorescencyjne	2	2	5
18.9	Taśma ostrzegawcza	ok. 50 m.b., biało – czerwona	-	-	5
18.10	Kolorowe taśmy ostrzegawcze w trzech kolorach	ok. 50 m.b. każdej, czerwona, pomarańczowa albo żółta, zielona	1	-	1
18.11	Chemiczne światło w trzech kolorach	po 10 szt. każdego koloru: czerwony, pomarańczowy/żółty, zielony	1	-	1
18.12	Detektor zbrojenia		1	-	1
18.13	Ochronniki słuchu	kompatybilne z kaskiem ochronnym	-	-	6
19	Sprzęt kontroli bezpieczeństwa				
19.1	System kontroli ratowników przebywających w strefie zagrożenia		-	-	1
19.2	Tachimetr elektroniczny	system monitorowania w oparciu o system GOMOS, dodatkowo pryzmaty montowany na staływie, z funkcją obrazu, zamiennie dodatkowy zestaw opisany w pkt. 19.2	-	-	1
19.3	Dalmierz laserowy		-	-	1
19.4	Laser krzyżowy		-	-	1
19.5	Poziomica elektroniczna		-	-	1
19.6	Sygnalizator akustyczny	zasilany sprężonym powietrzem lub akumulatorowo	1	1	2
19.7	Detektor wielogazowy	wymagane czujniki: tlenu, tlenku węgla oraz gazu wybuchowego	-	-	2
19.8	Detektor przewodów pod napięciem		1	-	1
19.9	Detektor promieniowania jonizującego		-	-	1
19.10	Wskaźnik rozwarcia szczelin		-	-	1
19.11	Namiat	do zabezpieczenia stanowiska tachimetru	-	-	1
20	Sprzęt ochrony osobistej - rezerwa				
20.1	Maska pyłochronna	spełniające wymagania normy EN 149:2001 P1 wyposażone w zawór	20	20	100
20.2	Załączki do uszu		-	-	100
20.3	Rękawice robocze, zapasowe		-	-	30
21	Agregaty prądotwórcze				
21.1	Agregat prądotwórczy	o mocy dostosowanej do mocy posiadanych urządzeń	1	-	2
21.2	Agregat prądotwórczy cichobieżny	o mocy dostosowanej do mocy posiadanych urządzeń	-	-	2
22	Sprzęt łączności i informatyki				
22.1	Radiostacje przenośne	analogowo-cyfrowe wraz z mikrofono-głośnikiem; zalecane 1 szt./os.	3	3	14
22.2	Radiostacje przenośne w wykonaniu EX	analogowo-cyfrowa wraz z mikrofono-głośnikiem; zestaw wykonany w Ex zgodnie z ATEX; w zakresie dostępnych funkcji i programowania zgodne z urządzeniami z pozycji 22.1	-	-	4
22.3	Urządzenie przenośne do nawigacji satelitarnej	zalecane urządzenia z możliwością wzajemnej komunikacji bezprzewodowej w celu wymiany danych	-	3 ^{*11)}	6 ^{*11)}
22.4	Komputer przenośny	urządzenie o wzmocnionej konstrukcji i o podwyższonej ochronie na pył i wodę	-	1 ^{*11)}	1 ^{*11)}
22.5	Drukarka przenośna	z zasilaniem baterijnym.	-	1 ^{*12)}	1 ^{*12)}
22.6	Oprogramowanie nawigacji satelitarnej	z bazą map rastrowych	-	-	1
23	Asortyment stabilizacji drewnianej				
23.1	Kantówka drewniana	o wymiarach – 0,1 m x 0,1m, minimalna długość 5 m	-	-	25 ^{*13)}
23.2	Kantówka drewniana	o wymiarach – 0,15 m x 0,15 m, minimalna długość 5 m	-	-	6 ^{*13)}
23.3	Kantówka drewniana	o wymiarach – 0,05 m x 0,23 m, minimalna długość 5 m	-	-	16
23.4	Kantówka drewniana	o wymiarach – 0,05 m x 0,10 m, minimalna długość 5 m	-	-	10 ^{*13)}
23.5	Kantówka drewniana	o wymiarach - 0,05 m x 0,15 m, minimalna długość 5 m	-	-	10 ^{*13)}
23.6	Płyty ze sklejek	o wymiarach – 0,018 m x 0,30 m x 0,6 m	-	-	10
23.7	Płyty ze sklejek	o wymiarach – 0,018 m x 0,30 m x 0,3m	-	-	10
23.8	Pręt stalowy	Ø 24 mm x 120 cm	-	-	24
23.9	Pręt stalowy	Ø 12 mm x 25 cm	-	-	12
23.10	Płyty stabilizacji wykopów	sklejka wodoodporna, o wymiarach zbliżonych do 2,5 x 1,25 x 0,018, zalecana o powierzchni antypoślizgowej	-	-	20
23.11	Kliny drewniane	10 cm x 5 cm x 30 cm	-	-	16
23.12	Kliny drewniane	10 cm x 10 cm x 50 cm	-	-	40
23.13	Kantówka drewniana	10 cm x 10 cm x 100 cm	-	-	10
23.14	Kantówka drewniana	10 cm x 10 cm x 50 cm	-	-	40
23.15	Kliny drewniane	5 cm x 10 cm x 50 cm	-	-	40
23.16	Kantówka drewniana	5 cm x 10 cm x 50 cm	-	-	10

*) na każde trzy psy uczestniczące w działaniach lub ćwiczeniach

***) minimalna liczba na grupę

*4) dla OSP samochód umożliwiający transport nie mniej niż dwóch strażaków i dwóch psów

*5) samochód z zabudową dla min. 5 psów

*6) jeden SPRT zalecany z HDS; jako drugi SPRT dopuszczalny nośnik z kontenerem

*7) Dopuszczalny jest geofon z trzema sensorami bezprzewodowymi.

*8) wymagany jeden ze sprzętów

*9) ilość sprzętu w zależności od liczby poduszek

*10) liczba punktów świetlnych i sprzętu koniecznego do oświetlenia miejsca akcji (także w podziemiach w wykonaniu EX), a także punkty świetlne akumulatorowe

*11) zalecane 1 szt./osobę

*12) zalecana akumulatorowa

*13) zalecane 1 szt./osobę

*14) z oprogramowaniem do analizy danych z przenośnych odbiorników GPS

*15) zalecana akumulatorowa

*16) długość materiału dostosowana do możliwości transportowych grupy

Załącznik Nr 8

Plan rozwoju sieci jednostek przygotowanych do działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznych czynności ratowniczych

Wpółrzędne geograficzne jednostki, na której utworzono grupę specjalistyczną	Województwo				Powiat/Miasto	Gmina	Nazwa jednostki tworzącej grupę specjalistyczną	Rodzaj jednostki	Nazwa poddziału w strukturze odwodu operacyjnego np. "SGPR Warszawa 9"	Rodzaj ratownictwa specjalistycznego					Poziom gotowości operacyjnej				Planowany termin osiągnięcia deklarowanego poziomu gotowości (miesiące i rok)	Dane funkcjonariusza prowadzącego sprawy specjalizacji w KW PSP	Uwagi					
	DŁUGOŚĆ [E]	SZEROKOŚĆ [N]	wodne	wysokościowe						chemiczne i ekologiczne	poszukiwawczo-ratownicze	techniczne	A	B	C	USAR Poland	A	B				C	USAR Poland			
Numer jednostki tworzącej grupę specjalistyczną (wg SMD PSP)	hh°	mm' ss.s"	mm'	hh°	mm'	ss.s"																				
	mm'																									
	ss.s"																									
	hh°																									

Psy ratownicze w Państwowej Straży Pożarnej

1. Zasady ogólne.

- 1.1 Psy ratownicze w PSP są jednym z pomocniczych środków stosowanych w działaniach SGPR w ramach ksrg.
- 1.2 Właściwy kierownik jednostki organizacyjnej PSP zobowiązany jest do uwzględnienia w uzgodnieniu z osobą odpowiedzialną za szkolenie psów, w miesięcznych planach szkolenia doskonalącego godzin niezbędnych do szkolenia psów służbowych i kontraktowych.
- 1.3 Strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego powinien mieć zabezpieczone dwie godziny podczas każdej służby na szkolenie doskonalące, o którym mowa w pkt. 1.2 i tzw. obsługę psa.
- 1.4 Kierownik jednostki organizacyjnej PSP, powinien wspierać kandydatów na przewodników psów ratowniczych, będących w trakcie szkolenia z własnymi psami, poprzez:
 - a) zezwolenie na przebywanie psów na terenie jednostki,
 - b) umożliwienie szkoleń i tzw. obsługi psa na zasadach analogicznych jak w przypadku przewodników psów służbowych.

2. Psy kontraktowe i inne.

- 2.1 Właściciel psa kontraktowego, w okresie trwania kontraktu, ma takie same obowiązki i przysługują mu takie same uprawnienia z tytułu pełnionej funkcji jak strażakowi ratownikowi przewodnikowi psa ratowniczego służbowego.
- 2.2 Psy kontraktowe oraz psy inne włączane są w limit etatowy psów ratowniczych SGPR.
- 2.3 Decyzję o włączeniu psa kontraktowego lub psa innego w etat służbowy w SGPR oraz o przedłużeniu etatu podejmuje komendant wojewódzki lub komendant miejski/powiatowy PSP na wniosek dowódcy SGPR.

3. Zabezpieczenie weterynaryjne.

- 3.1 Każda SGPR musi mieć stałe zabezpieczenie weterynaryjne dla psów będących w SGPR. W trakcie działań ratowniczych podstawową opiekę weterynaryjną zabezpiecza strażak ratownik przewodnik psa ratowniczego oraz lekarz weterynarii dysponowany przez sztab akcji/KDR na podstawie odrębnych uzgodnień.
- 3.2 Każda wizyta u lekarza weterynarii musi być odnotowana w „Książce psa ratowniczego”.

4. Ubezpieczenie psów ratowniczych.

- 4.1 Psy służbowe i kontraktowe powinny być ubezpieczone przez PSP.
- 4.2 Ubezpieczenie powinno obejmować:
 - 4.2.1 odpowiedzialność cywilną (OC) od szkód wyrządzonych przez psa;
 - 4.2.2 koszty leczenia związane z nagłym zachorowaniem lub wypadkiem oraz koszty hospitalizacji, badań, zabiegów ambulatoryjnych i operacyjnych oraz zakupu leków.
- 4.3 Ubezpieczenie powinno być zawarte na najwyższą możliwą kwotę.

Testy psów

Testy Campbella i Volharda PAT

Test zmodyfikowany oparty jest na teście Campbella. Warunek zalecany: szczenię jest w wieku 49 dni (+/- 1 dzień). Wg badań Campbella w tym dniu test pokaże dokładnie cechy i podstawy charakteru psa.

Co pokaże test:

1. Zależność lub niezależność od człowieka;
2. Charakter socjalizacji:
 - dominacja;
 - uległość;
 - wrażliwość.
3. Zachowanie wobec innych psów
 - dominacja;
 - uległość;
 - niezależność.

Punkty testu:

- zachowanie w badaniu (poznawaniu) obcego terenu z obcą osobą;
- podążanie za podniętą – reakcja na wabienie ze strony człowieka;
- podążanie za człowiekiem;
- trzymanie psa;
- intensywne dotykanie;
- leżenie na grzbiecie;
- aport (przynoszenie) i oznaczenie;
- reakcja na bodźce akustyczne.

Miejsce przeprowadzenia testu powinno spełniać następujące warunki:

- teren o wymiarach ok. 6 x 8 m, którego szczenięta nie znają;
- szczenięta powinny mieć pewne doświadczenie życiowe przed testem np. przebywać w klatce transportowej, spotkać się z obcymi przyjaznymi psami, obcy ludzie i dzieci, jazda samochodem, krótkie spacery poza domem;
- szczenięta nie mogą znać testera przed testem, także jego zapachu i głosu;
- w czasie przeprowadzania testu nie może być np. zabaw i krzyku dzieci, szczekania psów, głosu rodzeństwa szczeniąt, matki itp.

Przebieg testu Campbella

1. Zachowanie w badaniu obcego terenu z obcą osobą (czas ok. 1,5 – 2 min.)

- szczenię biegnie za hodowcą;
- szczenię nie biegnie za hodowcą;
- szczenię rozpoczyna badanie terenu po..... sekundach;
- szczenię bada teren tylko po obrzeżu i ucieka;
- szczenię bada teren wykorzystując: nos, wzrok, pysk (podgryza).
- ogon psa jest:
 - > w dole (głęboko),
 - > jest neutralny i luźny,
 - > jest uniesiony – wysoki,
 - > macha ogonem w górze,
 - > macha ogonem w dole.
- przy nieruchomej, cichej obcej osobie:
 - macha ogonem;
 - nie macha ogonem.
- szczenię szuka pomocy od nieruchomej, cichej obcej osoby;
- szczenię stoi przy nieruchomej, cichej obcej osobie.

2. Podchodzenie do osoby.

> idzie prosto, szybko, skacze na osobę, podgryza w zabawie, chce się bawić, macha ogonem	4
> idzie prosto, szybko, daje łapę, liże, jest uległy, macha ogonem	3
> przychodzi nie wprost, ostrożnie, niepewnie, nieufnie, podchodzi z boku	2
> podchodzi z opóźnieniem, jest zajęty czymś innym, idzie własną drogą, uparty- nie liczy się z osobą	1
> nie podchodzi, kładzie się, pełza, sztywnieje, boi się	0

3. Podążanie za osobą

> idzie prosto, szybko, skacze na osobę, podgryza w zabawie, chce się bawić, macha ogonem wysoko	4
> idzie prosto, macha radośnie ogonem, pozwala się prowadzić	3
> idzie nie prosto, wolniej, ostrożnie, pod presją, niepewnie, pełza, kładzie się	2
> nie idzie lub z dużym opóźnieniem, ma własne życzenia, niezależny	1
> nie idzie, kładzie się, boi się	0

4. Trzymanie psa (pod przednie łapy) – ok. 45 sekund

> krótki opór, następnie uspakaja się i jest zrelaksowany	4
> bez oporu, zrelaksowany	3
> duży opór, kurczy się, skamle, wpada w panikę	2
> duży opór, warczy, gryzie	1
> sztywnieje, ogon pod brzuch, drży	0

5. Dotyk (przyjazny, czuły)

> skacze na osobę, podgryza w zabawie, chce się bawić, macha ogonem wysoko	4
> podaje łapę, liże osobę, macha radośnie i przyjacielsko ogonem	3
> stoi zrelaksowany, nie interesuje się kontaktem, patrzy wokół, ogon w dół lub pod brzuchem	2
> odbiega, ogon wysoko	1
> skurczony, ogon pod brzuchem, drży	0

6. Leżenie na grzbiecie

> krótki opór, później spokojny i zrelaksowany, podgryza w zabawie	4
> bez oporu, zrelaksowany, może lizać osobę	3
> dłuższy opór, skurczony, wyje, panikuje, szczeka	2
> opór cały czas, warczy, gryzie	1
> sztywnieje, ogon pod brzuch, drży, boi się	0

7. Aport – przynoszenie

> biegnie do zabawki, bierze zabawkę, odbiega z zabawką, można go zwabić	4
> biegnie do zabawki, bierze zabawkę i przynosi do osoby – może z przywołaniem	3
> reakcja niezdecydowana, ostrożny, niepewny, nieufny – ale realizuje	2
> biegnie do zabawki, bawi się sam, nie można go przywabić, gryzie rękę	1
> bez reakcji i zainteresowania, sztywnieje, drży, negatywne wrażenie, boi się	0

8. Bodźce akustyczne – zabawka akustyczna

> bez obawy (lub minimalnie), bierze zabawkę i odbiega z nią	4
> przestraszony odbiega ale wraca do zabawki – z pomocą, bez pomocy	3
> przestraszony odbiega, wraca krążąc, nie prosto do zabawki – z pomocą, bez pomocy	2
> przestraszony odbiega, nie można go zwabić, nie wraca do zabawki	1
> bez reakcji, wrażenie negatywne, sztywnieje, drży, ucieka	0

Temperament:

żywy i radosny * ciekawy * ożywiony, podniecony * nerwowy * duży poziom reakcji * obojętny
* apatyczny * leniwy, ociężały * niezrównoważony

Regeneracja sił:

bardzo szybka * szybka * dost. szybka (z pomocą) * powolna * bez * negatywne wrażenie
od.....

Okazywanie niepewności poprzez:

częste oddawanie moczu * lizanie warg * pisk * ziewanie * drapanie się * drzenie * dyszenie

Przebieg testu PAT
testy charakteru szczeniąt J. i W. Volharda

TEST PREDYSPOZYCJI DO SZKOLENIA

Szczeniak (rasa, maść, płeć)..... miot.....

Data:.....

Zachowanie w badaniu obcego terenu z obcą osobą (czas ok. 1,5 – 2 min.)

- szczenię biegnie za hodowcą;
- szczenię nie biegnie za hodowcą;
- szczenię rozpoczyna badanie terenu po..... sekundach;
- szczenię bada teren tylko po obrzeżu i ucieka;
- szczenię bada teren wykorzystując: nos, wzrok, pysk (podgryza);
- ogon psa jest: > w dole (głęboko),
 - > jest neutralny i luźny,
 - > jest uniesiony – wysoki,
 - > macha ogonem w górze,
 - > macha ogonem w dole;
- przy nieruchomej, cichej obcej osobie:
 - macha ogonem,
 - nie macha ogonem;
- szczenię szuka pomocy od nieruchomej, cichej obcej osoby;
- szczenię stoi przy nieruchomej, cichej obcej osobie.

TEST	Cel	punktacja	#	1	2	3	4	5	6	Uwagi
Atrakcyjność socjalna Szczenię umieszczone jest samo w nieznanym, możliwie pustym pomieszczeniu około 2 metrów od testującego (obecno dla szczenięcia), który oczekuje reakcji, stopniuje poziom zainteresowania szczenięcia swoją osobą. Jeżeli nie ma reakcji przykuca i delikatnie je przywołuje	Określenie chęci przebywania z człowiekiem, zaprzyjaźnienia się lub lęku, bądź niezależności	Przychodzi szybko, podskakuje i próbuje zabawy podgryzając ręce, ogon do góry	1							
		Przychodzi szybko, liże ręce, ogon do góry	2							
		Przychodzi szybko, ogon do góry	3							
		Przychodzi szybko, ogon w dół	4							
		Podchodzi ostrożnie, ogon w dół.	5							
		Nie przychodzi wcale	6							
Podążanie za człowiekiem Tester podnosi się i odchodzi od szczeniaka zachęcając go do pójścia za nim	Chęć towarzyszenia człowiekowi.	Biegnie od razu, ogon w górze, płacze się pod nogami, podgryza	1							
		Biegnie od razu, ogon w górze, płacze się pod nogami	2							
		Biegnie od razu, ogon w górze	3							
		Biegnie od razu, ogon w dole	4							
		Biegnie po chwili, ogon w dole	5							
		Nie podbiega, odchodzi w inną stronę	6							
Akceptacja przymusu – ograniczenie ruchu Tester przewraca szczeniaka na grzbiet i lekko przytrzymuje przez 30 sek.	Poziom tendencji dominacji lub submisji i łatwość opanowania w trudnych sytuacjach (walka lub ucieczka)	Walczy zaciekle, wrywa się, gryzie	1							
		Walczy zaciekle, wrywa się	2							
		Poddaje się chwilami walcząc i utrzymując kontakt wzrokowy	3							
		Walczy a potem poddaje się i nieruchomieje	4							
		Nie opiera się, nie utrzymuje kontaktu wzrokowego	5							

TEST	Cel	punktacja	#	1	2	3	4	5	6	Uwagi
		Nie walczy, unika kontaktu wzrokowego	6							
Dominacja społeczna - dotyk Szczenię siedzi lub stoi koło testera, który gładzi je od głowy poprzez kłęb i grzbiet dopóki nie doczeka się reakcji	Stopień akceptacji dominacji społecznej człowieka	Skacze, drapie, gryzie, warczy	1							
		Skacze, drapie.	2							
		Wspina się na testera i próbuje polizać jego twarz	3							
		Rzuca się, liże ręce	4							
		Przewraca się na grzbiet, liże ręce	5							
		Odchodzi	6							
Podwyższona dominacja - podniesienie Tester podnosi szczenię do góry na kilkadziesiąt centymetrów chwytem pod brzuch na 30 sek.	Poziom akceptacji dominacji w sytuacji pozbawienia kontroli (walka lub ucieczka)	Walczy zaciekle, wrywa się, próbuje ugryźć	1							
		Walczy i wrywa się	2							
		Na przemian walczy i uspokaja się	3							
		Nie wrywa się, jest rozluźniony	4							
		Nie wrywa się, ciało usztywnione	5							
		Nie wrywa się, trzęsie się	6							
Aportowanie Tester kuca przed szczeniakiem i stara się zainteresować go kulką papieru, piłeczką a następnie rzuca ją przed szczeniaka. Także zastosować miękką zabawkę	Chęć aportowania, zabawy z człowiekiem, świadczy o łatwości treningu	Goni obiekt, chwytą i przynosi	1							
		Goni obiekt, chwytą ale nie przynosi	2							
		Goni obiekt, chwytą i przynosi do testera	3							
		Goni obiekt i wraca bez niego do testera	4							
		Zaczyna gonić obiekt, ale traci zainteresowanie.	5							

TEST	Cel	punktacja	#	1	2	3	4	5	6	Uwagi
		Nie biegnie za obiektem	6							
Wrażliwość na dotyk Tester lekko uciska skórę między palcami psa licząc do dziesięciu wzmacniając ucisk do uzyskania reakcji psa. Puszczą skórę, gdy tylko doczeka się reakcji	Stopień wrażliwości na dotyk, ból, określa stosowane środki mechaniczne	8 - 10	1						X	
		6 - 7	2						X	
		5 - 6	3						X	
		2 - 4	4						X	
		1 - 2	5						X	
Wrażliwość na dźwięk Szczenię pozostawia się na środku pokoju, asystent włącza budzik lub brzęczy łyżeczkami. Także zastosować upadek metalowego przedmiotu np. garnek i pokrywka	Stopień wrażliwości na dźwięk, ew. głuchota	Stucha, lokalizuje dźwięk, podchodzi szczekając lub warcząc	1							
		Stucha, lokalizuje dźwięk, szczeka lub	2							
		Stucha, lokalizuje dźwięk, okazuje zaniepokojenie i podchodzi	3							
		Stucha, lokalizuje dźwięk	4							
		Kuli się, wycofuje i próbuje schować	5							
		Ignoruje dźwięk, nie wykazuje zainteresowania ani lęku.	6							
Pogoń – wrażliwość na bodźce wzrokowe Tester przesuwając metr przed szczeniakiem ręcznik lub szal lub szmatę	Reakcja na obiekty ruchome – skłonność do pogoni	Lokalizuje, atakuje i gryzie	1						X	
		Lokalizuje, oszczekuje z ogonem do góry	2						X	
		Patrzy niepewnie, skrada się	3						X	
		Przygląda się, oszczekuje z ogonem w dół.	4						X	
		ucieka	5						X	

TEST	Cel	punktacja	#	1	2	3	4	5	6	Uwagi
Stabilność Tester otwiera parasol 2-3 metry od szczeniaka i delikatnie kładzie na ziemi	Odwaga i bojowość	Przygląda się, biegnie do parasola i zaczyna go gryźć	1							
		Przygląda się, biegnie do parasola i obwąchuje	2							
		Przygląda się i podchodzi powoli	3							
		Przygląda się, ale nie próbuje zbliżyć	4							
		Ucieka.	5							
		Nie interesuje się.	6							

Temperament:

żywy i radosny * ciekawy * ożywiony, podniecony * nerwowy * duży poziom reakcji * obojętny * apatyczny * leniwy, ociężały * nie zrównoważony

Regeneracja sił:

bardzo szybka * szybka * dost. szybka (z pomocą) * powolna * bez * negatywne wrażenie od.....

Okazywanie niepewności poprzez:

częste oddawanie moczu * lizanie warg * pisk * ziewanie * drapanie się * drżenie * dyszenie

Test ten pozwala na ocenę stopnia socjalności psa i jego przystosowania do życia z człowiekiem poprzez badanie instynktu stadnego (pewność siebie, stosunek do testera), skłonności do towarzyszenia człowiekowi, reakcji na skrępowanie ruchów, tendencje dominacji i submisji, reakcje psa na przejawy dominacji, naddominacji i przymusu. Kolejne próby określają przydatność psa do szkolenia badając predyspozycje do aportowania i wrażliwość na bodźce.

Testy mentalne psów przewidzianych do szkolenia ratowniczego w PSP

1. Cel testu

Celem testu mentalnościowego dla psów przewidzianych do szkolenia ratowniczego jest określenie predyspozycji psychicznych poprzez opis wybranych zachowań młodych psów w wieku od 12 do 18 miesięcy, czyli w wieku osiągania dojrzałości emocjonalnej, w zakresie oczekiwań oraz wymagań stawianych przed psami szkolonymi do działań poszukiwawczych.

Zadaniem testu jest określenie reakcji i zachowań pożądaných z punktu widzenia dalszego szkolenia, reakcji i zachowań problematycznych mogących utrudnić proces dalszego szkolenia jak i eliminacja zachowań niedopuszczalnych, wymagających natychmiastowej korekty lub też eliminujących testowanego psa.

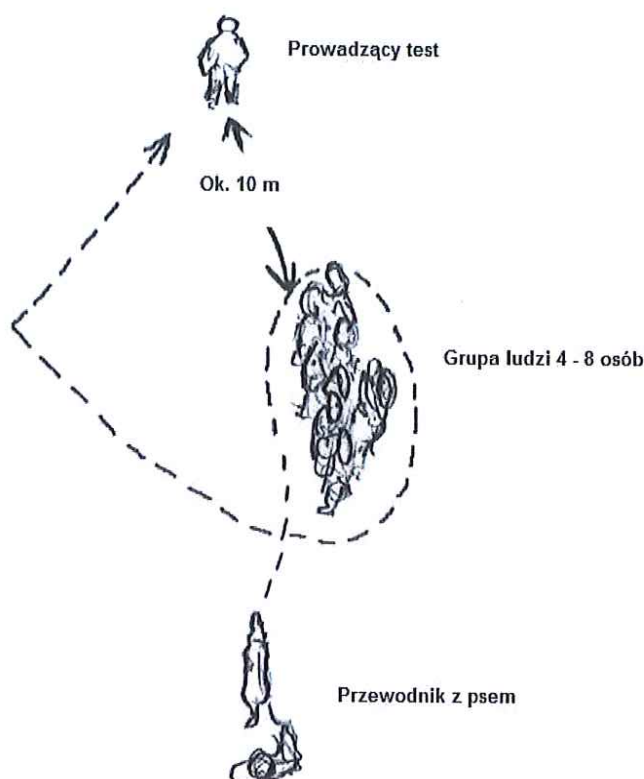
Test mentalnościowy jest narzędziem pomocniczym dla szkoleniowców i przewodników psów umożliwiającym w sposób ściśle określony i porównywalny wykazanie zachowań korzystnych, wymagających dalszego wzmacniania w procesie szkoleniowym oraz odpowiednio wczesne w stosunku do wieku psa sprecyzowanie i określenie zachowań niekorzystnych i odpowiednie do nich sformułowanie wytycznych szkoleniowych.

- ✓ **Jaki wiek testowanego psa?**
12 - 24 miesięcy
- ✓ **Zachowania wykluczające**
agresja, bojaźń, panika, ignorowanie zabawy
- ✓ **Rodzaj stacji**
 1. Kontakt socjalny;
 2. Zabawa;
 3. Zabawa na odległość - 5 - 40 m;
 4. Motor pracy;
 5. Próba pasywności;
 6. Reakcja na obcego psa;
 7. Zabawa na odległość;
 8. Grupa postaci – Rozwiązywanie problemu;
 9. Reakcja na hałas;
 10. Reakcja na nietypową sylwetkę (stacja warunkowa);
 11. Reakcja na strzał.

Interpretacja zachowań:

Oznaczenie reakcji	Kategoria reakcji
A	Wskazana
B	Bojaźliwa/Problematyczna
C	Agresywna/Bojaźliwa / <i>dyskwalifikująca</i>

Stacja Nr 1 Kontakt socjalny

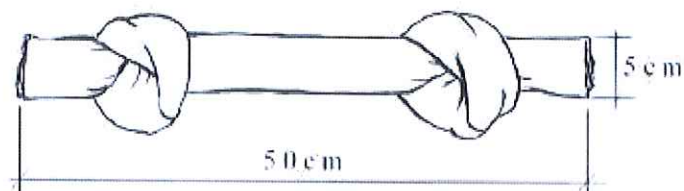
Grupa osób (4-8) stoi razem zwarta, niewidoczna dla psa. Osoby w grupie nie powinny mieć wcześniejszego kontaktu z psem. Zza zasłony np. rogu budynku znajdującej się około 20-30 metrów od grupy wychodzi przewodnik z psem na smyczy i zbliża się do grupy. Przewodnik psa (PP) nie wydaje psu żadnych komend. PP z psem okrąża grupę umożliwiając psu ewentualne wejście wewnątrz grupy. Następnie PP przechodzi z psem na smyczy przez środek grupy. Osoby w grupie zachowują się neutralnie w stosunku do psa, pierwsze nie próbują zawierać kontakt z psem jednakże odpowiadają na próbę nawiązania kontaktu przez psa. Następnie po ok. 30-40 sekundach PP z psem kierują się w stronę osoby **prowadzącej test (PT)**, która stoi w odległości ok. 10 metrów od grupy. W czasie podejścia prowadzący test (PT) utrzymuje kontakt wzrokowy z PP a nie z psem. Po podejściu PT wita się z PP i podczas wymiany informacji dotyczących psa pyta o imię psa. Po podaniu imienia przez przewodnika PT powtarza imię obserwując reakcję psa. W przypadku chęci nawiązania kontaktu przez psa lub reakcji na imię PT nawiązuje kontakt słowny z psem. Kontakt ten może być zwiększony dotykiem i/lub smakołykiem. Następnie PT przejmuje od PP smycz i oddala się z psem na odległość ok. 30 metrów, próbując podczas odejścia utrzymywać kontakt z psem a następnie wraca do PP. W sytuacji gdyby pies wykazywał opór przed oddaleniem się od PP, nie może być przymuszany i PT wraca do PP oddając mu smycz. Po powrocie i oddaniu smyczy przewodnikowi, PT rozpoczyna próbę pogłębionego kontaktu z psem polegającego na mocniejszym głaskaniu grzbietu i boków psa, uniesienia kończyny, kontroli uszu i zębów.

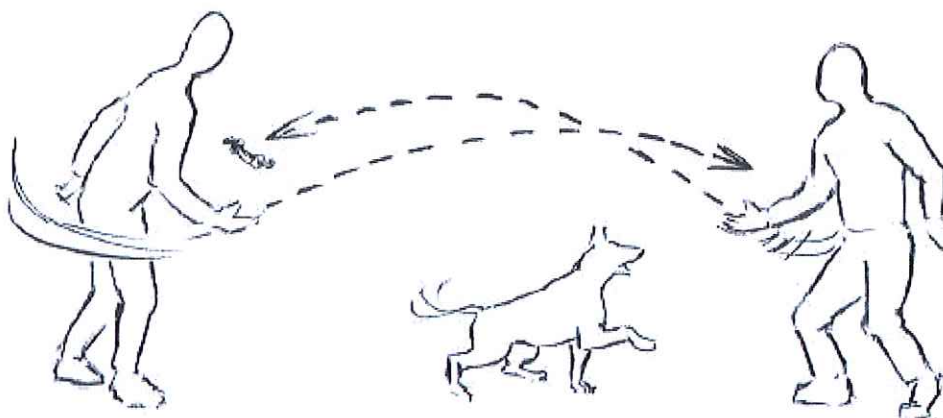
	A		B		C
1a Kontakt Pozdrowienie	Zawiera kontakt sam albo zaraz po tym kiedy przewodnik zawrze kontakt. Zrównoważony.	Akceptuje kontakt – zupełnie niezaangażowany ale nie odsuwa się.	Unika kontaktu – płoszy i odsuwa się. Wykazuje bojaźń w kontakcie z ludźmi	Intensywne zachowanie w kontakcie do prowadzącego próbę, może skakać i pisać.	<i>Odmawia kontaktu i stosuje sygnały grożące w stosunku do ludzi/PT</i> <i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
1b Kontakt Współpraca	Odejdzie chętnie. Angażuje się.	Odejdzie całą odległość, neutralny.	Nie odejdzie pomimo powtarzanych prób zachęcania. Odejdzie ale z niechęcią. Dąży do przewodnika albo ciągnie w innym kierunku.	Odejdzie chętnie. Pokazuje intensywne zainteresowanie do prowadzącego próbę, skacze, piszczy.	<i>Odmawia kontaktu i stosuje sygnały grożące w stosunku do ludzi/PT</i> <i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
1c Kontakt Tolerancja	Akceptuje. Odpowiada kontaktem ze swojej strony.	Akceptuje, jest neutralny.	Unika, odciąga się, szuka poparcia u przewodnika.	Akceptuje. Intensywne zachowanie kontaktowe do prowadzącego próbę	<i>Odmawia. Warczy i/albo próbuje gryźć.</i>

Stacja Nr 2 Zabawa

PP rozpoczyna zabawę z psem. Pies zwolniony ze smyczy. Do zabawy wykorzystuje się zabawkę podłużną typu gryzak o przybliżonych wymiarach jak na rysunku.

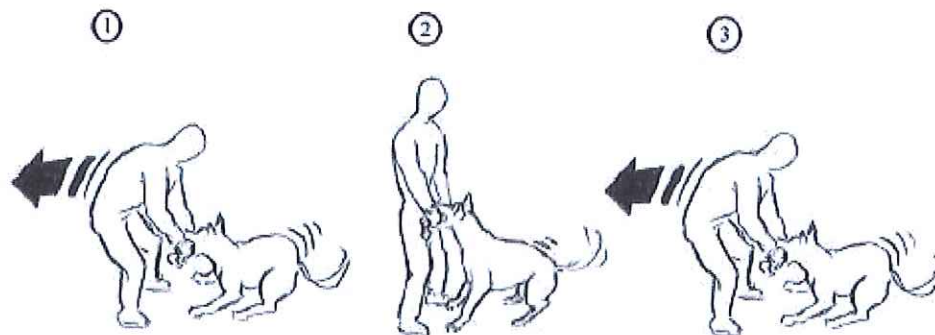

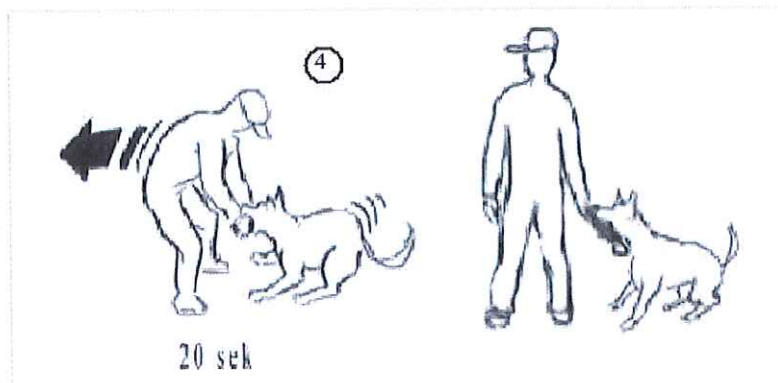
Podczas zabawy PP bawi się w przeciąganie z założeniem, że wszystkie nogi psa dotykają ziemi, odrzuca zabawkę sprawdzając chęć przyniesienia jej do PP. Po ok. 30 sekundach PP odrzuca zabawkę do PT. Po 2-3 krotnym przekazaniu zabawki pomiędzy PP i PT zabawę z psem rozpoczyna PT.

Zabawa PT z psem powinna zawierać:

- 1) Sekwencję aktywnego, niskiego przeciągania;
- 2) Sekwencję pasywną znieruchomienia ok. 5 sek.;
- 3) Sekwencję aktywnego, niskiego przeciągania ok. 20 sek.;
- 4) Pasywność przy utrzymywaniu zabawki jedną ręką ok. 10 sek.;
- 5) Odrzucenie zabawki w bok.

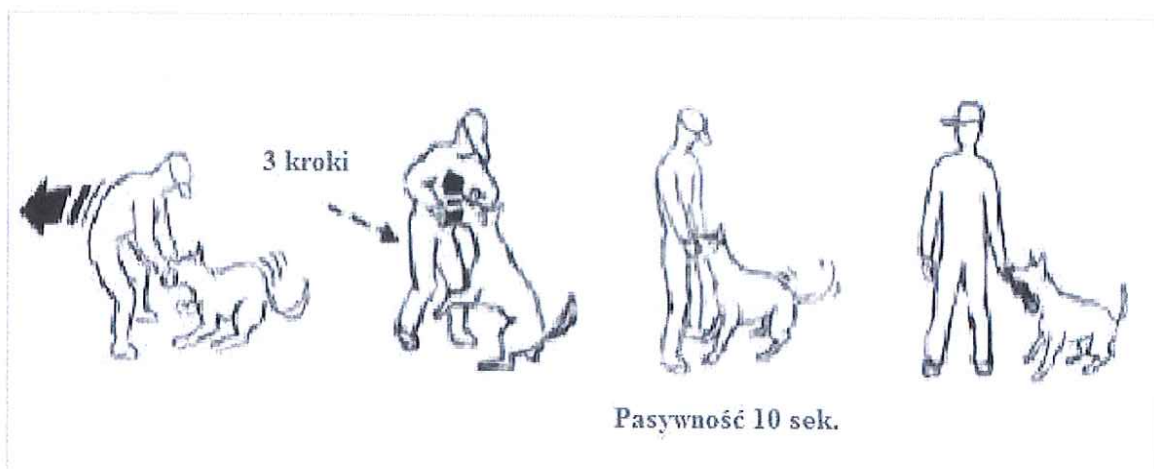

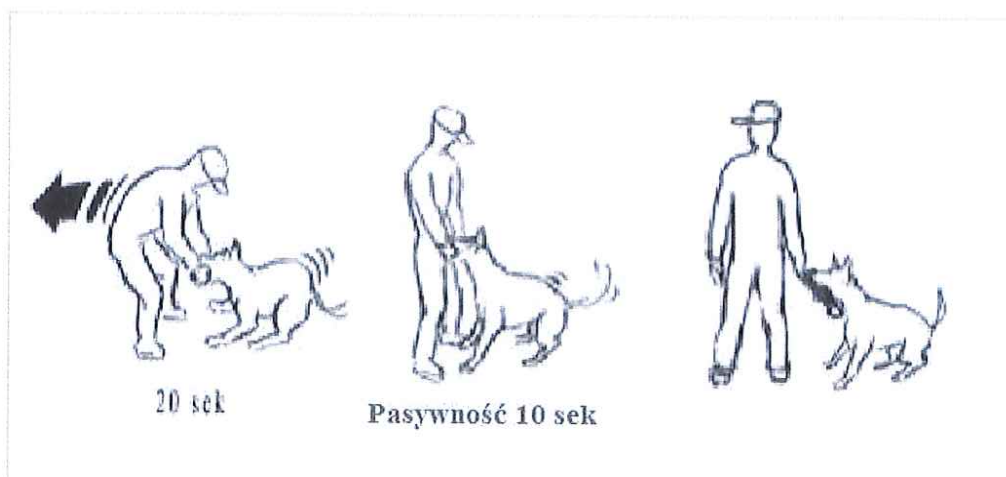
	A		B		C
2a Zabawa Chęć zabawy	Bawi się aktywnie. Startuje szybko.	Bawi się – startuje wolno ale staje się aktywny.	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	Ucieka z zabawką i nie podejmuje kontaktu w zabawie	<p><i>Wysyła sygnały grożące do PP i/lub PT;</i></p> <p><i>Przekierowuje zainteresowanie z zabawki na chęć uchwycenia ręki PP i/lub PT;</i></p> <p><i>Nie bawi się. Brak zainteresowania.</i></p>
	Bawi się bardzo aktywnie, startuje bardzo szybko.	Powraca z zabawką do TL sam lub po krótkiej zachęcie			
2b Zabawa Uchwycenie	Chwyci od razu całym pyskiem.	Chwyci od razu, zagryzie przedmiot.	<p>Nie chwyci.</p> <p>Nie chwyci, powącha przedmiot.</p>	Chwyci ostrożnie albo skubnie przedmiot.	
2c Zabawa Ciągnięcie	Uchwyci od razu całym pyskiem, potrząsa, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Uchwyci od razu całym pyskiem, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	<p>Nie złapie</p> <p>Złapie ostrożnie, puści, trzyma, nie ciągnie.</p>	Złapie – ciągnie, puści, złapie na nowo.	

Stacja Nr 3 Zabawa z dobiegiem 5 metrów i 40 metrów

3.1. Zabawa z dobiegiem 5 metrów

3.2. Zabawa z dobiegiem 40 metrów

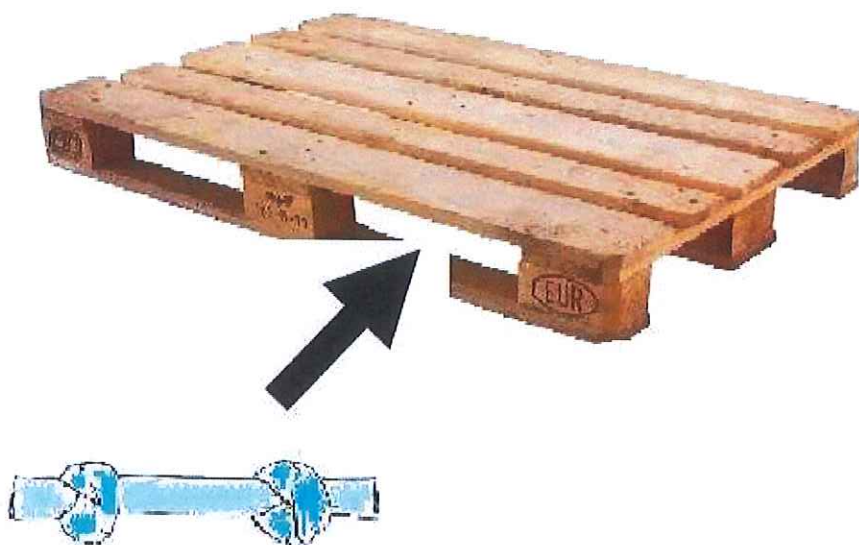

	A		B		C
3.1.a Zabawa z dobiegiem 5m Bieg	Startuje szybko lub bardzo szybko	Startuje wolniej ale później przyspiesza	Startuje po chwili po zezwoleniu przewodnika	Nie startuje Odchodzi tylko na mały dystans od przewodnika, nie dochodzi do PT	<p><i>Wysyła sygnały grożące do PP i/lub PT;</i></p> <p><i>Przekierowuje zainteresowanie z zabawki na chęć uchwycenia ręki PT;</i></p>
3.1.b Zabawa z dobiegiem 5m Chęć zabawy	Bawi się aktywnie. Startuje szybko. Bawi się bardzo aktywnie, startuje bardzo szybko.	Bawi się – startuje wolno ale staje się aktywny. Powraca z zabawką do TL sam lub po krótkiej zachęcie	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	Nie bawi się. Ucieka z zabawką i nie podejmuje kontaktu w zabawie	
3.1.c Zabawa z dobiegiem 5m Uchwycenie	Chwyci od razu całym pyskiem.	Chwyci od razu, zagryzie przedmiot.	Nie chwytą. Nie chwytą, powącha przedmiot.	Chwyci ostrożnie albo skubnie przedmiot.	
3.1.d Zabawa z dobiegiem 5m Ciągnięcie	Uchwyci od razu całym pyskiem, potrząsa, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Uchwyci od razu całym pyskiem, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Nie złapie Złapie ostrożnie, puści, trzyma, nie ciągnie.	Złapie – ciągnie, puści, złapie na nowo.	

	A		B		C
3.2.a Zabawa z dobiegiem 40m Bieg	Startuje szybko lub bardzo szybko	Startuje wolniej ale później przyspiesza	Startuje po chwili po zezwoleniu przewodnika	Nie startuje Odchodzi tylko na mały dystans od przewodnika, nie dochodzi do PT	<p><i>Wysyła sygnały grożące do PP i/lub PT;</i></p> <p><i>Przekierowuje zainteresowanie z zabawki na chęć uchwycenia ręki PT;</i></p>
3.2.b Zabawa z dobiegiem 40m Chęć zabawy	Bawi się aktywnie. Startuje szybko. Bawi się bardzo aktywnie, startuje bardzo szybko.	Bawi się – startuje wolno ale staje się aktywny. Powraca z zabawką do TL sam lub po krótkiej zachęcie	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	Nie bawi się. Ucieka z zabawką i nie podejmuje kontaktu w zabawie	
3.2.c Zabawa z dobiegiem 40m Uchwycenie	Chwyci od razu całym pyskiem.	Chwyci od razu, zagryzie przedmiot.	Nie chwytą. Nie chwytą, powącha przedmiot.	Chwyci ostrożnie albo skubnie przedmiot.	
3.2.d Zabawa z dobiegiem 40m Ciągnięcie	Uchwyci od razu całym pyskiem, potrząsa, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Uchwyci od razu całym pyskiem, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Nie złapie Złapie ostrożnie, puści, trzyma, nie ciągnie.	Złapie – ciągnie, puści, złapie na nowo.	

Stacja Nr 4 Motor pracy

Po zabawie prowadzący test umieszcza zabawkę pod europaletą, tak aby było to widoczne przez psa i aby pies nie mógł wyciągnąć zabawki. Przewodnik psa odpina psa ze smyczy. Podczas próby liczy się czas przez jaki pies kontynuuje działanie mające na celu dostanie się do zabawki. Obserwuje się sposoby dostania się do zabawki np. szczekanie drapanie, kopanie. Obserwuje się ciągłość danego zachowania lub zmienność zachowań.

	A		B		C
4. Motor pracy	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Ponad 90 sekund.	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Ponad 60 sekund.	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Poniżej 60 sekund.	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Poniżej 30 sekund.	<i>Nie interesuje się zabawką</i>
	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Ponad 90 sekund	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Ponad 60 sekund	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Poniżej 60 sekund	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Poniżej 30 sekund	

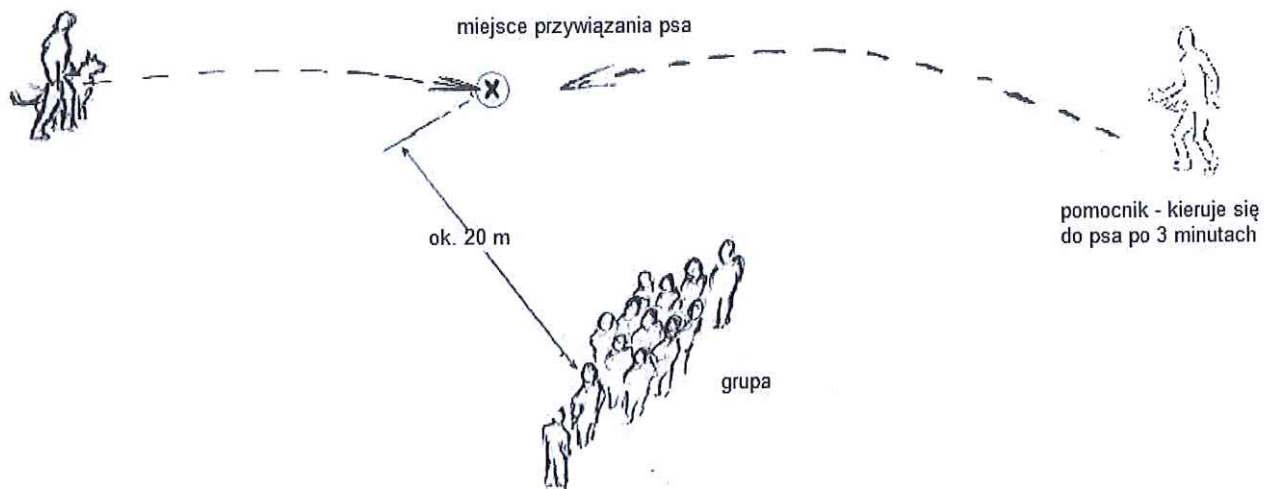
Stacja Nr 5 Próba pasywności

Próba ma na celu określenie poziomu czujności u psa, zdolność przejścia ze stanu aktywności do stanu pasywności. Próba pozwala także na ewentualne określenie dystansów uwagi, ucieczki, dystans krytyczny oraz poziomu socjalizacji w stosunku do ludzi i wystąpienia ewentualnych sygnałów grożących oraz zachowań agresywnych w stosunku do obcych osób.

Próba realizowana jest w następujący sposób:

W miejscu próby ustawiona jest grupa osób (4-6). PP z psem przychodzi w rejon próby jednakże nie zbliża się do grupy, a psa przywiązuje do stałego elementu w odległości około 20 m od grupy. Następnie bez mówienia do psa i bez żadnej komendy pozostawia psa a sam zbliża się do grupy pozostając odwróconym tyłem do psa przez cały czas trwania próby.

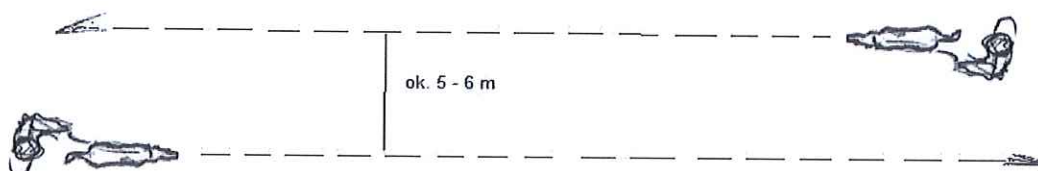
Po 3 minutach ze strony przeciwnej niż stojąca grupa pojawia się pomocnik (nieznany psu) i kieruje się spokojnie w stronę psa nie odzywając się i nie nawiązując kontaktu wzrokowego z psem. Jeżeli pies wykazuje sygnały grożące lub unika kontaktu pomocnik mija psa w odległości większej niż długość smyczy. Jeżeli pies wysłał sygnały kontaktu socjalnego lub jest neutralny pomocnik odwiązuje psa i przewiązuje do sąsiedniego punktu (odległość pomiędzy punktami 2-3 m). Następnie pomocnik dołącza do grupy, a PP podchodzi do psa i odwiązuje go z punktu.

	A		B		C
5. Pasywność	Jest czujny i spokojny – stoi, siedzi albo leży.	Jest czujny, w większości spokojny. Momentami (wyjątkowo) aktywny.	Czujny, trochę niespokojny. Po pewnym czasie drepcze na okolo. Może gryźć trawę, patyki	Nie jest czujny, nie zainteresowany, nie aktywny.	<i>Wysyła przez cały czas sygnały grożące do zbliżającej się osoby.</i>
	Wysyła sygnały akceptacji i chęci nawiązania kontaktu ze zbliżającą się osobą	Akceptuje zbliżającą się osobę. Jest neutralny	Wysyła sygnały grożące do zbliżającej się osoby ale staje się neutralny lub wysyła sygnały akceptacji.	Niespokojny. Zmienia zachowania aktywne. Wykazuje oznaki bojaźni przed zbliżającą się osobą	<i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>

Stacja Nr 6 Reakcja na obcego psa

PP z psem na smyczy porusza się po linii prostej. PP nie wydaje żadnej komendy psu. Z przeciwnej strony równoległe z odległości ok. 30 m i w odległości ok. 6 m od osi marszu PP wychodzi inny pies (pies pomocniczy) trzymany na smyczy przez swojego przewodnika. Pies pomocniczy powinien być łagodny i wysyłać albo sygnały kontaktu socjalnego lub być neutralny w stosunku do psa testowanego. Przejście wykonuje się dwukrotnie tam i z powrotem. Pierwsze przejście pies testowany na smyczy bez żadnej komendy ze strony przewodnika. Drugie przejście pies testowany na komendzie „Równaj”.

	A		B		C
6. Reakcja na obcego psa	Pies wysyła sygnały chęci zawarcia kontaktu socjalnego poparte sygnałami mowy ciała;	Wykazuje zainteresowanie innym psem stopniowo zanikające;	Wykazuje bojaźń w stosunku do innego psa potwierdzoną sygnałami mowy ciała;	Wysyła znikome sygnały grożące nie zanikające;	<i>Wysyła mocne sygnały grożące do obcego psa – warczy, szczeka. Dąży do konfrontacji. Sygnały nie zanikają i nie można psa kontrolować komendą „Równaj”</i>
	Pies jest neutralny w stosunku do obcego psa;	Pies wysyła znikome sygnały grożące jednakże zanikające samoistnie	Pies wykazuje duże zainteresowanie obcym psem, nie zanikające;	Nie można psa kontrolować komendą „Równaj”	
	Jest kontrolowany komendą „Równaj”				

Stacja Nr 7 Zabawa na odległość

Cel

Stacja ma za zadanie ocenić możliwości psa w zakresie aktywności i współpracy z osobą obcą w dystansie od przewodnika.

Opisanie psiej zdolności do podjęcia współpracy (pobudzenia się) z nieznanym, bez wsparcia przewodnika.

Pomoce

Peleryna do kolan z kapturem (patrz rys.). Unikaj żółtego i pomarańczowego.

Przedmioty do zabawy - podobne do tych wykorzystywanych poprzednio.

Smycz startowa (może być) - pasek skórzany bez supełków, sznurków czy węzełków.

Otoczenie

Test powinien być przeprowadzony w przestronnym miejscu, przynajmniej na 50 metrów głębokości i 15 metrów szerokości. Na obszarze tym powinny się znaleźć dwie kryjówki. Ostateczna kryjówka powinna być na tyle otwarta, by opisujący mógł widzieć co się dzieje, gdy pies tam podchodzi.

Przebieg

Prowadzący test PT

1. Informuje przewodnika o przebiegu testu i sprawdza ewentualny sprzęt psa w postaci skórzanej linki.
2. Ustawia zespół na odległości ok. 40 metrów od postaci przebranej i rozpoczyna test.
3. Przewodnik jest poinformowany o tym, że ma puścić psa, gdy ten będzie chciał ruszyć do przebranej postaci, która skryje się w kryjówce numer 2.
4. Jeśli pies nie nawiąże kontaktu z osobą przebraną zanim skończy się druga zabawa, przewodnik podchodzi wraz z psem do tej osoby. W ramach wsparcia może im towarzyszyć PT.

Figurant (osoba przebrana)

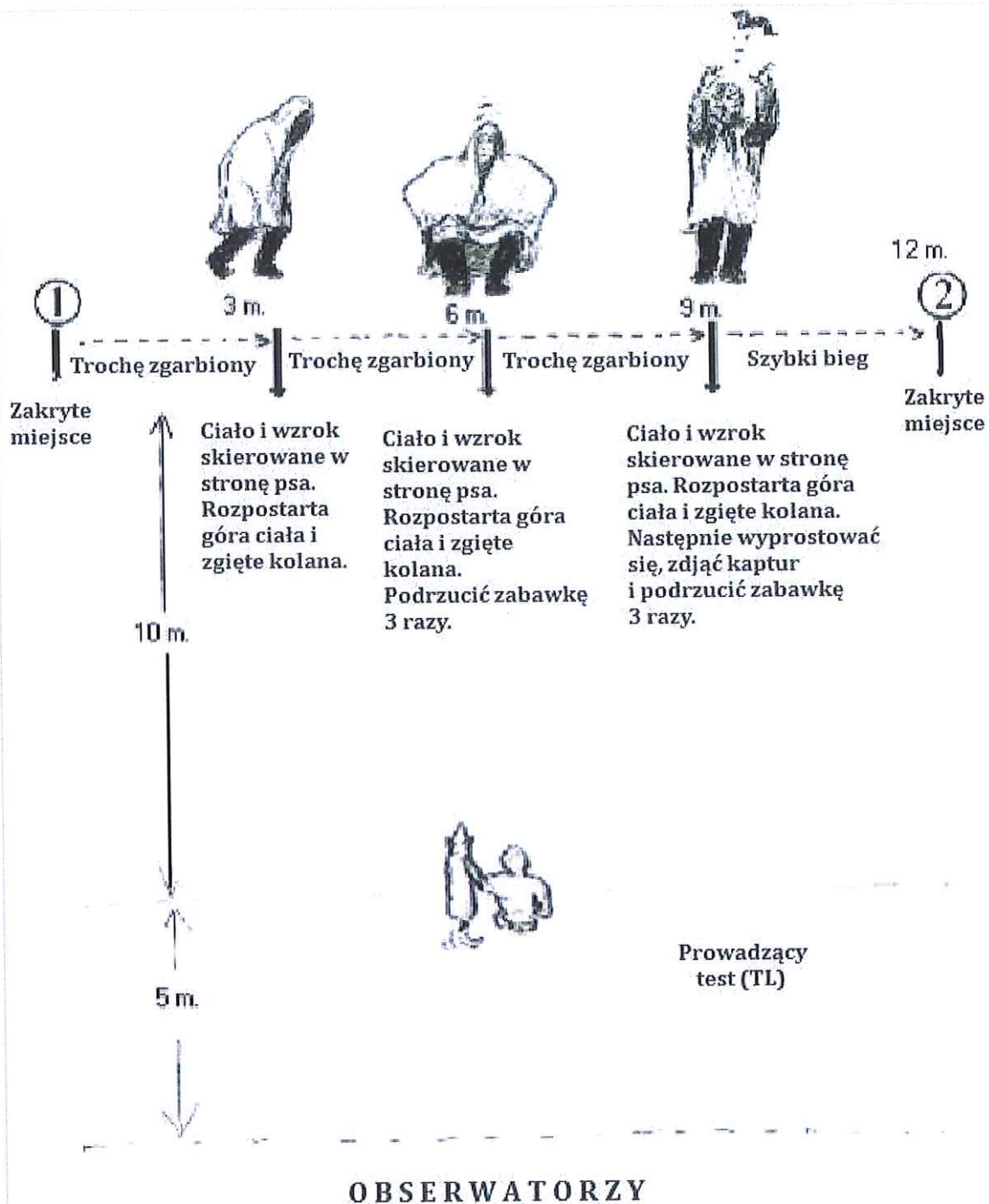
Osoba ta jest schowana w kryjówce numer 1 i rozpoczyna test od instrukcji PT, aby wykonać cztery krótkie dźwięki (uderzając gałęzią o pień drzewa).

Uwaga: każdy pies przywieziony na ostatnią chwilę powinien mieć możliwość zabawy przez chwilę.

1. Figurant rusza do przodu na odległość około 3 metrów, odwrócony bokiem do psa, jest zgarbiony.
2. Następnie osoba ta odwraca się twarzą do zespołu, skupia na sobie uwagę psa, rozciąga górną partię swojego ciała, przy jednoczesnym uginaniu kolan w górę i w dół (krótkie przysiady).
3. Podchodzi bliżej na kolejne 3 metry i powtarza czynność.
4. Podchodzi bliżej na kolejne 3 metry i powtarza czynność.
5. Ściąga kaptur i wyrzuca trzykrotnie przedmiot w powietrze.
6. Biegnie szybko do kryjówki numer 2, ściąga z siebie przebranie, siada na pelerynce z ukrytym przedmiotem.

JEŚLI PIES PODCHODZI	JEŚLI PIES NIE PODCHODZI
Zaobserwuj pozytywną chęć kontaktu ze strony psa	Siedź cicho przez 10 sekund
Spokojnie opuść kryjówkę. Trzymaj się linii!	Mów głośno i wyraźnie przez 10 sekund
Wyciągnij zabawkę w kierunku psa. Pamiętaj, że osoba opisująca musi mieć możliwość zobaczenia jak pies chwyta zabawkę	Jeśli pies podchodzi postępuj jak w lewej kolumnie
Baw się z psem przez 10 sekund. Trzymaj się linii	Opuść swoją kryjówkę i baw się aktywnie sznurkiem przez 10 sekund

JEŚLI PIES PODCHODZI	JEŚLI PIES NIE PODCHODZI
Jeśli pies trzyma zabawkę w pysku, puść ją na 10 sekund	Jeśli pies podchodzi i chce się bawić, postępuj jak w lewej kolumnie
Baw się dalej aktywnie z psem. Jeśli to Ty wciąż masz zabawkę, podaj ją psu. Jeśli pies chce Ci ją oddać, weź ją. Jeśli pies podchodzi bez zabawki, zachęć go używając głosu i ruchów swojego ciała. NIE PODNOŚ zabawki, nawet jeśli możesz to zrobić.	Jeśli pies nie podejdzie podczas pierwszej zabawy, uznaj test za zakończony. Figurant pozostaje bierny, przewodnik wraz z psem podchodzi do niego (w towarzystwie PT)
Jeśli pies trzyma zabawkę puść ją i pozostań biernym przez 10 sekund. Nie patrz na psa.	
Baw się aktywnie z psem przez 10 sekund, tak jak opisano powyżej.	
Test jest zakończony	

	A		B		C
7a Zabawa na odległość Zainteresowanie	Zainteresowany, chce iść w tym kierunku. Próby wystartowania.	Bardzo zainteresowany, chce iść w tym kierunku. Powtarzające się próby wystartowania.	Kontrola. Występują przerwy.	Niezaangażowany pozorantem. Niezainteresowany.	<i>Pokazuje zachowania groźące i warczy podczas pierwszej i drugiej części momentu</i> <i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
	Zainteresowany. Śledzi pozoranta bez przerwy.				
7b Zabawa na odległość Groźba/Agresja	Żadne szczekanie ani warczenie.	Wyjątkowe szczekanie i/albo warczenie podczas pierwszej części momentu.	Wyjątkowe szczekanie i/albo warczenie podczas pierwszej i drugiej części momentu.	Pokazuje zachowania groźące i warczy podczas pierwszej części momentu.	
7c Zabawa na odległość Ciekawość	Dojdzie do pozoranta od razu bez pomocy.	Dojdzie do pozoranta z niską postawą ciała i/albo po pewnym czasie.	Dojdzie do ukrytego i rozmawiającego z nim pozoranta.	Nie dojdzie do pozoranta bez pomocy. Niezainteresowany.	
			Dojdzie do pozoranta, kiedy pozorant z nim rozmawia i bawi się sam żonglując zabawką.		
7d Zabawa na odległość. Chęć do zabawy	Złapie od razu całym pyskiem. Ciągnie, nie puści.	Złapie od razu. Może puścić i złapać na nowo. Ciągnie.	Bawi się, złapie przedmiot ostrożnie. Nie ciągnie.	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	
				Nie wykazuje żadnego zainteresowania.	
7e Zabawa na odległość Współpraca	Jest aktywny z pozorantem, zainteresowany – nawet jak pozorant jest pasywny.	Jest aktywny z pozorantem jak pozorant będzie aktywny.	Będzie aktywny ale przerwie.	Nie wykazuje żadnego zainteresowania.	
	Namawia pasywnego pozoranta do dalszej zabawy.				

Stacja Nr 8 Grupa postaci – rozwiązywanie problemu

Cel

Stacja ma za zadanie ocenić możliwości psa w zakresie rozwiązywania problemu, umiejętności analizy sytuacji oraz poziomu reakcji społecznych.

Pomoce

Popiersia sylwetek ludzkich (12 – 16 sztuk) wykonane ze sklejki lub popiersia – cele strzelnicze. Namalowane atrybuty twarzy z dużymi oczami. Sylwetki posiadają drzewce (pręty) umożliwiające wbicie sylwetek w ziemię. Jedna sylwetka umieszczona na drzewcu z zawiasem z przywiązaną do szczytu sylwetki cienką linką o dł. 30 m, umożliwiającą podniesienie sylwetki z pozycji leżącej do pionu po pociągnięciu.

Otoczenie

Test powinien być przeprowadzony w przestronnym miejscu, nie zarośniętym, przynajmniej na 80 metrów głębokości i 25 metrów szerokości. Na obszarze tym powinna się znaleźć jedna kryjówka na końcu wyznaczonego obszaru. Kryjówką tą może być krzew, zarośla lub zagłębienie terenu.

Przebieg

Prowadzący test PT

1. Informuje przewodnika o przebiegu testu i sprawdza ewentualny sprzęt psa w postaci linki przełożonej przez obrożę. PT znajduje się lekko z boku za przewodnikiem przytrzymując lekko napiętą linkę od złożonej sylwetki.
2. Ustawia zespół na odległości ok. 25 metrów od położonej sylwetki i rozpoczyna test.
3. Przewodnik jest poinformowany o tym, aby umotywować psa i odbiec/odejść od psa poprzez półkole sylwetek i ukryć się w kryjówce, która znajduje się w linii prostej około 30 metrów za szczytem półkola sylwetek.
4. Po 10 sekundach od momentu ukrycia się przewodnika PT podnosi za pomocą linki złożoną sylwetkę tak, aby sylwetka frontem skierowana była do psa.
5. Po kolejnych 5 sekundach PT poleca pomocnikowi zwolnić psa.

Pomocnik

Przytrzymuje psa. Zwalnia psa na polecenie PT.

Przewodnik

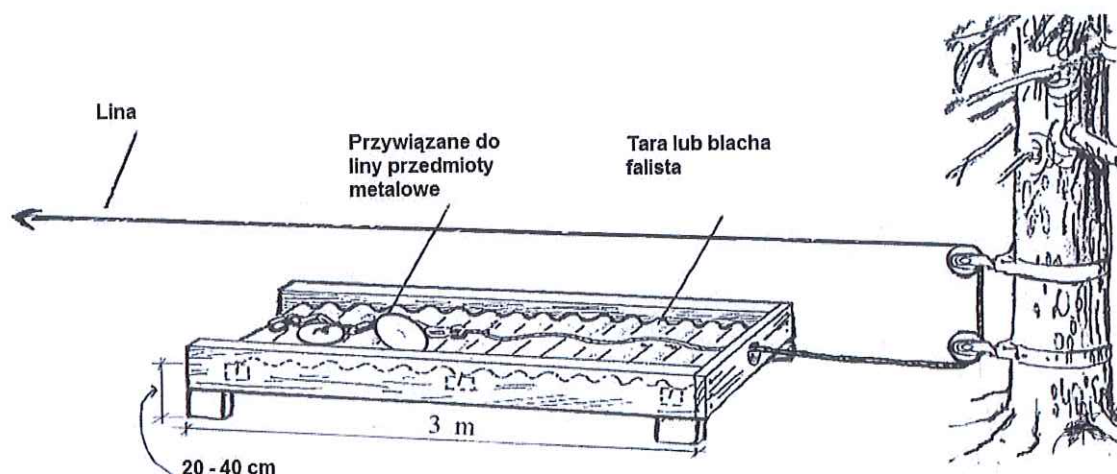
1. Motywuje psa i oddala się do kryjówki, utrzymując koncentrację psa na sobie.
2. Chwali i nagradza psa po jego dojściu do kryjówki.
3. Jeżeli pies nie może dojść do kryjówki przez 10 sekund, przywołuję psa przez 5 sekund. Powtarza cykl do chwili dojścia psa.
4. Po dojściu psa do kryjówki i nagrodzeniu zapina psa na smycz i przechodzi poprzez półkole sylwetek obok postawionej składanej figury. Przejście powtarza dwukrotnie licząc od kryjówki do PT. Przy drugim przejściu spokojnie kładzie składaną sylwetkę na ziemi frontem do góry.

	A		B		C
8. Grupa postaci – Rozwiązanie problemu	Podąży do przewodnika samodzielnie bez zwłoki lub z krótką zwłoką poprzez figury	Podąży do przewodnika samodzielnie bez zwłoki lub z krótką zwłoką obok figur	Podąży do przewodnika niesamodzielnie ze zwłoką poprzez figury. Konieczne jest zachęcenie psa przez przewodnika	Podąży do przewodnika niesamodzielnie ze zwłoką obok figur. Konieczne jest zachęcenie psa przez przewodnika	<i>Ucieka panicznie z miejsca próby. Nie daje się zachęcić do powrotu, nie reaguje na przywołanie przez przewodnika.</i>
				Pasywność. Pies nie da się zachęcić przez przewodnika do przyścia	<i>Wykazuje reakcję niekontrolowanego ataku na figury</i>

Stacja Nr 9 Reakcja na hałas

Reakcja na hałas testowana jest z wykorzystaniem stanowiska zilustrowanego na rysunku. Lina może zostać bezpośrednio skierowana w stronę osoby ciągnącej lub jeśli to możliwe (bardziej zalecane) poprzez zblocze. Do liny przywiązane są elementy metalowe t.j. np. lekka felga samochodowa, pokrywki lub ogniwa ciężkiego łańcucha.

PT ustawia się obok linii marszu przewodnika z psem i trzyma linę gotową do pociągnięcia. PP wraz z psem na smyczy porusza się zwykłym marszem równoległe do liny i stanowiska w odległości ok. 2 m od nich. PP nie wydaje psu żadnej komendy. W momencie gdy Pies znajdzie się na wysokości stanowiska hałasu (na jego trawersie) – PT energicznie pociąga linę wywołując hałas. Dokładnie w momencie pociągnięcia liny przewodniczący nieruchomieje puszczając smycz. Wzrok PP skierowany jest na miejsce źródła hałasu (nie na psa!), PP milczy. Jeżeli pies w ciągu do 15 sekund samodzielnie podejrze i rozpozna źródło hałasu PP chwali psa.

W przypadku nie rozwiązania problemu przez psa w przeciągu 15 sekund PP w kolejności wykonuje następujące działania:

- PP podchodzi do źródła hałasu ½ drogi i czeka 15 sekund. Jeżeli pies samodzielnie podejrze i rozpozna źródło hałasu - PP chwali psa. Jeżeli nie to:
- PP podchodzi bezpośrednio do źródła hałasu (uwaga: PP nie może spowodować dodatkowego hałasu) i czeka 15 sekund. Jeżeli pies samodzielnie podejrze i rozpozna źródło hałasu - PP chwali psa. Jeżeli nie to:
- PP kuca przy źródle hałasu i prowadzi rozmowę (monolog) ze źródłem hałasu. PP łagodnie przywołuje psa do siebie i źródła hałasu.

Po momencie rozpoznania przez psa źródła hałasu realizowany jest etap kontroli pozostałości w pamięci chwilowej zainteresowania oraz bojaźni przed źródłem bodźca. Etap ten ma na celu także obniżenie emocji u psa. Realizacja tego etapu polega na dwukrotnym przejściu tam i z powrotem pomiędzy punktami A i B. Pies idzie swobodnie na smyczy, PP nie rozmawia z psem.

Obserwuje się pozostałość reakcji psa na źródło bodźca czyli zarówno bojaźni jak i ciekawości tu: m.in. odsuwanie się łukiem, przyśpieszanie tempa marszu przez psa, dalsze kierowanie się do źródła, inne sygnały mowy ciała – ułożenie uszu, ogona, sierść grzbietu itd.

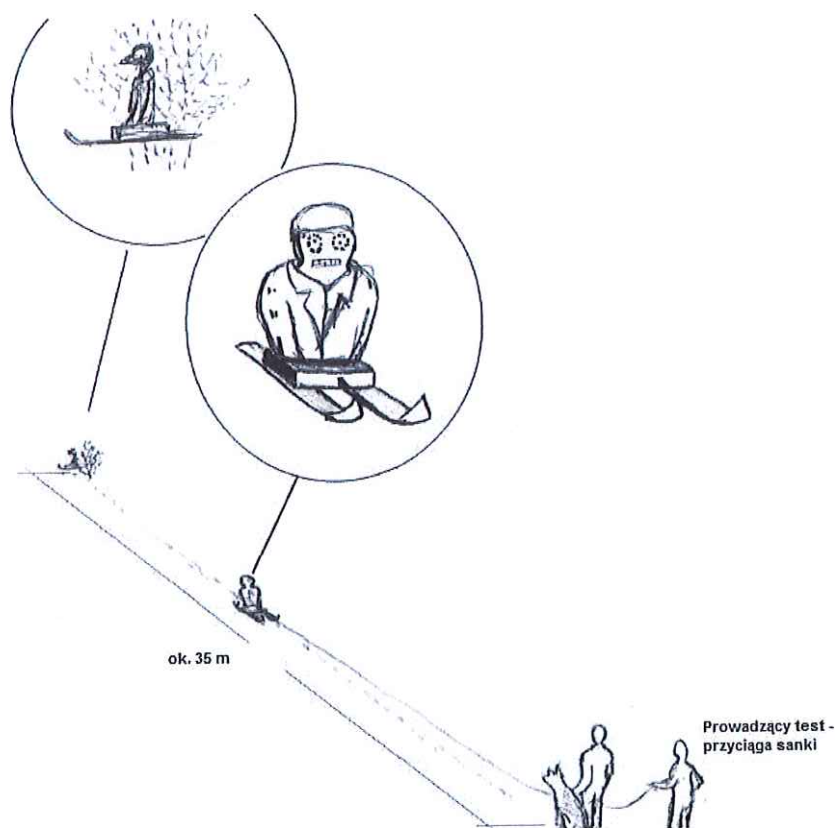
	A		B		C
9a Wrażliwość na dźwięk Bojaźń	Zatrzyma się, krótkie zastopowanie.	Odskakuje nie odwracając wzroku.	Kuli się i zatrzymuje się.	Ucieka najwyżej do 5 metrów. Ucieka powyżej 5 metrów.	<i>Ucieka panicznie z miejsca próby. Nie daje się zachęcić do powrotu, nie reaguje na przywołanie przez przewodnika.</i> <i>Wykazuje reakcję niekontrolowanego o ataku na źródło hałasu;</i>
9b Wrażliwość na dźwięk Ciekawość	Dojdzie do hałasu bez pomocy.	Dojdzie do hałasu, kiedy przewodnik przeszedł połowę odległości.	Podejdzie do hałasu, kiedy przewodnik stoi obok.	Podejdzie, kiedy przewodnik kucnie i rozmawia z hałasem – zachęca psa. Podejdzie dopiero po przywołaniu psa przez przewodnika	
9c Wrażliwość na dźwięk Pozostała bojaźń w psie	Żadna zmiana tempa albo unikanie	Łuk albo zmiana tempa przy pierwszym mijaniu. Zmniejszona reakcja przy drugim.	Mały łuk albo mała zmiana tempa, albo patrzy w inną stronę w trakcie któregoś mijania. Łuk albo zmiana tempa przy co najmniej dwóch mijaniach bez zmniejszenia intensywności.	Wykazuje dużą porcję bojaźni albo zwiększającą się bojaźń podczas kolejnych mijania.	

9d Wrażliwość na dźwięk Pozostałe zainteresowanie u psa	Żadne zainteresowanie do źródła hałasu.	Złapie/zabawa z hałasem, zainteresowanie zmniejsza się z upływem czasu.	Zatrzymuje się. Powącha, patrzy na źródło hałasu przy przynajmniej dwóch mijaniach.	Złapie/zabawa z hałasem przy co najmniej dwóch mijaniach.
	Zatrzymuje się. Powącha, patrzy na źródło hałasu przy jednym z mijaniań.			

Stacja Nr 10 Reakcja na nietypową sylwetkę (stacja warunkowa)

Próbie wykonuje się warunkowo w momencie gdy podczas wcześniejszych prób wystąpiły u psa zachowania mogące wskazywać na zbyt wysoki poziom agresji lub brak kontroli zachowań agresywnych

Próba ma na celu ocenę poziomu agresji u psa, odwagi i ciekawości. Do próby wykorzystujemy tors kukły umieszczony stabilnie na małych sankach. Na twarzy kukły wymalowane są duże białe oczy z czarnymi źrenicami. Do sanek przywiązana jest linka o długości około 40 m.

Przebieg próby (rysunek poglądowy powyżej): Na płaskim trawiastym podłożu za zasłoną z naturalnej roślinności ustawia się sanki z kukłą pod kątem ok. 45-60° do kierunku, w którym będą one ciągnięte. Linkę pociągową rozkłada się w linii prostej ok. 3 m poza punkt, w którym ustawia się przewodnik z psem. Odległość przewodnika z psem od ukrytych sanek wynosi około 35 m. PT lub przeszkolony pomocnik obsługuje linkę pociągową. Po ustawieniu się PP z psem, PT poprzez krótkie podrzucenia linką skupia uwagę psa na wyjeżdżających spoza przesłony sankach. PT obserwuje psa – na każdą reakcję grożącą (np. warknięcie) PT zatrzymuje sanki. Po krótkiej chwili znów je przyciąga. Po następnej mocniejszej reakcji grożącej PT znów zatrzymuje sanki. W tej próbie PT tworzy sytuację interakcji pomiędzy nietypowym obiektem a psem. Każdy sygnał grożący ze strony psa powoduje reakcję i odpowiedź (zatrzymanie) ze strony obiektu. Odpowiednie dopasowanie reakcji obiektu do sygnałów wysyłanych przez psa umożliwi ewentualne wystąpienie zachowań agresywnych na wysokim poziomie. W próbie tej można ocenić także poziom występowania zachowań hamujących agresję. Jeżeli podczas przyciągania sanek pies próbuje kierować się w ich stronę lub stoi obok przewodnika, PP trzyma psa na smyczy. Jeżeli w którymkolwiek momencie wystąpi chęć ucieczki psa z miejsca próby – PP puszcza smycz a PT zatrzymuje sanki.

Przyciąganie sanek zakończone powinno być około 4 m przed psem, który objawiał zachowania niepewności, lekkie sygnały grożące lub neutralność. Ostatnie 2 m przed zakończeniem (czyli 6 m przed końcem ścieżki) sanki powinny być gwałtownie przyciągnięte. W momencie zatrzymania sanek PP puszcza smycz i pozwala psu rozpoznać obiekt. Dla psów, które wykazywały mocne sygnały grożące i chęć ataku należy dwukrotnie wykonać gwałtowne przyciągnięcie sanek.

Zakończenie próby:

Jeżeli pies w ciągu do 15 sekund samodzielnie podejdzie, rozpozna i zbada obiekt - PP chwali psa.

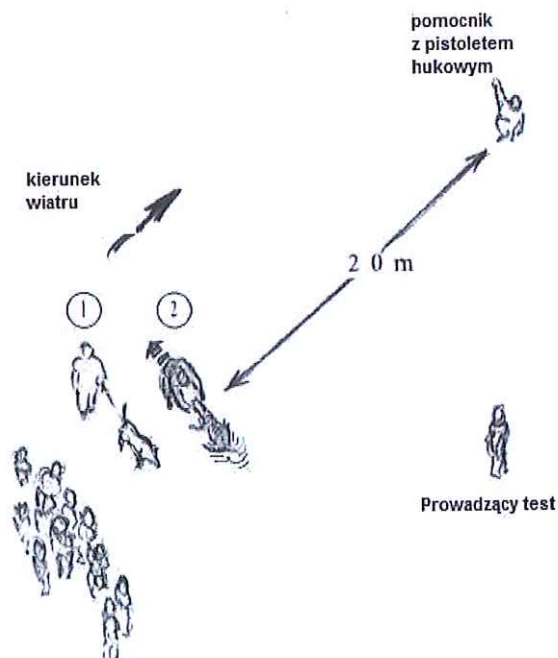
W przypadku nie rozwiązania problemu przez psa w przeciągu 15 sekund PP w kolejności wykonuje następujące działania:

- PP podchodzi do sanek ½ drogi i czeka 15 sekund. Jeżeli pies samodzielnie podejdzie i zbada obiekt - PP chwali psa. Jeżeli nie to:
- PP podchodzi bezpośrednio do sanek i czeka 15 sekund. Jeżeli pies samodzielnie podejdzie i zbada obiekt - PP chwali psa. Jeżeli nie to:
- PP kuca przy sankach, zasłania oczy kukły i prowadzi rozmowę (monolog) z kukłą. PP łagodnie przywołuje psa do siebie i obiektu. Jeżeli to nie wystarczy to:
- PP delikatnie kładzie sanki z kukłą na boku oraz przywołuje psa do siebie i obiektu.

Po momencie rozpoznania przez psa obiektu realizowany jest etap kontroli pozostałości w pamięci chwilowej zainteresowania oraz bojaźni przed źródłem bodźca. Etap ten ma na celu także obniżenie emocji u psa. Realizacja tego etapu polega na dwukrotnym przejściu tam i z powrotem obok sanek. Pies idzie swobodnie na smyczy, PP nie rozmawia z psem. Obserwuje się pozostałość reakcji psa na źródło bodźca czyli zarówno bojaźni jak i ciekawości tu: m.in. odsuwanie się łukiem, przyśpieszanie tempa marszu przez psa, dalsze kierowanie się do obiektu, inne sygnały mowy ciała – ułożenie uszu, ogona, sierść grzbietu itd.

	A		B		C
10. Reakcja na nietypową sylwetkę	Pies nie wykazuje żadnych zachowań groźących;	Unika kontaktu w ostatniej fazie	Pies wykazuje więcej zachowań groźących przez dłuższy czas;	Pies podejmuje próby sporadycznego ataku ale bez kontaktu z figurą	<i>Wykazuje zachowania groźące długotrwałe i mocne zakończone atakiem z ugryzieniem obiektu;</i>
	Wykazuje sygnały kontaktu socjalnego;	Dojdzie samodzielnie do sanek lub dojdzie gdy PP jest w połowie drogi	Pies odskakuje odwracając wzrok do 5 m	Pies podchodzi ze zwłoką z dużą pomocą PP – kucanie przy obiekcie	
	Pokazuje krótkotrwałe lub sporadyczne zachowania groźące szybko ustępujące;	Wahanie pomiędzy kontrolą a unikaniem	Opuszcza miejsce stacji próbnej w reakcji ucieczki	Podchodzi z dużym opóźnieniem dopiero po przewróceniu sanek i po przywołaniu lub nie podchodzi	

Stacja Nr 11 Reakcja na strzał

Próba ma na celu kontrolę stabilności i odporności układu nerwowego psa oraz poziomu ewentualnego lęku. Próba realizowana jest na końcu serii testowej aby skontrolować reakcję psa z podniesionym poziomem stresu, już obciążonego

poprzednimi próbami. Takie ustawienie kolejności prób umożliwi bardziej czytelne i wiarygodne zinterpretowanie reakcji psa.

Przebieg próby:

Pomocnik z pistoletem hukowym (kal. 6 mm) znajduje się w odległości ok. 20 m od PP, który trzyma psa luźno na smyczy bez jakiegokolwiek komendy. W pierwszej części próby PP stoi nieruchomo – pasywnie. Na znak gestowy PT pomocnik oddaje pojedynczy strzał. Po około 5 sekundach po ponownym znaku PT pomocnik oddaje drugi strzał. W przypadku wystąpienia reakcji agresywnej lub lękowej reakcji ucieczki nie oddaje się kolejnych strzałów.

Kolejnym etapem próby jest przejście PP z fazy pasywnej do fazy aktywnej relacji z psem – PP zwalnia psa ze smyczy i rozpoczyna z psem zabawę. Gdy pies jest zaangażowany w zabawę – np. przeciąga zabawkę z PP – pomocnik na znak PT oddaje strzał. Następnie po około 5 sekundach oddaje kolejny strzał. Po strzałach PP próbuje nadal kontynuować zabawę.

	A		B		C
11. Reakcja na strzał	Nie wykazuje żadnego poruszenia. Szybka kontrola i później bez reakcji.	Kontrolę, które zanikają po pierwszym strzale. Przerwie ale podejmie na nowo aktywność.	Zanikające reakcje na strzał – jest zainteresowany strzelcem/wróci do aktywności/pasywność	Przerwie aktywność /zablokuje się do strzelca. Nie jest w stanie powrócić do zabawy. Pasywność.	<i>Pozostały niepokój po kilku strzałach. Przerwie po wyraźnych sygnałach do ucieczki/odmowa tego momentu próby</i>
			Reakcje na strzał zwiększają się – jest zainteresowany strzelcem ale wróci do aktywności/pasywność		<i>Opuszcza miejsce stacji próbnej w reakcji ucieczki;</i>
					<i>Strach zwiększa się po każdym strzale. Chce opuścić miejsce.</i>
					<i>Wykazuje zachowania groźące lub agresywne w stosunku do pomocnika lub innych osób</i>

Opis przebiegu testu w oparciu o interpretację zachowań w poszczególnych stacjach*

* zachowanie wykazane lub maksymalnie zbliżone do wykazanego oznaczyć

Data i miejsce przeprowadzenia testu:.....;

Pies/Suka, Imię psa.....;

Rasa:.....;

Data urodzenia psa:.....;

Nr tatuażu / czip:

Nazwisko i imię przewodnika

Interpretacja zachowań:

Oznaczenie reakcji	Kategoria reakcji
A	Wskazana
B	Bojaźliwa/problematyczna
C	Agresywna/Bojaźliwa / <i>dyskwalifikująca</i>

	A		B		C
1a Kontakt Pozdrowienie	Zawiera kontakt sam albo zaraz po tym kiedy przewodnik zawrze kontakt. Zrównoważony.	Akceptuje kontakt – zupełnie niezaangażowany ale nie odsuwa się.	Unika kontaktu – ploszy i odsuwa się. Wykazuje bojaźń w kontakcie z ludźmi	Intensywne zachowanie w kontakcie do prowadzącego próbę, może skakać i pisać.	<i>Odmawia kontaktu i stosuje sygnały groźące w stosunku do ludzi/PT</i> <i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
1b Kontakt Współpraca	Odejdzie chętnie. Angażuje się.	Odejdzie całą odległość, neutralny.	Nie odejdzie pomimo powtarzanych prób zachęcania.	Odejdzie chętnie. Pokazuje intensywne zainteresowanie do prowadzącego próbę, skacze, piszczy.	<i>Odmawia kontaktu i stosuje sygnały groźące w stosunku do ludzi/PT</i> <i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
			Odejdzie ale z niechęcią. Dąży do przewodnika albo ciągnie w innym kierunku.		
1c Kontakt Tolerancja	Akceptuje. Odpowiada kontaktem ze swojej strony.	Akceptuje, jest neutralny.	Unika, odciąga się, szuka poparcia u przewodnika.	Akceptuje. Intensywne zachowanie kontaktowe do prowadzącego próbę	<i>Odmawia. Warczy i/albo próbuje gryźć.</i>
2a Zabawa Chęć zabawy	Bawi się aktywnie. Startuje szybko.	Bawi się – startuje wolno ale staje się aktywny.	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	Nie bawi się.	<i>Wysyła sygnały groźące do PP i/lub PT;</i> <i>Przekierowuje zainteresowanie z zabawki na chęć uchwycenia ręki PP i/lub PT;</i>
	Bawi się bardzo aktywnie, startuje bardzo szybko.	Powraca z zabawką do PT sam lub po krótkiej zachęcie		Ucieka z zabawką i nie podejmuje kontaktu w zabawie	
2b Zabawa Uchwycenie	Chwyci od razu całym pyskiem.	Chwyci od razu, zagryzie przedmiot.	Nie chwyci.	Chwyci ostrożnie albo skubnie przedmiot.	
			Nie chwyci, powącha przedmiot.		
2c Zabawa Ciągnięcie	Uchwyci od razu całym pyskiem, potrząsa, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Uchwyci od razu całym pyskiem, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Nie złapie Złapie ostrożnie, puści, trzyma, nie ciągnie.	Złapie – ciągnie, puści, złapie na nowo.	
3.1.a Zabawa z dobiegiem 5m Bieg	Startuje szybko lub bardzo szybko	Startuje wolniej ale później przyspiesza	Startuje po chwili po zezwoleniu przewodnika	Nie startuje	
				Odchodzi tylko na mały dystans od przewodnika, nie dochodzi do PT	
3.1.b	Bawi się aktywnie. Startuje szybko.	Bawi się – startuje wolno ale staje się aktywny.	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	Nie bawi się.	<i>Wysyła sygnały groźące do PP i/lub PT;</i>

	A		B		C
Zabawa z dobiegiem 5m Chęć zabawy	Bawi się bardzo aktywnie, startuje bardzo szybko.	Powraca z zabawką do PT sam lub po krótkiej zachęcie		Ucieka z zabawką i nie podejmuje kontaktu w zabawie	<i>Przekierowuje zainteresowanie z zabawki na chęć uchwycenia ręki PT;</i>
3.1.c Zabawa z dobiegiem 5m Uchwycenie	Chwyci od razu całym pyskiem.	Chwyci od razu, zagryzie przedmiot.	Nie chwytą. Nie chwytą, powącha przedmiot.	Chwyci ostrożnie albo skubnie przedmiot.	
3.1.d Zabawa z dobiegiem 5m Ciągnięcie	Uchwyci od razu całym pyskiem, potrząsa, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Uchwyci od razu całym pyskiem, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Nie złapie Złapie ostrożnie, puści, trzyma, nie ciągnie.	Złapie – ciągnie, puści, złapie na nowo.	
3.2.a Zabawa z dobiegiem 40m Bieg	Startuje szybko lub bardzo szybko	Startuje wolniej ale później przyśpiesza	Startuje po chwili po zezwoleniu przewodnika	Nie startuje Odchodzi tylko na mały dystans od przewodnika, nie dochodzi do PT	
3.2.b Zabawa z dobiegiem 40m Chęć zabawy	Bawi się aktywnie. Startuje szybko. Bawi się bardzo aktywnie, startuje bardzo szybko.	Bawi się – startuje wolno ale staje się aktywny. Powraca z zabawką do PT sam lub po krótkiej zachęcie	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie.	Nie bawi się. Ucieka z zabawką i nie podejmuje kontaktu w zabawie	<i>Wysyła sygnały grożące do PP i/lub PT;</i> <i>Przekierowuje zainteresowanie z zabawki na chęć uchwycenia ręki PT;</i>
3.2.c Zabawa z dobiegiem 40m Uchwycenie	Chwyci od razu całym pyskiem.	Chwyci od razu, zagryzie przedmiot.	Nie chwytą. Nie chwytą, powącha przedmiot.	Chwyci ostrożnie albo skubnie przedmiot.	
3.2.d Zabawa z dobiegiem 40m Ciągnięcie	Uchwyci od razu całym pyskiem, potrząsa, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Uchwyci od razu całym pyskiem, ciągnie aż prowadzący próbę puści.	Nie złapie Złapie ostrożnie, puści, trzyma, nie ciągnie.	Złapie – ciągnie, puści, złapie na nowo.	
4. Motor pracy	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Ponad 90 sekund.	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Ponad 60 sekund.	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Poniżej 60 sekund.	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Bez przerw. Poniżej 30 sekund.	<i>Nie interesuje się zabawką</i>

	A		B		C
	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Ponad 90 sekund	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Ponad 60 sekund	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Poniżej 60 sekund	Próbuje dostać zabawkę. Drapie, kopie, szczeka. Z krótkimi przerwami. Zmienia zachowania Poniżej 30 sekund	
5. Pasywność	Jest czujny i spokojny – stoi, siedzi albo leży.	Jest czujny, w większości spokojny. Momentami (wyjątkowo) aktywny.	Czujny, trochę niespokojny. Po pewnym czasie drepcze na okolo. Może gryźć trawę, patyki	Nie jest czujny, nie zainteresowany, nie aktywny.	<i>Wysyła przez cały czas sygnały grożące do zbliżającej się osoby.</i>
	Wysyła sygnały akceptacji i chęci nawiązania kontaktu ze zbliżającą się osobą	Akceptuje zbliżającą się osobę. Jest neutralny	Wysyła sygnały grożące do zbliżającej się osoby ale staje się neutralny lub wysyła sygnały akceptacji.	Niespokojny. Zmienia zachowania aktywne. Wykazuje oznaki bojaźni przed zbliżającą się osobą	<i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
6. Reakcja na obcego psa	Pies wysyła sygnały chęci zawarcia kontaktu socjalnego poparte sygnałami mowy ciała;	Wykazuje zainteresowanie innym psem stopniowo zanikające;	Wykazuje bojaźń w stosunku do innego psa potwierdzoną sygnałami mowy ciała;	Wysyła znikome sygnały grożące nie zanikające;	<i>Wysyła mocne sygnały grożące do obcego psa – warczy, szczeka. Dąży do konfrontacji. Sygnały nie zanikają i nie można psa kontrolować komendą „Równaj”</i>
	Pies jest neutralny w stosunku do obcego psa;	Pies wysyła znikome sygnały grożące jednakże zanikające samoistnie	Pies wykazuje duże zainteresowanie obcym psem, nie zanikające;	Nie można psa kontrolować komendą „Równaj”	
	Jest kontrolowany komendą „Równaj”				
7a Zabawa na odległość Zainteresowanie	Zainteresowany, chce iść w tym kierunku. Próby wystartowania.	Bardzo zainteresowany, chce iść w tym kierunku. Powtarzające się próby wystartowania.	Kontrola. Występują przerwy.	Nie zaangażowany pozorantem. Niezainteresowany.	<i>Pokazuje zachowania grożące i warczy podczas pierwszej i drugiej części momentu</i>
7b Zabawa na odległość Groźba/Agresja	Żadne szczekanie ani warczenie.	Wyjątkowe szczekanie i/albo warczenie podczas pierwszej części momentu.	Wyjątkowe szczekanie i/albo warczenie podczas pierwszej i drugiej części momentu.	Pokazuje zachowania grożące i warczy podczas pierwszej części momentu.	<i>Gryzie lub próbuje ugryźć</i>
7c	Dojdzie do pozoranta od razu bez pomocy.	Dojdzie do pozoranta z niską postawą ciała i/albo po pewnym czasie.	Dojdzie do ukrytego i rozmawiającego z nim pozoranta.	Nie dojdzie do pozoranta bez pomocy. Niezainteresowany.	

	A		B		C
Zabawa na odległość Ciekawość			Dojdzie do pozoranta, kiedy pozorant z nim rozmawia i bawi się sam żonglując zabawką.		
7d Zabawa na odległość. Chęć do zabawy	Złapie od razu całym pyskiem. Ciągnie, nie puści.	Złapie od razu. Może puścić i złapać na nowo. Ciągnie.	Bawi się, złapie przedmiot ostrożnie. Nie ciągnie.	Nie bawi się ale wykazuje zainteresowanie. Nie wykazuje żadnego zainteresowania.	
8. Grupa postaci – Rozwiązywanie problemu	Podąży do przewodnika samodzielnie bez zwłoki lub z krótką zwłoką poprzez figury	Podąży do przewodnika samodzielnie bez zwłoki lub z krótką zwłoką obok figur	Podąży do przewodnika niesamodzielnie ze zwłoką poprzez figury. Konieczne jest zachęcenie psa przez przewodnika	Podąży do przewodnika niesamodzielnie ze zwłoką obok figur. Konieczne jest zachęcenie psa przez przewodnika Pasywność. Pies nie da się zachęcić przez przewodnika do przyścia	<i>Ucieka panicznie z miejsca próby. Nie daje się zachęcić do powrotu, nie reaguje na przywołanie przez przewodnika.</i> <i>Wykazuje reakcję niekontrolowanego o ataku na figury</i>
9a Wrażliwość na dźwięk Bojaźń	Nie przystaje lub krótkie zastopowanie.	Odskakuje nie odwracając wzroku.	Kuli się i zatrzymuje się.	Ucieka najwyżej do 5 metrów. Ucieka powyżej 5 metrów.	<i>Ucieka panicznie z miejsca próby. Nie daje się zachęcić do powrotu, nie reaguje na przywołanie przez przewodnika.</i> <i>Wykazuje reakcję niekontrolowanego o ataku na źródło hałasu;</i>
9b Wrażliwość na dźwięk Ciekawość	Dojdzie do hałasu bez pomocy.	Dojdzie do hałasu, kiedy przewodnik przeszedł połowę odległości.	Podejdzie do hałasu, kiedy przewodnik stoi obok.	Podejdzie, kiedy przewodnik kucnie i rozmawia z hałasem – zachęca psa. Podejdzie dopiero po przywołaniu psa przez przewodnika	
9c Wrażliwość na dźwięk Pozostała bojaźń w psie	Żadna zmiana tempa albo unikanie	Łuk albo zmiana tempa przy pierwszym mijaniu. Zmniejszona reakcja przy drugim.	Maly łuk albo mała zmiana tempa, albo patrzy w inną stronę w trakcie któregoś mijania. Łuk albo zmiana tempa przy co najmniej dwóch mijaniach bez	Wykazuje dużą porcję bojaźni albo zwiększając się bojaźń podczas kolejnych mijania	

	A		B		C
			zmniejszenia intensywności.	.	
9d Wrażliwość na dźwięk Pozostałe zainteresowanie u psa	Żadne zainteresowanie do źródła hałasu.	Złapie/zabawa z hałasem, zainteresowanie zmniejsza się z upływem czasu.	Zatrzymuje się. Powącha, patrzy na źródło hałasu przy przynajmniej dwóch mijaniach.	Złapie, próbuje gryźć/zabawa z obiektem przy co najmniej dwóch mijaniach.	
	Zatrzymuje się. Powącha, patrzy na źródło hałasu przy jednym z mijania.				
10. Reakcja na nietypową sylwetkę	Pies nie wykazuje żadnych zachowań groźących;	Unika kontaktu w ostatniej fazie	Pies wykazuje więcej zachowań groźących przez dłuższy czas;	Pies podejmuje próby sporadycznego ataku ale bez kontaktu z figurą	<i>Wykazuje zachowania groźące długotrwałe i mocne zakończone atakiem z ugryzieniem obiektu;</i>
	Wykazuje sygnały kontaktu socjalnego;	Dojdzie samodzielnie do sanek lub dojdzie gdy PP jest w połowie drogi	Pies odskakuje odwracając wzrok do 5 m	Pies podchodzi ze zwłoką z dużą pomocą PP – kucanie przy obiekcie	
	Pokazuje krótkotrwałe lub sporadyczne zachowania groźące szybko ustępujące;	Wahanie pomiędzy kontrolą a unikaniem	Opuszcza miejsce stacji próbnej w reakcji ucieczki	Podchodzi z dużym opóźnieniem dopiero po przewróceniu sanek i po przywołaniu lub nie podchodzi	
11. Reakcja na strzał	Nie wykazuje żadnego poruszenia. Szybka kontrola i później bez reakcji.	Kontrolę, które zanikają po pierwszym strzale. Przerwie ale podejmie na nowo aktywność.	Zanikające reakcje na strzał – jest zainteresowany strzelcem/wróci do aktywności/pasywność	Przerwie aktywność /zablokuje się do strzelca. Nie jest w stanie powrócić do zabawy. Pasywność.	<i>Pozostały niepokój po kilku strzałach. Przerwie po wyraźnych sygnałach do ucieczki/odmowa tego momentu próby</i>
			Reakcje na strzał zwiększają się – jest zainteresowany strzelcem ale wróci do aktywności/pasywność		<i>Opuszcza miejsce stacji próbnej w reakcji ucieczki;</i>
					<i>Strach zwiększa się po każdym strzale. Chce opuścić miejsce.</i>
					<i>Wykazuje zachowania groźące lub agresywne w stosunku do pomocnika lub innych osób</i>

Ilość zachowań agresywnych	<i>Ilość zachowań agresywnych/bojaźliwych dyskwalifikujących</i>	Próbie przerwano	
		TAK	NIE

TEST ZALICZONO	
TAK	NIE

Test wstępny przydatności psa do szkolenia ratowniczego

- I. **Cel testu:** Zadaniem testu jest sprawdzenie predyspozycji psa do rozpoczęcia szkolenia ratowniczego w zakresie poszukiwań ludzi zasypanych w gruzach budynków i zaginionych w terenie. Test przeprowadzany jest na potrzeby jednostek Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Celem testu przydatności do szkolenia ratowniczego jest określenie zakresu przygotowania młodego psa, w wieku osiągnięcia dojrzałości psychofizycznej 12 – 24 miesiące, do właściwego szkolenia psa ratowniczego. W ramach testu określa się zachowania psa w sytuacjach charakterystycznych dla szkolenia właściwego oraz pracy poszukiwawczej oraz dojrzałość i odporność psychofizyczną podczas skumulowanych obciążeń psa. W zakresie sytuacji charakterystycznych dla przyszłego szkolenia i pracy poszukiwawczej w ramach testu określa się poziom relacji socjalnych z człowiekiem, zainteresowanie zapachem człowieka a także reakcje na bodźce środowiskowe takie jak trudne podłoże, wysokość, ciemność, źródła hałasu. Pozytywna ocena testu przydatności do szkolenia jest sygnałem do rozpoczęcia właściwego szkolenia ratowniczego. Test stanowi też narzędzie etapowej weryfikacji stopnia przygotowania szkoleniowego psa oraz jest elementem ukierunkującym działania szkoleniowców i przewodników psów.

- II. **Zasady przeprowadzania testu:** Test przeprowadzany jest w wydzielonym terenie, na którym przygotowane są kolejne stacje kontrolne. Odległość pomiędzy stacjami powinna umożliwiać sprawne przemieszczanie się testowanego zespołu oraz organizatorów. Teren powinien zapewniać bezpieczeństwo oraz wykluczać niekontrolowany wpływ bodźców zewnętrznych. W teście ocenie podlega pies oraz w wyznaczonych sytuacjach przewodnik psa (PP). Wiek psa dopuszczanego do testu: 12 – 36 miesięcy.

Test prowadzi Test Lider (TL). Test oceniany jest przez dwie osoby. Ocena ostateczna przed jej podaniem powinna być uzgodniona pomiędzy oceniającymi. Test może zostać oceniony:

- a) **Pozytywnie** – pies i przewodnik dopuszczeni do szkolenia; Zachowania najbardziej pożądane oznaczone są w tabeli oceny **czcionką pogrubioną**;
- b) **Warunkowo** – pies i przewodnik po otrzymaniu zaleceń szkoleniowych mogą ponownie przystąpić do testu po okresie ok. 3 miesięcy;
- c) **Negatywnie** – pies zdyskwalifikowany bez prawa ponownego przystąpienia do testu. Pies wykazał zachowania kwalifikowane jako dyskwalifikujące do szkolenia ratowniczego (Zachowania te oznaczone są w tabeli oceny **kursywą czerwoną**) lub cały obraz i analiza zachowań podczas testu świadczą, że pies nie rokuje poprawy.

III. Stacje kontrolne:

1. Zawieranie kontaktu;
2. Zabawa;
3. Zainteresowanie pozorantem;
4. Środowisko – niestabilne podłoże;

5. Chodzenie po schodach ażurowych;
6. Źródło hałasu;
7. Ciemne pomieszczenie;
8. Rozproszenie przez inne psy;
9. Poziom aktywności;
10. Reakcja na strzał;
11. Współpraca przewodnika z psem.

IV. Opis ogólny przebiegu testu:

Stacje kontrolne 1, 2, 3: Teren otwarty – miejscowe, punktowe zarośla, krzewy, grupa obserwatorów, przewodnik psa (PP) z psem, prowadzący test (PT).

1. Zawieranie kontaktu

PP podchodzi do grupy. Pies zapoznaje się z grupą, następnie:

- PP kieruje się w stronę TL, kontakt wzrokowy PP z PT; przywitanie PP z TL;
- wypowiedzieć imię psa 2 razy (1 x PP, powtarza 1 x PT);
- przejście smyczy przez PT i odejście na dystans;
- próba zawarcia kontaktu na dystansie;
- powrót do PP;
- próba przeglądu psa przy przewodniku z ewentualnym przyciśnięciem psa do siebie.

2. Zabawa

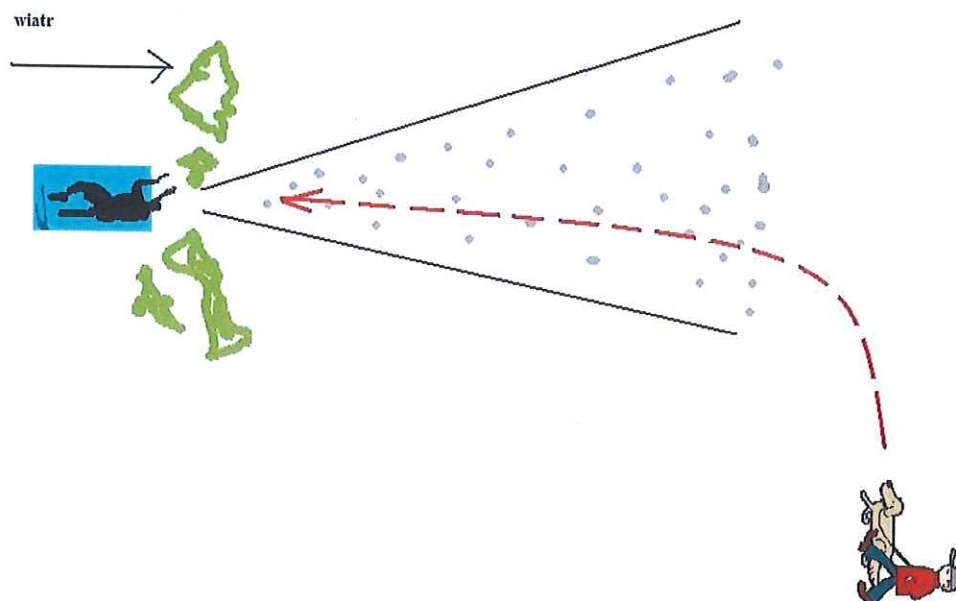
PP rozpoczyna zabawę z psem, następnie PP i PT rzucają zabawkę między sobą (3-4 razy). Następnie PT próbuje aktywować psa do wspólnej zabawy. Jeżeli pies odpowie, PT odrzuca zdobycz. Jeżeli pies wróci do PT, zabawa socjalna z obciążeniem na końcu. Jeżeli pies nie odpowie na zachętę do zabawy to PT bawi się z PP.

3. Zainteresowanie pozorantem

Do tej próby wykorzystujemy pomocnika, który nawiązuje kontakt z psem, skupia go na sobie, rozbawia zabawką i nagradza.

Po zakończeniu zabawy pomocnik z zabawką odchodzi od psa ok. 5 m i zatrzymuje się. PP trzyma psa na smyczy. PP odprowadza psa za przestonę. Następnie pomocnik udaje się do miejsca ukrycia w zaroślach. Droga marszu PT musi wykluczyć przypadkowe wejście psa na ślad pomocnika lub nawiewanie śladu na ścieżkę dojścia psa. Po ukryciu się pomocnika w zaroślach, PP wychodzi z psem zza zasłony i kieruje się ścieżką przecinającą stożek zapachowy nawiewany od pomocnika pod kątem prostym.

W momencie gdy pies wejdzie w stożek zapachowy i skieruje się w stronę pomocnika – PP pozwala się ciągnąć psu do pomocnika. Po kilku krokach PP puszcza smycz. Po dojściu psa pomocnik nagradza psa.

4. Środowisko – niestabilne podłoże

Próba powinna być rozpoczęta z psem na smyczy, później ewentualnie pies luźny. Podczas próby powinno sprawdzić się zachowanie psa pokonywania przez niego:

- Gruzy;
- Arkusze blachy;
- Ruchome palety i deski;
- Ciemna dziura w ziemi (przejście obok);
- Gałęzie;
- Przeniesienie psa przez PP z podłoża na skrzynię na dystansie ok. 5 m.

5. Schody ażurowe

Metalowe schody ażurowe – kratownica. Wysokość schodów 2-4 m. PP z psem na smyczy wchodzi po schodach. Na najwyższym stopniu pozostają ok. 30 sekund. Następnie schodzą.

6. Źródło hałasu

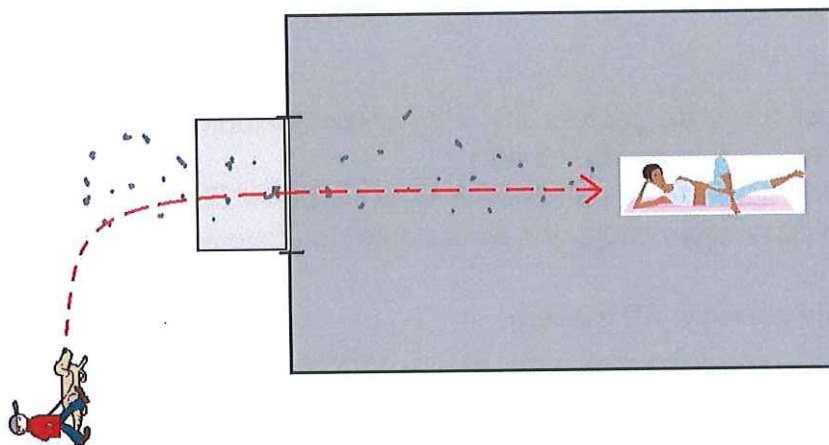
Betoniarka przy drodze z płyt. Najpierw PP z psem przechodzi obok wyłączonej betoniarki tam i z powrotem. Przy kolejnym nawrocie betoniarka uruchomiana jest przez pomocnika z dystansu w odległości ok. 3m przed psem, pracuje ok. 6 sekund.

- Pies na smyczy, gdy próbuje zwiększyć dystans przewodnik puszcza psa - po przejściu ok. 5 m za betoniarkę PP z psem zawraca i powtarza przejście przy pracującej betoniarce;
- gdyby zbyt trudno wyłączamy betoniarkę.

Po dwukrotnym przejściu obok betoniarki pracującej, wyłącza się ją, a PP z psem kontynuuje dwukrotne przejście obok betoniarki aby skontrolować pozostałość pamięciową u psa oraz obniżyć jego poruszenie wpływem bodźca.

7. Ciemne pomieszczenie

Do próby wykorzystać całkowicie zaciemnione pomieszczenie lub barak typu melamina. Drzwi wejściowe zaciemnione i wykonany w nich tunelik wejściowy o wymiarach ok. 1 m x 1 m i dług. ok. 1 m. Pomocnik skupia psa na sobie i motywuje zabawką. Następnie pomocnik oddala się od PP z psem i wchodzi do ciemnego pomieszczenia. Wejście do pomieszczenia nie może być widoczne przez psa. Po ok. 1 minucie PP zbliża się do wejścia z psem na smyczy. W odległości ok. 1 metra od wejścia do pomieszczenia lub gdy pies wykaże zainteresowanie wejściem do tuneliku PP bez słowa odpina psa ze smyczy i bez jakiegokolwiek komendy czeka na dalsze reakcje psa.

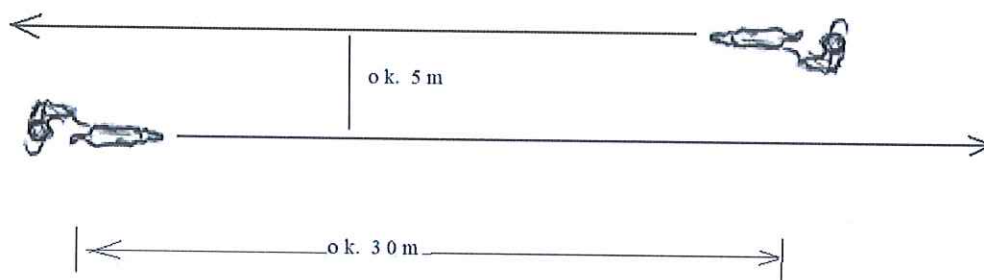

Gdyby pies odmówił wejścia przewodnik pomaga przez:

- podejście do psa,
- przejście przez PP połowy drogi od psa do wejścia,
- zajrzenie do środka,
- zachęcenie,
- wejście,
- przywołanie.

8. Rozproszenie przez inne psy

PP z psem na smyczy porusza się po linii prostej. PP nie wydaje żadnej komendy psu. Z przeciwnej strony równoległe z odległości ok. 30 m i w odległości ok. 6 m od osi marszu PP wychodzi inny pies (pies pomocniczy) trzymany na smyczy przez swojego przewodnika. Pies pomocniczy powinien być łagodny i wysyłać albo sygnały kontaktu socjalnego lub być neutralny w stosunku do psa testowanego. Mijanie wykonuje się dwukrotnie. Pierwsze przejście psa testowanego na smyczy bez żadnej komendy. Drugie przejście pies testowany na komendzie „równaj”.

9. Poziom aktywności

PP przywiązuje psa do stałego punktu (np. drzewa). Pies pozostaje 3 minuty przy drzewie bez przewodnika. Po 2 minutach obca osoba podchodzi do psa i przywiązuje go ok. 3m dalej (np. do innego drzewa) i podchodzi do grupy. Po 3 minucie ta sama osoba odwiązuje psa i przyprowadza do przewodnika

10. Reakcja na strzał

Strzały oddaje pomocnik na znak gestem PT. Pomocnik znajduje się w odległości 20 m od PP i psa. Kaliber broni hukowej – 6 mm

- 2 strzały - przy psie aktywnym – podczas siłowania się psa z PP;
- 2 strzały - przy psie pasywnym, stojącym swobodnie na smyczy trzymanej przez PP.

Po strzałach znów chwila zabawy PP z psem.

11. Współpraca przewodnika z psem

Powinna być wykonana w formie opisu i obejmować obserwacją z całego przebiegu testu.

Stacje od 3 do 9 mogą być przeprowadzone w innej kolejności, zależnie od formy przygotowania miejsca przeprowadzania testu. Kolejność przechodzenia poszczególnych stacji powinna zapewnić sprawność i maksymalne zminimalizowanie czasu przejścia pomiędzy poszczególnymi stacjami.

Test wstępny przydatności psa do szkolenia nr ratowniczego

Imię psa: rasa: płęć:

nr tatuazu / chip..... Data urodzenia psa:

Przewodnik:

Jednostka:.....

L.p.	Stacja kontrolna	1	2	3	4	5
1.	Zawieranie Kontakt.	<i>Odrzuca kontakt, warczy lub próbuje ugryźć (Dotyczy także reakcji na każdym etapie testu)</i>	Unika kontaktu, ploszy się, odciąga na bok; zupełnie nie zaangażowany.	Akceptuje kontakt z człowiekiem. Opowiada trochę. Nie odciąga na bok.	Zawiera kontakt samodzielnie, albo po kontakcie przewodnika, zrównoważony.	Przesadzony kontakt z egzaminatorem i grupą ludzi. Podskakuje, szczeka.
2.	Zabawa	<i>Żadne albo słabe zainteresowanie pozorantem.</i>	Będzie stopniowo aktywował się z przewodnikiem, ale nie z pozorantem.	Będzie stopniowo aktywował się z przewodnikiem i potem z pozorantem.	Wystartuje szybko, ale łatwo przerywa.	Wystartuje szybko ale ciężko jest przerwać.
3.	Zainteresowanie pozorantem.	<i>Żadne zainteresowanie i brak reakcji.</i>	Zatrzyma się, albo zaobserwuje, ale kontynuuje dalej prosto bez większych reakcji.	Zatrzyma się pociągnie do pozoranta. Puszczony podejdzie kawałek, ale zawróci.	Ciągnie do pozoranta. Spuszczony zbliża się do niego powoli w końcu dochodzi.	Ciągnie do pozoranta. Spuszczony i idzie bezpośrednio do niego.
4.	Niestabilne podłoże. Środowisko.	Zupełnie nie poruszony, szybka kontrola i później bez reakcji.	Pod wpływem, przechodzi ostrożnie ale wykona zadanie bez problemu.	Pod wpływem przechodzi przez przeszkodę by jak najszybciej mieć ją poza sobą.	Odmawia najpierw ale pójdzie pod mocnym wpływem przewodnika.	<i>Odmawia kategorycznie, skłonności do ucieczki.</i>
5.	Chodzenie po schodach.	Idzie do góry i na dół bez problemu przed przewodnikiem.	Idzie do góry ale jest pod wpływem. Próbuje zejść na dół.	Idzie poruszony w górę i na dół. Obok albo za przewodnikiem.	Odmawia najpierw ale po zachęcie pójdzie za przewodnikiem wyraźnie poruszony.	<i>Odmawia kategorycznie, chce uciekać.</i>
6.	Źródło hałasu. Środowisko.	Zupełnie spokojny, szybka kontrola i później brak reakcji.	Najpierw trochę poruszony, ale to zanika.	Pies odstępuje na długość smyczy. Pod wpływem – przechodzi.	Ciągnie na długość smyczy w obydwu kierunkach. Mocno poruszony.	<i>Odmawia kategorycznie, skłonności do ucieczki.</i>
7.	Ciemne pomieszczenie Środowisko.	Wejdzie sam bez zachęcania, chce sprawdzić.	Wejdzie po zachęceniu.	Poruszony wejdzie wyłącznie razem z przewodnikiem.	Odmawia najpierw ale pójdzie pod mocnym wpływem przewodnika.	<i>Odmawia kategorycznie, chce uciekać.</i>

L.p.	Stacja kontrolna	1	2	3	4	5
8.	Rozproszenie przez inne psy.	Brak zainteresowania innymi psami.	Uważny do innych psów, ale zainteresowanie stopniowo zanika.	Duże zainteresowanie, które stopniowo spada.	Duże zainteresowanie, które nie ustępuje. Ewentualnie szczeka.	<i>Duże zainteresowanie, warczy, szczeka w kierunku innych psów.</i>
9.	Poziom aktywności.	Nie uważny. Nie zainteresowany. Nie aktywny.	Jest uważny i spokojny. Stoi, siedzi albo leży.	Uważny i głównie spokojny. Sporadyczne działania aktywne.	Jest uważny, ale trochę niespokojny. Wędruje na około i węszy.	Niespokojny zmienia szybko zachowania. <i>Agresywny, próbuje ugryźć</i>
10.	Strzał	Nie wykazuje żadnego poruszenia. Szybka kontrola i później bez reakcji.	Kontrola, która stopniowo zanika po pierwszych strzałach. Przerwie ale powraca do aktywności.	Ustępująca reakcja na strzał. Zainteresowanie strzelcem i powrót do aktywności z pasywności.	Przerwie aktywność(zabawę) ma problem z powrotem do aktywności, przechodzi w pasywność. Zainteresowanie strzelcem.	<i>Niepokój po kilku strzałach. Próba przerwana – skłonność do ucieczki.</i>
11.	Współpraca przewodnika z psem.	<i>Brak kontaktu między przewodnikiem i psem.</i>	Błędny kontakt, albo ze strony przewodnika, lub psa.	Czasem kontakt istnieje jednak komunikacja pomiędzy zespołem niedostateczna.	Dobry stosunek i współpraca. Przewodnik potrafi „odczytać” psa.	Przesadzony kontakt. Pies wstawia się, przylepia do przewodnika.

Zasady oznakowania terenu działań oraz obiektów

Podczas działań poszukiwawczo-ratowniczych na terenie kraju stosowane są następujące elementy oznakowania terenu oraz obiektów:

1. Oznaczenie strefy zagrożenia

Otaśmowienie stosuje się w celu oznaczenia strefy zagrożenia lub operacyjnych stref roboczych, jako obszarów z ograniczonym do nich dostępem, informujących o potencjalnych zagrożeniach.

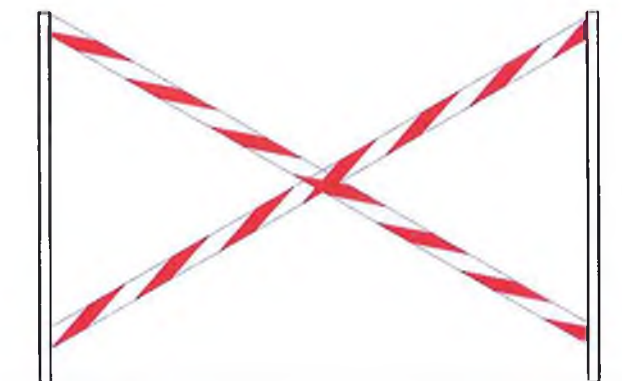
Oznaczenie strefy zagrożenia

2. Oznaczenie obszaru zamkniętego

Otaśmowienie stosuje się do oznaczenia obszaru lub przestrzeni, w której zlokalizowane jest miejsce niebezpieczne, wyznaczane i ograniczane przed bezpośrednim wejściem lub dostępem ratowników. Wejście do obszaru zamkniętego podlega szczególnym zasadom postępowania.

Oznaczenie obszaru zamkniętego (obszar wokół miejsca niebezpiecznego) Bezwzględny zakaz wejścia w ograniczony obszar

3. Oznaczanie miejsc zlokalizowania poszkodowanych

Oznaczenie miejsc lokalizacji osób poszkodowanych należy wykonać w przypadku katastrof budowlanych, w których mamy do czynienia z:

- ✓ rozległym obszarem zniszczeń i zagruzowań;
- ✓ występuje duża liczba osób zagruzowanych i uwięzionych;
- ✓ brak jest specjalistycznego sprzętu do wykonania dostępu do osób poszkodowanych;

- ✓ nie ma możliwości pozostawienia ratownika w miejscu lokalizacji osoby w gruzowisku;
- ✓ należy wykonać oznaczenie miejsca lokalizacji potwierdzonych lub potencjalnych poszkodowanych, którzy nie są widoczni (np. pod gruzami lub w przestrzeniach poniżej).

Podczas wykonywania oznaczeń lokalizacji poszkodowanych należy kierować się poniższymi zasadami:

- a) oznaczenia należy wykonać, gdy istnieje prawdopodobieństwo „zgubienia” lokalizacji poszkodowanych (szczególnie, jeżeli w strefie zlokalizowanych jest wielu poszkodowanych);
- b) oznaczenia należy wykonać jak najbliżej miejsca lokalizacji osób poszkodowanych;
- c) oznaczenie powinno mieć ok. 50 cm;
- d) oznaczenie powinno mieć jaskrawy kolor, kontrastujący z otoczeniem;
- e) oznaczenia należy bezwzględnie wykonać w sytuacji, gdy działania (dotarcie do poszkodowanego, ewakuacja) nie będą podejmowane od razu;

Opis	Przykład
Duże „V” nanoszone obok lokalizacji każdej ofiary/poszkodowanego	
Do oznaczenia należy dodać strzałkę dokładnie wskazującą miejsce lokalizacji poszkodowanych/ofiar	

4. Elementy oznakowania wg systemu INSARAG

Zasady oznakowania terenu oraz orientacji i oznakowania obiektów wg INSARAG określone są „Zasadach organizacji USAR Poland”.

Stosowanie przedmiotowych elementów oznakowania stref/obiektów na terenie kraju może być wyłącznie przez SGPR poziomu C/USAR w szczególności w celu:

- a) pokazania i przekazywania kluczowych informacji pomiędzy SGPR, którego celem nadrzędnym jest unikanie duplikowania działań przez różne grupy;
- b) czytelnego i zrozumiałego dla wszystkich uczestników akcji ratowniczej sposobu oznaczania terenu i obiektów;

System znakowania stref oraz obiektów wg wytycznych INSARAG na terenie kraju muszą **bezwzględnie stosować** SGPR poziomu C w przypadkach:

- zdarzeń obejmujących swoim obszarem minimum kilka stref roboczych (obiektów/budynków);
- zdarzeń wielkopowierzchniowych, do których dysponowane są grupy poszukiwawczo-ratownicze z innych krajów.